

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
UNIVERSITY OF PIRAEUS

ΤΜΗΜΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΣΤΗΝ ΑΝΑΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

**ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ
ΤΡΑΠΕΖΩΝ**

Κυριακή Μόσχα Δ. Χατζημανώλη

Διπλωματική εργασία που υποβλήθηκε στο Τμήμα Στατιστικής και Ασφαλιστικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Πειραιά, ως μέρος των απαιτήσεων για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στην Αναλογιστική Επιστήμη και Διοικητική Κινδύνου.

Πειραιάς, Ιούνιος 2012

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
UNIVERSITY OF PIRAEUS

ΤΜΗΜΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΣΤΗΝ ΑΝΑΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

**ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ
ΤΡΑΠΕΖΩΝ**

Κυριακή Μόσχα Δ. Χατζημανώλη

Διπλωματική εργασία που υποβλήθηκε στο Τμήμα Στατιστικής και Ασφαλιστικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Πειραιά, ως μέρος των απαιτήσεων για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στην Αναλογιστική Επιστήμη και Διοικητική Κινδύνου.

Πειραιάς, Ιούνιος 2012

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

UNIVERSITY OF PIRAEUS

DEPARTMENT OF STATISTICS AND INSURANCE SCIENCE

POSTGRADUATE STUDY IN ACTUARIAL SCIENCE AND RISK MANAGEMENT

EVALUATION OF INVESTMENT RISK OF COOPERATIVE BANKS

Kyriaki Moscha D. Chatzimanoli

**A dissertation submitted to the Department of
Statistics and Insurance Science in accordance of
the requirements of the degree of Msc in
Actuarial Science and Risk Management.**

Piraeus, June 2012

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Στις οικογένειές μου... την παλιά και την καινούργια,

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Μιχάλη Γκλεζάκο για την πολύτιμη καθοδήγηση, τις χρήσιμες συμβουλές αλλά και για την αστείρευτη υπομονή του.

Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω τους γονείς μου και ιδιαίτερα την μητέρα μου για την ανεκτίμητη βοήθειά τους, καθώς και τον σύζυγό μου, που χωρίς την υποστήριξη, κατανόηση και συμπαράστασή του, δεν θα είχα καταφέρει να ολοκληρώσω τον κύκλο σπουδών στο μεταπτυχιακό αυτό πρόγραμμα.

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Περίληψη

Οι συνεταιριστικές τράπεζες διαφέρουν σημαντικά από τις εμπορικές τράπεζες σε όρους δομής, επιδόσεων και κινδύνου.

Διαφέρουν επίσης, ως προς τους στόχους που υπηρετούν.

Όλες αυτές οι διαπιστώσεις οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η λειτουργία τους είναι σε μεγάλο βαθμό συμπληρωματική σε σχέση με τις λοιπές τραπεζικές επιχειρήσεις, τόσο από την άποψη των πελατών όσο και από την άποψη των μετόχων τους.

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Abstract

The present study concludes that the Cooperative banks exhibit distinct differences from commercial banks in terms of structure, performance and risk.

They also serve different goals.

The above findings lead to the conclusion that Cooperative banks' operation is supplementary to the operation of the other banks, both from the point of view of their customers as well as their shareholders.

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Περιεχόμενα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.....	3
Η ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΙΣΤΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	3
1.1 Ιστορική Εξέλιξη.....	3
1.2 Οι Συνεταιριστικές Τράπεζες.....	4
1.3 Σκοπός Λειτουργίας Συνεταιριστικών Τραπεζών.....	6
1.4 Η Συνεταιριστική πίστη στην Ευρώπη	9
1.5 Επενδυτικός Χαρακτήρας	13
1.6 Διαφορές με Υπόλοιπες Εμπορικές Τράπεζες	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.....	17
Η ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΚΑΙ Ο ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ	17
2.1 Ο ρόλος της Εποπτείας στο Τραπεζικό Σύστημα	17
2.2 Τα Σύμφωνα της Βασιλείας I & II	18
2.3 Η Έννοια του Πιστωτικού Κινδύνου	21
2.4 Υπολογισμός Κεφαλαιακών Απαιτήσεων έναντι του Πιστωτικού Κινδύνου με το σύμφωνο της Βασιλείας I	22
2.5 Υπολογισμός Κεφαλαιακών Απαιτήσεων έναντι του Πιστωτικού Κινδύνου με το σύμφωνο της Βασιλείας II.....	23
2.5.1 Τυποποιημένη Προσέγγιση	24
2.5.1.1 Υπολογισμός Ανοίγματος.....	24
2.5.1.2. Συντελεστές Στάθμισης	26
2.5.1.3. Τεχνικές Μείωσης Πιστωτικού Κινδύνου	35
2.5.2 Μέθοδος Εσωτερικών Διαβαθμίσεων (IRB)	39
2.6 Υπολογισμός Κεφαλαιακών Απαιτήσεων έναντι του Πιστωτικού Κινδύνου με το σύμφωνο της Βασιλείας III	43
2.6.1. Αδυναμίες υφιστάμενου εποπτικού συστήματος	43
2.6.2. Τι αλλαγές επιφέρει το Νέο Σύμφωνο της Βασιλείας III	46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.....	51
ΑΝΑΛΥΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	51
3.1. Ιδιαιτερότητα των κινδύνων των Συνεταιριστικών Τραπεζών	51
3.2. Εξέλιξη Οικονομικών Μεγεθών	53

3.3. Ανάλυση Βασικών Αριθμοδεικτών	60
3.3.1. Δείκτες Κερδοφορίας – Αποδοτικότητας	61
3.3.1.1. Αποδοτικότητα Ενεργητικού, δείκτης ROA.....	61
3.3.1.2. Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων, δείκτης ROE	63
3.3.2. Δείκτες Ρευστότητας.....	65
3.3.2.1. Χορηγήσεις προς Καταθέσεις.....	65
3.3.2.2. Σύνολο Ενεργητικού προς Χορηγήσεις.....	67
3.3.3. Δείκτες Κεφαλαιακής Επάρκειας	69
3.3.3.1. Ίδια Κεφάλαια προς Σύνολο Ενεργητικού	69
3.3.3.2. Ίδια Κεφάλαια προς Χορηγήσεις	70
3.3.3.3. Ίδια Κεφάλαια προς Καταθέσεις.....	72
3.4. Συγκριτικά Στοιχεία με λοιπές Τράπεζες.....	73
3.4.1. Σύγκριση Βασικών Οικονομικών Μεγεθών	75
3.4.2. Σύγκριση Βασικών Αριθμοδεικτών.....	78
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.....	86
Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΕΠΟΠΤΙΚΩΝ ΑΛΛΑΓΩΝ ΣΤΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ & ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ	
ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ.....	86
4.1. Το νέο τοπίο στον Χρηματοπιστωτικό Τομέα	86
4.2. Αποδοτικότητα των Συνεταιριστικών Τραπεζών	89
4.3. Τι αλλάζει για τις Συνεταιριστικές Τράπεζες	90
4.4. Η Συνεισφορά των Συνεταιριστικών Τραπεζών	91
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.....	95
ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	95
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	101
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	I
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι.....	i
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ	i
1. Συνεταιριστική Τράπεζα Δράμας.....	i
2. Συνεταιριστική Τράπεζα Δυτικής Μακεδονίας.....	ii
3. Συνεταιριστική Τράπεζα Δωδεκανήσου	iv
4. Συνεταιριστική Τράπεζα Έβρου.....	v
5. Συνεταιριστική Τράπεζα Ευβοίας	vi

6. Συνεταιριστική Τράπεζα Ηπείρου.....	vii
7. Συνεταιριστική Τράπεζα Θεσσαλίας.....	ix
8. Συνεταιριστική Τράπεζα Καρδίτσας.....	x
9. Παγκρήτια Συνεταιριστική Τράπεζα.....	xii
10. Συνεταιριστική Τράπεζα Πελοποννήσου.....	xiii
11. Συνεταιριστική τράπεζα Περίας.....	xiv
12. Συνεταιριστική Τράπεζα Σερρών.....	xv
13. Συνεταιριστική Τράπεζα Χανίων.....	xvi
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ.	xviii
ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ.....	xviii
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ.	xxi
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ.....	xxi
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV.	xxiv
ΔΕΙΓΜΑ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ.....	xxiv
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V.....	viii
ΠΙΝΑΚΕΣ ΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.....	viii

Εισαγωγή

Η χρηματοοικονομική κρίση που ξέσπασε με ένταση το φθινόπωρο του 2008, μετατράπηκε σε οικονομική κρίση που επηρέασε ολόκληρο τον πλανήτη. Για την αντιμετώπισή της οι περισσότερες κυβερνήσεις πήραν πρωτοφανή μέτρα με μαζικές παρεμβάσεις, τόσο για την παροχή ρευστότητας όσο και για να διασώσουν τράπεζες και ασφαλιστικές εταιρείες που κατέρρεαν.

Επίκεντρο της δημοσιονομικής κρίσης αναδείχτηκε δυστυχώς η χώρα μας, η οποία με το μεγάλο δημόσιο χρέος της και το πρωτοφανές δημοσιονομικό έλλειμμα το 2009, προκάλεσε τις άνευ προηγουμένου υποβαθμίσεις των οίκων αξιολόγησης και επιπλέον χρησιμοποιήθηκε ως πεδίο δοκιμασίας για την ίδια την Ευρωζώνη.

Μέσα σε αυτή τη δίνη, οι ελληνικές τράπεζες, τόσο οι εμπορικές όσο και οι συνεταιριστικές δέχτηκαν τις συνέπειες της κρίσης. Ενώ το τραπεζικό σύστημα μπόρεσε και ξεπέρασε συγκριτικά με άλλες χώρες, σχεδόν ανώδυνα, την παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση, στη συνέχεια δοκιμάζεται λόγω της δημοσιονομικής κρίσης και των συνεχών υποβαθμίσεων που υφίσταται από τους οίκους αξιολόγησης το Ελληνικό Δημόσιο.

Παρά τα προβλήματα όμως αυτά, οι τράπεζες έδειξαν αξιοσημείωτη αντοχή και με τη βοήθεια της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για τις εμπορικές τράπεζες, αλλά και την στήριξη και ανοχή της Τράπεζας της Ελλάδος για τις συνεταιριστικές, μπόρεσαν να ξεπεράσουν τις δύσκολες μέρες. Η αξιοσημείωτη αυτή ανθεκτικότητα του τραπεζικού μας συστήματος μπορεί να αποδοθεί αρχικά στο γεγονός ότι οι ελληνικές τράπεζες δεν είχαν εκτεθεί στους κινδύνους που αποτέλεσαν τις αιτίες της πρόσφατης διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης, καθώς επίσης και στην ισχυρή κεφαλαιακή τους βάση και την έγκαιρη αντίδρασή τους στην αύξηση των προβλέψεων έναντι επισφαλών απαιτήσεων.

Καταλυτικό ρόλο είχε και η προληπτική εποπτεία από την Τράπεζα της Ελλάδος που συνέβαλε αποτελεσματικά στη διασφάλιση της σταθερότητας του ελληνικού τραπεζικού συστήματος. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι οι ελληνικές τράπεζες, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, λειτουργούν σε ένα ιδιαίτερα αυστηρό πλαίσιο ρυθμιστικής παρέμβασης, από τα αυστηρότερα που ισχύουν για επιχειρήσεις στις

οικονομίες της αγοράς. Το πλαίσιο αυτό καλείται Σύμφωνο της Βασιλείας II, το οποίο διαμορφώθηκε και συνεχίζει να διαμορφώνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού δικαίου και των βέλτιστων ρυθμιστικών και εποπτικών πρακτικών που ισχύουν διεθνώς, με αποτέλεσμα, πολύ σύντομα να τεθεί σε εφαρμογή το νέο Σύμφωνο της Βασιλείας III.

Στην παρούσα διπλωματική εργασία, θα αναλύσουμε αρχικά την έννοια της Συνεταιριστικής Πίστης, πώς εδραιώθηκε σήμερα στον τραπεζικό κλάδο της χώρας μας και θα επισημάνουμε τις ομοιότητες αλλά και τις διαφορές των συνεταιριστικών τραπεζών από τις υπόλοιπες εμπορικές (Κεφάλαιο I).

Στη συνέχεια, θα εστιάσουμε στον επιτελικό ρόλο της Εποπτικής Αρχής, της Τράπεζας της Ελλάδος, θα εξετάσουμε πώς επηρεάζονται τα Πιστωτικά Ιδρύματα από την υλοποίηση των διατάξεων του Συμφώνου της Βασιλείας II, και θα συγκρίνουμε τους δύο τύπους πιστωτικών ιδρυμάτων ως προς τον τρόπο που αντιμετωπίζουν την χρηματοπιστωτική κρίση στα κεφάλαιά τους και τις μεταβολές που θα αναγκαστούν να υλοποιήσουν με την εφαρμογή του Συμφώνου της Βασιλείας III (Κεφάλαιο II).

Τέλος, θα μελετήσουμε τα οικονομικά στοιχεία των συνεταιριστικών και ενός δείγματος από τις πέντε μεγαλύτερες των εμπορικών τραπεζών, και υπολογίζοντας βασικούς αριθμοδείκτες και ποσοστιαίες μεταβολές των βασικών οικονομικών μεγεθών, θα προσπαθήσουμε να βγάλουμε συμπεράσματα σχετικά με τον επενδυτικό κίνδυνο των συνεταιριστικών τραπεζών και την εξέλιξή τους γενικότερα μέσα στα πλαίσια της υφιστάμενης χρηματοπιστωτικής κρίσης (Κεφάλαια III & IV).

Κεφάλαιο 1

Η ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΙΣΤΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1.1 Ιστορική Εξέλιξη

Η Συνεταιριστική Πίστη στη χώρα μας άρχισε ουσιαστικά ν' αναπτύσσεται την τελευταία 10ετία με βάση το Νόμο 2076/92 με τον οποίο ενσωματώθηκαν στην Ελληνική Τραπεζική Νομοθεσία οι διατάξεις της Β' Τραπεζικής Οδηγίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κοινότητας 77/78 και την ΠΔ/ΤΕ 2258/2.11.1993.

Με βάση την ισχύουσα νομοθεσία και το θεσμικό πλαίσιο τα Συνεταιριστικά Πιστωτικά Ιδρύματα είναι Αστικοί Πιστωτικοί Συνεταιρισμοί Ν.1667/86 οι οποίοι αφού συγκεντρώσουν το ελάχιστο κεφάλαιο και εκπληρώσουν τις απαραίτητες προϋποθέσεις λαμβάνουν άδεια λειτουργίας Πιστωτικού Ιδρύματος από την Τράπεζα της Ελλάδος κατόπιν σχετικού αιτήματός τους, και έπειτα διενεργούν όλες τις τραπεζικές εργασίες που αποτελούν αντικείμενο δραστηριότητας των Εμπορικών Τραπεζών, περιοριζόμενοι αρχικά στο επίπεδο του Νομού που δραστηριοποιούνται.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το ύψος του απαιτούμενου ελάχιστου κεφαλαίου έχει αναπροσαρμοσθεί τρεις φορές τα τελευταία χρόνια, σε επίπεδα που δεν ανταποκρίνονται στα οικονομικά και πληθυσμιακά δεδομένα πολλών Νομών της χώρας μας, δυσχεραίνοντας στην πράξη τόσο τη δημιουργία όσο και τη μετεξέλιξη των Πιστωτικών Συνεταιρισμών σε Τράπεζες.

Έτσι τα 1,76 εκατ. € (ΠΔ/ΤΕ 2258/2.11.93) που προβλέπονταν αρχικά έγιναν, σύμφωνα με τις ΠΔ/ΤΕ 2413/9.7.97 και 2420/12/9/97 από την 1/1/98 2,64 εκατ. € και από την 1/7/98 3,52 εκατ. €. Στη συνέχεια με την ΠΔ/ΤΕ 2471/10.4.2001 το ελάχιστο κεφάλαιο αυξήθηκε σε 6,0 εκατ. € και το ύψος των ιδίων κεφαλαίων του πιστωτικού

¹ Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος, ανάκτηση από <http://www.este.gr/index.asp>

ιδρύματος θα πρέπει να παραμένει σε αυτό το επίπεδο καθ' όλη τη διάρκεια της λειτουργίας του.

Σε περίπτωση που το αρχικό κεφάλαιο δεν καλύπτεται ολοσχερώς με μετρητά, η Τράπεζα της Ελλάδος ορίζει, με απόφασή της, κατά περίπτωση, τα λοιπά στοιχεία με τα οποία μπορεί αυτό να καλύπτεται και καθορίζει την απαιτούμενη αναλογία των μετρητών προς τα εν λόγω στοιχεία, λαμβάνοντας υπόψη τα ισχύοντα κριτήρια για την επάρκεια της ρευστότητας και τη φερεγγυότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων.

1.2 Οι Συνεταιριστικές Τράπεζες

Η Συνεταιριστική Τράπεζα είναι μια μορφή επιχείρησης με συγκεκριμένα δομικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά. Σύμφωνα με τον κανονισμό ΕΚ 1435/22.7.03 που αφορά το Καταστατικό Ευρωπαϊκής Συνεταιριστικής Εταιρείας, οι συνεταιρισμοί είναι οντότητες με ιδιαίτερες λειτουργικές αρχές που είναι εντελώς διαφορετικές από εκείνες των άλλων οικονομικών φορέων, καθώς περιλαμβάνουν αρχές όπως για παράδειγμα την αρχή της δημοκρατικής διάρθρωσης και ελέγχου, τη διανομή των καθαρών κερδών της οικονομικής χρήσης με βάση την ισότητα κλπ.

Οι Συνεταιριστικές Τράπεζες (εφεξής ΣΤ) έχουν εταιρικό κεφάλαιο και τα μέλη τους μπορεί να είναι άτομα ή επιχειρήσεις, φυσικά και νομικά πρόσωπα. Τα μέλη αυτά μπορεί να είναι εξ ολοκλήρου ή εν μέρει πελάτες, εργαζόμενοι ή προμηθευτές.

Ο πιστωτικός συνεταιρισμός που λαμβάνει άδεια λειτουργίας ως πιστωτικό ίδρυμα συναλλάσσεται με τα μέλη του, με άλλα πιστωτικά ιδρύματα, καθώς και με το Ελληνικό Δημόσιο. Κατόπιν έγκρισης της Τράπεζας της Ελλάδος και υπό τους ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις που αυτή τυχόν θέτει κατά περίπτωση, ο συνεταιρισμός μπορεί να συναλλάσσεται και με μη μέλη, μέχρι ποσού που σε καμία περίπτωση δεν υπερβαίνει το ποσοστό του 50% επί των χορηγήσεων ή των καταθέσεων του πιστωτικού ιδρύματος.

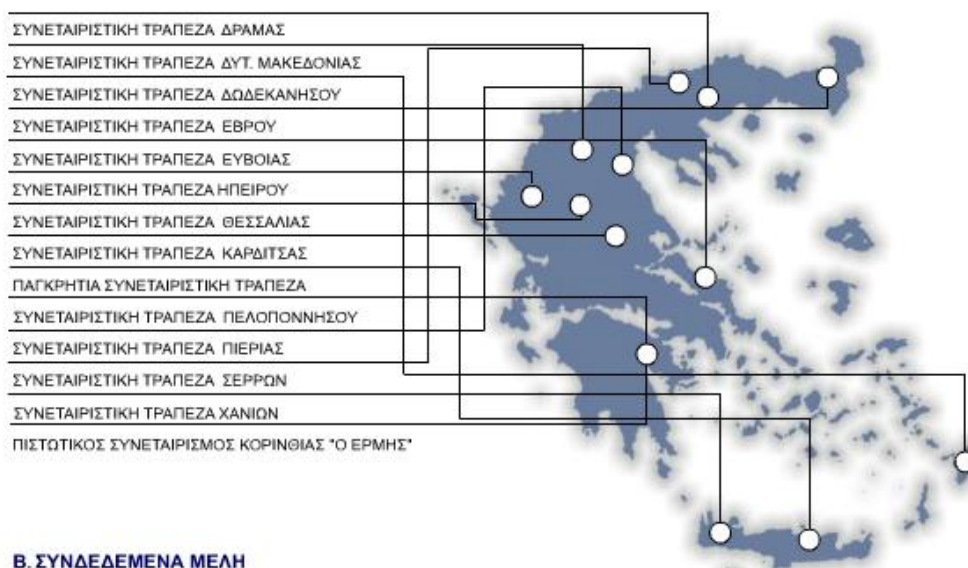
Στον ανωτέρω περιορισμό δεν υπόκεινται οι συναλλαγές:

→ οποιασδήποτε φύσεως όταν συμμετέχει και μέλος του συνεταιρισμού, και

→ οι συναλλαγές που αφορούν δευτερεύουσες τραπεζικές εργασίες διαμεσολαβητικού χαρακτήρα.

Σήμερα λειτουργούν 13 συνολικά Συνεταιριστικές Τράπεζες από τις οποίες 7 δραστηριοποιούνται στη γεωγραφική τους περιφέρεια, 3 ασκούν την δραστηριότητά τους σε επίπεδο Νομού και 3 Συνεταιριστικές Τράπεζες έχουν άδεια λειτουργίας σ' επίπεδο Επικράτειας.

A. ΤΑΚΤΙΚΑ ΜΕΛΗ

B. ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΑ ΜΕΛΗ

1. ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ
2. ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΑΡΚΑΔΙΑΣ
3. ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΑΡΤΑΣ
4. ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΒΟΙΩΤΙΑΣ
5. ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ
6. ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
7. ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΜΕΓΑΡΙΔΟΣ
8. ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ

Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος, Ιστότοπος www.este.gr

Παράλληλα λειτουργούν 8 Πιστωτικοί Συνεταιρισμοί οι οποίοι εκτός των προσπαθειών για μετεξέλιξη τους σε Συνεταιριστικές Τράπεζες, δραστηριοποιούνται με τη χορήγηση δανείων ή άλλων οικονομικών διευκολύνσεων στα μέλη τους.

Οι Συνεταιριστικές Τράπεζες και οι Πιστωτικοί Συνεταιρισμοί έχουν ιδρύσει την Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος (ΕΣΤΕ) που αποτελεί το όργανο εκπροσώπησης, υποστήριξης και ανάπτυξης της Συνεταιριστικής Πίστης στη χώρα μας.

1.3 Σκοπός Λειτουργίας Συνεταιριστικών Τραπεζών

Οι συνεταιρισμοί είναι προπάντων ομάδες προσώπων ή νομικές οντότητες που λειτουργούν με βάση ιδιαίτερες αρχές που διαφέρουν από εκείνες άλλων οικονομικών φορέων. Σε αυτές περιλαμβάνονται η αρχή της δημοκρατικής διάρθρωσης και ελέγχου και η διανομή των καθαρών κερδών της οικονομικής χρήσης με βάση την ισότητα.

Οι ιδιαίτερες αυτές αρχές περιλαμβάνουν κυρίως την αρχή της υπεροχής του ατόμου η οποία εκδηλώνεται στους ειδικούς κανόνες σχετικά με τους όρους εισόδου, αποχώρησης και διαγραφής των μελών. Η αρχή αυτή εκφράζεται με τον κανόνα της μιας ψήφου κατ' άτομο, που σημαίνει ότι το δικαίωμα ψήφου είναι προσωποπαγές, και συνεπάγεται ότι τα μέλη δεν έχουν κανένα δικαίωμα επί του ενεργητικού του συνεταιρισμού.

Αναλυτικότερα, έχοντας ως κύριο σκοπό την ικανοποίηση των αναγκών των μελών τους και την ανάπτυξη των οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων τους, οι Συνεταιριστικές Τράπεζες λειτουργούν σύμφωνα με τις παρακάτω αρχές:

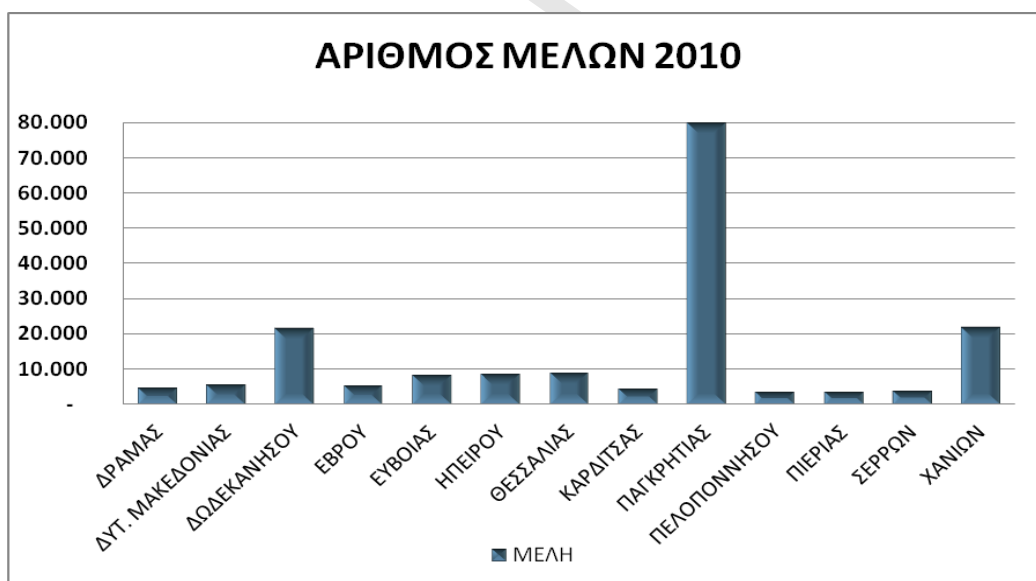
- οι δραστηριότητές τους θα πρέπει να έχουν ως σκοπό το αμοιβαίο όφελος των μελών, ούτως ώστε κάθε μέλος να επωφελείται από τις δραστηριότητες της ΣΤ ανάλογα με τη συμμετοχή του,
- τα μέλη της εκάστοτε ΣΤ θα πρέπει επίσης να είναι καταναλωτές, εργαζόμενοι ή προμηθευτές ή θα πρέπει να συμμετέχουν κατ' άλλον τρόπο στις δραστηριότητες της ΣΤ,
- δεν θα πρέπει να υπάρχουν τεχνητά εμπόδια για την ιδιότητα του μέλους,
- το καθαρό ενεργητικό και τα αποθεματικά θα πρέπει να διανέμονται κατά τη λύση του Ιδρύματος σύμφωνα με την αρχή της αφιλοκερδούς διανομής, δηλαδή σε άλλο συνεταιριστικό φορέα που επιδιώκει παρόμοιους σκοπούς ή στόχους γενικού ενδιαφέροντος.

Το κίνητρο για την ιδιότητα μέλους προέρχεται κυρίως από τις υπηρεσίες που προσφέρονται από το συνεταιρισμό παρά από την απόδοση του κεφαλαίου που επενδύεται. Η παροχή συγκεκριμένων υπηρεσιών στα μέλη είναι ένας από τους κύριους λόγους για τη δημιουργία και τη λειτουργία των συνεταιρισμών.

Συνεπώς η επιδίωξη εγγραφής νέων μελών είναι η βασική προτεραιότητα και για τις Συνεταιριστικές Τράπεζες.

Άλλοι στόχοι μπορούν να είναι η προώθηση της συμμετοχής των μελών στις οικονομικές δραστηριότητες, π.χ. η δημιουργία των απαραίτητων οικονομιών κλίμακας για τα μεμονωμένα μέλη με τη συγκέντρωση των πόρων τους. Αυτή η επιδίωξη μπορεί να υπονοήσει ότι οι Συνεταιριστικές Τράπεζες δεν προσανατολίζονται στην κεφαλαιαγορά ή ότι η μεγιστοποίηση του κέρδους δεν είναι ο βασικός τους στόχος. Όμως, φυσικά ένας συνεταιρισμός δεν μπορεί να λειτουργήσει κάτω από το κόστος ή ακόμα και χωρίς οποιοδήποτε περιθώριο κέρδους. Οι συνεταιρισμοί πρέπει να λειτουργούν επικερδώς για να επιβιώσουν.

Απευθύνονται κύρια στις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ) και στα φυσικά πρόσωπα, με ανταγωνιστικά τραπεζικά προϊόντα προσαρμοσμένα στις τοπικές συνθήκες και με χαρακτηριστικά λειτουργίας που τις καθιερώνουν ως αξιόπιστες, φιλικές, ευέλικτες και με κοινωνικό πρόσωπο, Τράπεζες.

Οι πελάτες - μέλη των Συνεταιριστικών Τραπεζών αντιμετωπίζονται σε μια βάση εμπιστοσύνης και μακροχρόνιας προοπτικής συνεργασίας, στοιχεία που συμβάλουν στη συνεχή αναβάθμιση των παρεχόμενων τραπεζικών υπηρεσιών και προϊόντων.

Η αποκεντρωμένη δομή των Συνεταιριστικών Τραπεζών ενισχύει την προσωπική σχέση πελάτη και Τράπεζας, αυξάνει την αποτελεσματικότητα και σε συνδυασμό με το μικρό λειτουργικό κόστος, τα σύγχρονα μηχανογραφικά συστήματα, τα θετικά οικονομικά αποτελέσματα και οφέλη που αυτές επιτυγχάνουν για τα μέλη τους (μέρισμα, υπεραξία μερίδας, κέρδος συναλλαγών) αποκτούν την εμπιστοσύνη των τοπικών κοινωνιών και δημιουργούν προϋποθέσεις δυναμικής ανάπτυξης και προοπτικής.

Με τις χρηματοπιστωτικές τους δραστηριότητες, οι συνεταιριστικές τράπεζες υποστηρίζουν την οικονομική επιτυχία των μελών της τράπεζας. Επιπλέον προωθούν, υπό την ευρύτερη έννοια, τα ενδιαφέροντα των μελών τους, μέσω της παροχής διαφόρων τραπεζικών υπηρεσιών και προϊόντων, όπως αποδοχή καταθέσεων ταμειευτηρίου, χορήγηση όλων των ειδών των δανείων, συναλλαγές πληρωμών, επενδύσεις, χρηματοοικονομικές συμβουλές κλπ.

Οι Συνεταιριστικές Τράπεζες στο μικρό χρονικό διάστημα λειτουργίας τους έχουν διαδραματίσει ένα σημαντικό ρόλο σε τοπικό επίπεδο παρεμβαίνοντας συμπληρωματικά και βελτιωτικά στο τραπεζικό σύστημα με την καθιέρωση ενός νέου τύπου Τράπεζας που διακρίνεται για την πελατοκεντρική της αντίληψη, που στηρίζει και στηρίζεται από τις τοπικές παραγωγικές δυνάμεις και ενισχύει την τοπική ανάπτυξη.

Συμβάλλουν σημαντικά στη γενική αποδοτικότητα του οικονομικού συστήματος, και κατ' επέκταση αντικρούουν τον ισχυρισμό ότι είναι ανεπαρκείς και αναχρονιστικές. Αυτό, το επιβεβαιώνει το γεγονός ότι οι συντελεστές εργασίας των Συνεταιριστικών Τραπεζών είναι σήμερα συγκρίσιμοι με εκείνους των Εμπορικών Τραπεζών, που δραστηριοποιούνται στην ίδια αγορά.

1.4 Η Συνεταιριστική πίστη στην Ευρώπη

Ο (European Association of Co-operative Banks-EACB) είναι ένας διεθνής μη κερδοσκοπικός οργανισμός, ο οποίος ιδρύθηκε το 1970 και εδρεύει στις Βρυξέλλες. Ως φωνή των συνεταιριστικών τραπεζών στην Ευρώπη και πιο πρόσφατα σε διεθνές επίπεδο, είναι μια κορυφαία εμπορική ένωση στον χρηματοπιστωτικό τομέα, εκπροσωπώντας 28 εθνικούς οργανισμούς και τις τράπεζες-μέλη τους.

Ο συνεταιριστικός τραπεζικός τομέας συμβάλλει σημαντικά στην ανάπτυξη, τη σταθερότητα και την ανταγωνιστικότητα του ευρωπαϊκού τραπεζικού κλάδου σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Επιπλέον, στο πλαίσιο της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, ο τομέας αυτός απέδειξε την ευρωστία και την αντοχή του, καθώς και την ικανότητά του να δρα ως βασική κινητήρια δύναμη για την ανάκαμψη της οικονομίας σε τοπικό επίπεδο.

Ακολουθεί ένας πίνακας με όλες τις Τράπεζες – μέλη του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνεταιριστικών Τραπεζών με ενδεικτικά στοιχεία του συνολικού αριθμού εργαζομένων, πελατών και μελών, καταστημάτων καθώς και του συνόλου των καταθέσεων και χορηγήσεων.

Μέλη του Οργανισμού	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΡΑΠΕΖΩΝ-ΜΕΛΩΝ				ΜΕΡΙΔΙΟ ΑΓΟΡΑΣ (σε %)	
	Εργαζόμενοι	Πελάτες	Κατ/τα	Μέλη	ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ
Αυστρία						
Österreichische Raiffeisenbanken	32.196	3.600.000	546	1.650.000	28,6	25,1
Österreichischer Genossenschaftsverband	12.846	1.500.000	83	694.254	8,8	7,4
Βουλγαρία						
Central Co-operative Bank	2.319	1.123.000	30	7.084	3,5	2,2
Κύπρος						
Co-operative Central Bank	2.811	716.683	113	605.903	22,0	19,5
Δανία						
Sammenslutningen Danske Andelskasser	654	127.000	20	67.000	0,1	0,1
Φιλανδία						
OP-Pohjola Group	12.504	4.134.000	220	1.266.000	33,2	32,7
Γαλλία						
Crédit Agricole	160.000	59.000.000	39	6.500.000	23,9	21,4
Crédit Mutuel	72.465	23.300.000	18	7.400.000	11,9	17,5
BPCE (c)	40.855	7.800.000	20	3.300.000	6,7	7,6
Γερμανία						
BVR/DZ Bank	186.719	30.000.000	1.156	16.400.000	19,3	16,8
Ελλάδα						
Association of Cooperative Banks of Greece	1.294	391.891	16	205.495	0,8	1,1
Ουγγαρία						
National Federation of Savings Co-operatives	7.518	1.100.000	113	120.000	10,5	4,2
Ιταλία						
Assoc. Nazionale fra le Banche Popolari	83.500	9.500.000	101	1.160.000	26,0	23,8
FEDERCASSE	30.460	5.700.000	421	1.010.805	7,3	7,0
Λιθουανία						
Association of Lithuanian credit unions	478	102.403	61	101.501	2,0	1,0
Λουξεμβούργο						
Banque Raiffeissen	463	123.000	-	6.272	11,0	11,0
Κάτω Χώρες						
Rabobank Nederland	64.495	9.500.000	147	1.762.000	40,0	30,0
Πολωνία						
Krajowy Związek Banków Spółdzielczych	31.688	-	576	2.500.000	8,2	5,8
Πορτογαλία						
Crédito Agrícola	4.343	1.136.082	11	375.617	4,7	3,0
Ρουμανία						
Creditcoop (c)	2.562	1.103.851	124	760.000	1,0	0,7
Σλοβενία						
Deželna Banka Slovenije d.d.	405	86.000	-	302	2,7	1,6
Ισπανία						
Unión Nacional de Cooperativas de Crédito	20.722	10.819.586	80	2.223.603	6,62	5,26
Σουηδία						
Landsbyotek (c)	100	69.216	10	57.606	-	-
Ηνωμένο Βασίλειο						
The Co-operative Bank	11.447	5.083.290	-	1.922.689	1,3	1,4

Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνεταιριστικών Τραπεζών (EACB), Ιστότοπος www.eacb.eu

Ειδικότερα οι Συνεταιριστικές Τράπεζες στην Ευρώπη:

- Εξυπηρετούν περισσότερους από 176 εκατ. πελάτες.
- Ανήκουν στα 50 εκατ. μέλη τους.
- Μοιράζονται κοινές αξίες και ενδιαφέρονται για την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και επιχειρηματικότητας μέσω των 4.000 τραπεζών-μελών τους και των 65.000 υποκαταστημάτων τους.

- Συμμορφώνονται με τη βασική συνεταιριστική αρχή «ένα άτομο-μία ψήφος» και εφαρμόζουν τις δημοκρατικές αρχές, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Συνεταιριστική Εταιρεία.

- Συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα και τη σταθερότητα του ευρωπαϊκού τραπεζικού κλάδου. Οι ισχυρές τους επιδόσεις είναι αποτέλεσμα της ισχυρής εστίασής τους στη λιανική τραπεζική, της σταθερής κεφαλαιοποίησης και της υψηλής ποιότητας του δανειακού χαρτοφυλακίου τους.

- Πιστεύουν πολύ δυνατά, ότι η πελατοκεντρική επιχειρησιακή τους βάση ωφελεί την Ευρώπη, το τραπεζικό της σύστημα, τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις της, τους καταναλωτές της και κατ'επέκταση την οικονομία της Ευρώπης.

- Αποτελούν εδώ και πολύ καιρό αναπόσπαστο μέρος του χρηματοπιστωτικού συστήματος σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες καθώς και ένα σημαντικό μέρος της ποικιλομορφίας και της πολυφωνίας στην ευρωπαϊκή τραπεζική, με το δικό τους χαρακτηριστικό επιχειρηματικό μοντέλο, και μορφή ιδιοκτησίας και εταιρικής διακυβέρνησης.

Όσον αφορά την καινοτομία, οι Ευρωπαϊκές Συνεταιριστικές Τράπεζες έχουν αποδειχθεί ηγέτες σε πολυάριθμους τομείς. Τα παραδείγματα «όλες οι υπηρεσίες σε μία στάση» (bancassurance) στη Γαλλία και η ηλεκτρονική τράπεζα (ικανοποιητικά διαδεδομένη) στη Φινλανδία και την Ολλανδία, δικαιολογούν αυτή την τοποθέτηση. Ο προσανατολισμός "υψηλές αποδόσεις στους πελάτες" και η δομή ιδιοκτησίας είναι οι βασικοί, καινοτόμοι παράγοντες στην καρδιά του συνεταιριστικού τραπεζικού συστήματος.

Στα πλαίσια της υφιστάμενης κρίσης και προκειμένου να εξασφαλιστεί ακόμα περισσότερο η σταθερότητα του ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο προέβη στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της εποπτείας του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού συστήματος δημοσιεύοντας (στις 15 Δεκεμβρίου 2010) Κανονισμούς με τους οποίους θεσμοθετήθηκαν, σε συνέχεια των προτάσεων της Έκθεσης de Larosière, τρεις (3) νέες Αρχές για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της εποπτείας του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Πρόκειται ειδικότερα για:

- την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών,
- την Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών, και
- την Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων.

Οι εν λόγω Αρχές μαζί με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου, το οποίο θεσμοθετήθηκε επίσης μέσω Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, συγκροτούν το Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοπιστωτικής Εποπτείας (εφεξής ΕΣΧΕ). Μέσω του ΕΣΧΕ, όπως αναφέρεται στο αιτιολογικό των ως άνω Κανονισμών, επιχειρήθηκε η καθιέρωση μηχανισμών για τη διασφάλιση ότι οι εθνικές εποπτικές αρχές λαμβάνουν τις καλύτερες δυνατές εποπτικές αποφάσεις για τα διασυνοριακά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ότι υπάρχει επαρκής συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εθνικών εποπτικών αρχών, ότι για την κοινή δράση των εθνικών αρχών δεν απαιτούνται πολύπλοκες ρυθμίσεις που να λαμβάνουν υπόψη κάθε επιμέρους εθνικό δίκαιο και ότι τα ευρωπαϊκά νομοθετικά κείμενα ερμηνεύονται με τον ίδιο τρόπο από τα κράτη μέλη.

Οι τρεις νέες ευρωπαϊκές Αρχές, που είναι αρμόδιες για θέματα μικρο-προληπτικής εποπτείας, διαδέχτηκαν και αντικατέστησαν από την 1η Ιανουαρίου 2011 τις επιτροπές που υπήρχαν ήδη σε ευρωπαϊκό επίπεδο ως εξής:

- η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών διαδέχτηκε την Επιτροπή Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας (CEBS),
- η Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών διαδέχτηκε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ρυθμιστικών Αρχών των Αγορών Κινητών Αξιών (CESR), και
- η Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων διαδέχτηκε την Επιτροπή Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (CEIOPS).

Στο πλαίσιο αυτό, στις 15 Δεκεμβρίου 2010 εκδόθηκε η Οδηγία 2010/78/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, με την οποία αφενός μεν επήλθαν οι ως άνω αλλαγές σε υφιστάμενες Οδηγίες του χρηματοπιστωτικού δικαίου και αφετέρου καθορίστηκαν οι τομείς στους οποίους οι νέες Αρχές εξουσιοδοτούνται να καταρτίζουν σχέδια τεχνικών προτύπων, καθώς και ο τρόπος έγκρισης των κανόνων αυτών. Η

σχετική νομοθεσία πρέπει να ορίζει τα στοιχεία, τις προϋποθέσεις και τις προδιαγραφές που περιγράφονται στο άρθρο 290 ΣΛΕΕ για τις περιπτώσεις πράξεων κατ' εξουσιοδότηση. Επίσης, τα θέματα που υπόκεινται σε τεχνικά πρότυπα θα πρέπει να είναι καθαρά τεχνικής φύσεως και η διαμόρφωσή τους να απαιτεί τη συμμετοχή εμπειρογνομώνων σε θέματα εποπτείας.

1.5 Επενδυτικός Χαρακτήρας

Οι συγκεκριμένοι στόχοι του συνεταιρισμού και οι αναμενόμενες προσδοκίες των μελών καθορίζουν και τον χαρακτήρα της επένδυσής τους. Υπάρχουν όμως αρκετές ιδιαιτερότητες στην συμμετοχή ενός φυσικού ή νομικού προσώπου ως μέλος σε μία ΣΤ, είτε με την αγορά συνεταιριστικών μερίδων, είτε με την συμμετοχή τους στα υπόλοιπα τραπεζικά προϊόντα, οι οποίες δίνουν μία διαφορετική προοπτική στον επενδυτικό χαρακτήρα και οι οποίες συνοψίζονται παρακάτω :

Οι συνεταιριστικές μερίδες κατά γενικό κανόνα, μπορούν να εκχωρηθούν ή να πωληθούν μόνο στα μέλη ή οποιονδήποτε αποκτά την ιδιότητα μέλους, σύμφωνα με τις καταστατικές διατάξεις και τη σύμφωνη γνώμη είτε της γενικής συνέλευσης, είτε του διοικητικού συμβουλίου είτε άλλου οργάνου διοίκησης.

Εμπεριέχουν την ιδιότητα του μέλους και δεν μπορούν να εκχωρηθούν σε μη μέλη. Συνεπώς, οι συνεταιριστικές μερίδες δεν είναι διαπραγματεύσιμες ή εμπορεύσιμες σε καμία δημόσια αγορά.

Η συνεταιριστική μερίδα μπορεί να εξαγοραστεί από το συνεταιρισμό στην ονομαστική της αξία. Στην περίπτωση όμως που η εταιρική χρήση «κλείσει» με κερδοφορία, άπτεται της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων εάν θα δοθεί μέρισμα ή υπεραξία στις συνεταιριστικές μερίδες. Επομένως τα μέλη έχουν την δυνατότητα να αποκομίσουν και κεφαλαιακά κέρδη πέραν των λοιπών τραπεζικών εργασιών.

Συνοψίζοντας λοιπόν τα παραπάνω, από την μια πλευρά τα μέλη του πιστωτικού ιδρύματος επενδύουν συνήθως περιορισμένα κεφάλαια στις συνεταιριστικές τράπεζες χωρίς να αποσκοπούν σε υψηλά κέρδη, ενώ επιθυμούν η συνεταιριστική επιχειρησιακή λειτουργία να είναι υγιής, αποδοτική και κερδοφόρα.

Από την άλλη πλευρά, τα μέλη είναι και χρήστες των υπηρεσιών της συνεταιριστικής τους τράπεζας και με αυτή τους την ιδιότητα είναι προς το συμφέρον τους οι υπηρεσίες να είναι υψηλής ποιότητας και να ικανοποιούν τις ανάγκες τους. Συνεπώς, οι συνεταιριστικές τράπεζες είναι προσαρμοσμένες πλήρως στις ανάγκες των μελών τους.

Επίσης, σχετικά με το μέρος που μπορούν να αποδώσουν οι ΣΤ στα μέλη τους, ανάλογα με την κερδοφορία του συνεταιρισμού, η διανομή του περιορίζεται και από το γεγονός ότι τουλάχιστον ένα ορισμένο μέρος των κερδών χρησιμοποιείται για την δημιουργία αποθεματικών έτσι ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι που έχουν τεθεί. Σε μερικές χώρες, αυτά τα αποθεματικά είναι άδηλα και μεταφέρονται σε ένα κοινωνικό κεφάλαιο οικονομίας σε περίπτωση εκκαθάρισης.

Τέλος, η προστασία των νόμιμων συμφερόντων των μελών καθώς και των συγκεκριμένων χαρακτηριστικών γνωρισμάτων της επένδυσης, αποτελούν και τα βασικά σημεία του διαλόγου σχετικά με την εταιρική διακυβέρνηση της κάθε συνεταιριστικής τράπεζας.

1.6 Διαφορές με Υπόλοιπες Εμπορικές Τράπεζες

Μία από τις βασικές διαφορές των Συνεταιριστικών Τραπεζών σε σχέση με τις υπόλοιπες εμπορικές τράπεζες, είναι ότι οι ΣΤ διενεργούν μεν τις ίδιες τραπεζικές εργασίες που αποτελούν αντικείμενο δραστηριότητας των Εμπορικών Τραπεζών, αλλά περιοριζόμενες στο γεωγραφικό επίπεδο του Νομού που δραστηριοποιούνται. Δηλαδή για παράδειγμα, η ΣΤ που θα ιδρυθεί στην Κοζάνη, έχει δικαίωμα να χορηγεί δάνεια σε επιχειρήσεις που εδρεύουν μόνο μέσα στα όρια του Νομού Κοζάνης, ενώ μπορεί να δέχεται καταθέσεις από οποιοδήποτε σημείο της Ελλάδας, αρκεί να ισχύει ο περιορισμός που έχουμε αναφέρει σε προηγούμενη παράγραφο σχετικά με το ανώτατο ποσοστό του 50% των Ιδίων Κεφαλαίων της.

Για να μπορέσουν να επεκταθούν πέρα από τον Νομό τους, υποβάλλουν σχετικό αίτημα στην Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία αφού ελέγξει την εποπτικά ορθή λειτουργία του πιστωτικού ιδρύματος και την ύπαρξη των ελάχιστων απαιτούμενων εποπτικών κεφαλαίων που η ίδια ορίζει, τότε η τράπεζα ονομάζεται πλέον Περιφερειακή και

μπορεί να αναπτύξει επιχειρηματικά κέντρα, καταστήματα, θυρίδες και ότι της επιτρέπει η εταιρική της διακυβέρνηση, στους όμορους νομούς με τον αρχικό.

Στην περίπτωση που η κεφαλαιακή της βάση αναπτυχθεί ακόμα περισσότερο, τότε της δίνεται η άδεια να ασκεί την επιχειρηματική της δραστηριότητα σε ολόκληρη την Ελλάδα, όπως λειτουργούν σήμερα οι τράπεζες Παγκρήτια, Δωδεκανήσου και Χανίων.

Όσον αφορά την τραπεζική τους λειτουργία, ο πολυδιάστατος ρόλος και η διαφοροποιημένη λειτουργία των Συνεταιριστικών Τραπεζών σε σχέση με τα άλλα Πιστωτικά Ιδρύματα, προκύπτει από

- την ευχερέστερη πρόσβαση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στο τραπεζικό σύστημα,
- τη δημιουργία τραπεζικών προϊόντων προσαρμοσμένων στις τοπικές ανάγκες,
- τη φιλική αντιμετώπιση,
- τη στήριξη και τη συμμετοχή στις τοπικές αναπτυξιακές πρωτοβουλίες,
- την ευελιξία στη λήψη των αποφάσεων και τέλος,
- την υποχρεωτική εντοπιότητα των οργάνων της Διοίκησης, οι οποίοι γνωρίζοντας την περιοχή δραστηριοποίησης και τις ανάγκες της λαμβάνουν αποδοτικότερες αποφάσεις για την ΣΤ.

Ένα άλλο κύριο χαρακτηριστικό των συνεταιριστικών τραπεζών είναι ότι έχουν μέλη και όχι απλά μετόχους. Προωθούν συγκεκριμένη πελατειακή πολιτική και παρέχουν το δικαίωμα λόγου στα μέλη τους και στη χάραξη της επιχειρησιακής πολιτικής μέσω των Γενικών συνελεύσεων.

Η θέση των συνεταιριστικών μελών είναι εντελώς διαφορετική από αυτή των μετόχων μιας εγγεγραμμένης ανώνυμης εταιρίας. Η ιδιότητα του μέλους στοχεύει στην δημιουργία μίας μακροπρόθεσμης σχέσης με την συνεταιριστική τράπεζα. Τα μέλη των συνεταιρισμών όχι μόνο θέτουν διαφορετικούς στόχους, αλλά έχουν και μια ισχυρότερη συμμετοχή στο συνεταιρισμό τους, εξετάζουν γενικά τις δραστηριότητες της τράπεζας και ασκούν επιρροή μέσα από μια διπλή ιδιότητα (μέλος και πελάτης). Γενικότερα, τα μέλη των συνεταιριστικών τραπεζών συμμετέχουν στις δραστηριότητες του

συνεταιρισμού και επομένως έχουν υψηλότερο βαθμό κατανόησης των λειτουργιών αυτού, από ότι θα συνέβαινε για το μέτοχο μιας εγγεγραμμένης ανώνυμης εταιρίας.

Στις συνεταιριστικές τράπεζες τα δικαιώματα των πελατών προέρχονται από την ιδιότητα του μέλους. Αφορούν το άτομο και όχι τη μερίδα. Η ιδιότητα του μέλους είναι προαπαιτούμενο για την απόκτηση δύναμης και την άσκηση δικαιωμάτων. Συνεπώς, τα δικαιώματα δεν είναι μεταβιβάσιμα σε μη μέλη, καθώς αυτή η δυνατότητα εκχώρησης θα συγκρουόταν με το συνεταιριστικό χαρακτηριστικό της προτεραιότητας στο άτομο.

Ο κανόνας "ένα άτομο - μια ψήφος" παρέχει τη μέγιστη προστασία για τη δημοκρατική συμμετοχή όλων των μελών ενός συνεταιρισμού. Εξασφαλίζει τη δίκαιη αντιπροσώπευση των συμφερόντων όλων των μεμονωμένων μελών, τα οποία θα ήταν μειονότητα στις εγγεγραμμένες ανώνυμες εταιρίες όπου εφαρμόζεται η αρχή "μία μερίδα - μία ψήφος".

Επιπλέον, υπάρχουν περιορισμοί σχετικά με την ψηφοφορία μέσω εξουσιοδότησης έτσι ώστε να μην υπονομευθεί και πάλι το συνεταιριστικό χαρακτηριστικό της προτεραιότητας στο άτομο. Δεδομένου ότι το δικαίωμα ψήφου δεν εξαρτάται από το ποσό του επενδυμένου κεφαλαίου, δεν υπάρχουν μέτοχοι πλειοψηφίας που θα μπορούσαν να ελαττώσουν το βάρος της επίδρασης των άλλων ψήφων και με αυτόν τον τρόπο να περιοριστεί ο έλεγχος της πλειοψηφίας των μελών.

Κεφάλαιο 2

Η ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΚΑΙ Ο ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ

2.1 Ο ρόλος της Εποπτείας στο Τραπεζικό Σύστημα

Το 1973 ήταν μία περίοδος επηρεασμένη από πολύ σημαντικά γεγονότα, ενδεικτικά αναφέρουμε την κατάργηση του διεθνούς νομισματικού συστήματος σταθερών συναλλαγματικών ισοτιμιών του Bretton Woods² που επήλθε το 1944, σηματοδοτώντας μια περίοδο έντονων διακυμάνσεων και μεταβλητότητας των ισοτιμιών και των επιτοκίων.

Αποτέλεσμα αυτού, ήταν οι τράπεζες να καταστούν ιδιαίτερα ευάλωτες στον μέχρι πρότινος άγνωστο κίνδυνο των συναλλαγματικών και επιτοκιακών μεταβολών. Γρήγορα είχαμε τα πρώτα θύματα της νέας εποχής. Το 1974, δύο σημαντικές καταρρεύσεις τραπεζών³ προκάλεσαν μια άνευ προηγουμένου αναστάτωση στη διεθνή διατραπεζική αγορά. Οι τράπεζες αυτές χρεοκόπησαν εξαιτίας άστοχων θέσεων σε προθεσμιακές πράξεις συναλλάγματος και προκάλεσαν αλυσιδωτές αντιδράσεις στο σύστημα.

Τα περιστατικά αυτά, μαζί και με άλλα μικρότερης εμβέλειας, κατέδειξαν την ανάγκη διεθνούς συνεργασίας στον τομέα της τραπεζικής εποπτείας. Προτεραιότητα δόθηκε

² Το 1944, ενώ στην Ευρώπη εξακολουθεί να μαίνεται ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, διεξήχθη στο Bretton Woods (Μπρέτον Γουντς) των Ηνωμένων Πολιτειών διάσκεψη για την αναδιοργάνωση των χρηματοοικονομικών και νομισματικών σχέσεων σε παγκόσμια κλίμακα. Στη διάσκεψη αυτή μετείχαν πάνω από 40 χώρες, οι οποίες στις 22 Ιουλίου 1944 υπέγραψαν τη «συμφωνία του Bretton Woods». Η συμφωνία αυτή περιλαμβάνει ρυθμίσεις και διαδικασίες για τη διακυβέρνηση της παγκόσμιας οικονομίας. Το σύστημα του Bretton Woods προβλέπει σταθερές συναλλαγματικές ισοτιμίες, ενώ ο χρυσός καθίσταται το αγαθό αναφοράς. Το δολάριο ΗΠΑ είναι το μόνο νόμισμα το οποίο είναι μετατρέψιμο σε χρυσό.

³ Της γερμανικής τράπεζας Bankhaus Herstat και της αμερικάνικης τράπεζας Franklin National Bank (πηγή: Κωνσταντίνος Κάρρας (2007) «Ματιές στην οικονομία», Εμπορική Τράπεζα)

στη θεσμοθέτηση συνεργασίας ανάμεσα στις νομισματικές και τραπεζικές εποπτείες με στόχο την πρόληψη συστημικών κρίσεων και τη διασφάλιση της σταθερότητας του διεθνούς τραπεζικού συστήματος με αποτέλεσμα την δημιουργία της Επιτροπής για την Τραπεζική Εποπτεία υπό την αιγίδα της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών (Bank for International Settlements – BIS), η οποία επιτροπή αργότερα ονομάστηκε Επιτροπή Της Βασιλείας.

Η Επιτροπή με την έκδοση του Concordat το 1975 ⁴, διατύπωσε πρακτικές για τον εναρμονισμό των αρμοδιοτήτων των εγχώριων και ξένων εποπτικών αρχών. Στη συνέχεια η κατάρρευση της Banco Ambrosiano το 1982 ⁵, ανέδειξε σημαντικά ζητήματα που αφορούσαν στην λειτουργία των διεθνών τραπεζών, καθιστώντας επιτακτική πλέον την ανάγκη αναθεώρησης και ενίσχυσης των εποπτικών αρχών τόσο στις χώρες της Ευρώπης όσο και στο παγκόσμιο τραπεζικό σύστημα.

2.2 Τα Σύμφωνα της Βασιλείας I & II

Η Επιτροπή της Βασιλείας προσπαθώντας να προωθήσει τις παραπάνω αρχές και να αντιμετωπίσει τα προβλήματα που είχαν ανακύψει, κατέληξε το 1988 σε ένα αρχικό Σύμφωνο (Βασιλεία I), το οποίο εφαρμόστηκε πλήρως από τον Ιανουάριο 1993 θέτοντας έναν ελάχιστο δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας της τάξης του 8% για την κάλυψη πιστωτικού κινδύνου.

Ωστόσο υπήρχαν έντονες ενδείξεις πως η μεγάλη ανομοιογένεια των εποπτικών θεσμικών πλαισίων μεταξύ των χωρών και ο σκληρός διεθνής ανταγωνισμός προκαλούσαν ανησυχητικές και στην συνέχεια αποσταθεροποιητικές για τις τράπεζες

⁴ Ο στόχος της αναφοράς αυτής ήταν να θεσπίσει συγκεκριμένες κατευθυντήριες γραμμές για την συνεργασία ανάμεσα στις εθνικές αρχές στην εποπτεία των ξένων ιδρυμάτων των τραπεζών και να προταθούν οι τρόποι για την βελτίωση της αποτελεσματικότητάς τους. (<http://www.bis.org/publ/bcbs00a.htm>)

⁵ Η Banco Ambrosiano ήταν μία ιταλική τράπεζα η οποία κατέρρευσε θεαματικά το 1982. Βασικός της μέτοχος ήταν η τράπεζα του Βατικανού, και φήμες λένε ότι ο θάνατος του Πάπα Ιωάννη Παύλου Ι, συνδέεται άμεσα με το σκάνδαλο αυτό (πηγή : http://en.wikipedia.org/wiki/Banco_Ambrosiano)

επιπτώσεις στο τραπεζικό και γενικότερα στο οικονομικό σύστημα, αφήνοντας μία αίσθηση ανάγκης για αναθεώρηση του υπάρχοντος πλαισίου.

Τα αποτελέσματα από την επιβολή των κανόνων του Συμφώνου της Βασιλείας I ήταν σημαντικά και δεν άργησαν να φανούν στο τραπεζικό σύστημα, με την αύξηση των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων καθώς επίσης και με τη δημιουργία εποπτικών συνθηκών ισότιμου ανταγωνισμού.

Παρ' όλα αυτά όμως, με τις νέες εξελίξεις ήταν απαραίτητη η αναθεώρησή του. Σημαντικές χρηματοοικονομικές εξελίξεις αλλά και περιπτώσεις καταστροφικών ζημιών σε Πιστωτικά Ιδρύματα εξαιτίας κινδύνων που δεν προέρχονταν ούτε από αθέτηση εκπλήρωσης υποχρέωσης από αντισυμβαλλόμενο, ούτε από μεγάλη μεταβλητότητα παραγόντων αγοράς, αλλά από ατέλειες του πλαισίου λειτουργίας, περιόρισαν την αποτελεσματικότητα του Συμφώνου της Βασιλείας I, καθώς ουσιαστικά βασιζόταν σε μια όχι και τόσο ευέλικτη μεθοδολογία σταθμίσεων πιστωτικού κινδύνου.

Επίσης, εκδηλώθηκε η ανάγκη να μοντελοποιηθεί ο κίνδυνος όχι κάθε δανείου χωριστά, αλλά των χαρτοφυλακίων των καταναλωτικών δανείων, αλλαγή η οποία οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι τα Πιστωτικά Ιδρύματα δεν θέλουν πλέον απλά να προβλέπουν τον κίνδυνο, αλλά κυρίως να βελτιστοποιήσουν τις αποφάσεις που σχετίζονται με τους πελάτες τους.

Επιπροσθέτως, με αφορμή όλες εκείνες τις χρηματοοικονομικές δυσλειτουργίες και πτωχεύσεις σε Πιστωτικά Ιδρύματα που αναφέραμε σε προηγούμενη παράγραφο, γεννήθηκε και η ανάγκη διαχείρισης ενός πρωτοεμφανιζόμενου τύπου κινδύνου, του Λειτουργικού Κινδύνου⁶

Όλες οι παραπάνω ελλείψεις καθώς και σημαντικές αδυναμίες του Συμφώνου της Βασιλείας I, όπως ο καθορισμός των συντελεστών στάθμισης ανεξάρτητα από το μέγεθος του πιστωτικού ιδρύματος, ο αυθαίρετος καθορισμός του ποσοστού κεφαλαιακής επάρκειας, αλλά και η μη αξιολόγηση κινδύνων όπως ο λειτουργικός, συναλλαγματικός, νομικός, κ.ά. οδήγησαν στην αναθεώρησή του και στην εισαγωγή

⁶ Κωνσταντίνος Ζοπουνίδης, Αγγελική Λιαδάκη (2006), «Banking and Finance», Τεύχος Ιανουαρίου 2006, «Κεφαλαιακή επάρκεια και το νέο Πλαίσιο Εποπτείας των Τραπεζών»

ενός νέου πλαισίου για την κεφαλαιακή επάρκεια, έτσι ώστε να υπάρξει σωστότερη αντιστοιχία ανάμεσα στον κίνδυνο και στη διακράτηση κεφαλαίου.

Έτσι, το πρώτο κείμενο αναθεώρησης (First Consultation Paper – CP1) δημοσιοποιείται τον Ιούνιο του 1999. Η Επιτροπή της Βασιλείας μετά την παρουσίαση των προτάσεων της πραγματοποίησε ποσοτικές μελέτες (Quantitative Impact Studies – QIS) για να εκτιμήσει τις συνέπειες των προτάσεων αυτών στις Τράπεζες, χωρίς όμως να διερευνηθούν οι αλλαγές που θα επιφέρουν στην συμπεριφορά των τραπεζών, παρόλο που οι νέες προτάσεις λαμβάνουν υπόψη την ιδιαιτερότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων και την πολυπλοκότητα της τραπεζικής διαχείρισης.

Ύστερα λοιπόν από πέντε ποσοτικές μελέτες της Επιτροπής (QIS1/Ιούλιος 2000, QIS2/Απρίλιος 2001, QIS3/Οκτώβριος 2002, QIS4/2004-2005 και QIS5/Δεκέμβριος 2005) και τρία Κείμενα Αναθεώρησης (CP1/Ιούνιος 1999, CP2/Ιανουάριος 2001 και CP3/άνοιξη 2003), τα μέλη της Επιτροπής Οικονομικών και Νομισματικών Θεμάτων υιοθετώντας με 36 ψήφους υπέρ και 6 αποχές την έκθεση του κ. Alexander RADWAN (ΕΛΚ-ΕΔ, DE)⁷, κατέληξαν σε συμφωνία και έτσι τον Ιούνιο του 2004 δημοσιεύεται το πρώτο έγγραφο του νέου Συμφώνου της Βασιλείας II.

Η οριστικοποίηση του κειμένου του νέου πλαισίου κεφαλαιακής επάρκειας επήλθε το τέλος του 2005, με πιλοτική εφαρμογή του από τις αρχές του 2007. Με τον υπ' αριθμ. 3601/31-07-2007 νόμο περί «Ανάληψη και άσκηση δραστηριοτήτων από τα πιστωτικά ιδρύματα, επάρκεια ιδίων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών και λοιπές διατάξεις» ενσωματώνονται στην ελληνική νομοθεσία οι διατάξεις των κοινοτικών Οδηγιών 2006/48, 2006/49 και 2000/46 και αντικαθίστανται και αναθεωρούνται προϊσχύουσες διατάξεις της τραπεζικής νομοθεσίας (νόμοι 5076/1931, 1665/1951, 2076/1992, Π.Δ. 267/1995), αφού λήφθηκαν υπόψη οι εξελίξεις στις αγορές και η αποκτηθείσα μέχρι σήμερα εμπειρία. Η συγκέντρωση των σχετικών διατάξεων σε ένα νόμο ενισχύει την ασφάλεια δικαίου διευκολύνοντας το έργο των εποπτευομένων και των εποπτικών αρχών.

⁷ Πηγή : www.europarl.europa.eu

2.3 Η Έννοια του Πιστωτικού Κινδύνου

Ο πιστωτικός κίνδυνος αναφέρεται ως η αδυναμία μιας επιχείρησης να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της, αντανακλά δηλαδή την πιθανότητα μη εξόφλησης ενός δανείου ή την καθυστέρηση αποπληρωμής του. Σε ένα χρηματοπιστωτικό οργανισμό αντανακλά τον κίνδυνο που μπορεί να προκύψει από τη μη επαρκή ανταπόκριση του ιδρύματος στην εκπλήρωση των υποχρεώσεών του προς τους πιστωτές του.

Πιστωτικός κίνδυνος δηλαδή είναι ο κίνδυνος που διατρέχει μια επιχείρηση ή ένας οργανισμός να μην εισπράξει έγκαιρα τις απαιτήσεις του ή ακόμα, σε μερικές περιπτώσεις, να μην τις εισπράξει ποτέ. Πιστωτικός Κίνδυνος δημιουργείται όταν η Πιστοληπτική Ικανότητα της χρηματοδοτούμενης επιχείρησης είναι χαμηλή, άρα ευπρόσβλητη ακόμη και από ασήμαντες μεταβολές του οικονομικού περιβάλλοντος. Έτσι, ενδεχόμενες αλλαγές στο μικροοικονομικό ή και μακροοικονομικό περιβάλλον μπορεί εύκολα να οδηγήσουν τις συγκεκριμένες επιχειρήσεις σε αδυναμία αποπληρωμής των υποχρεώσεών τους.

Ο κίνδυνος αυτός ταυτίζεται πάντα με την έννοια της αβεβαιότητας και όχι της απώλειας. Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι ακόμα και δύο δεκαετίες πριν οι τράπεζες αξιολογούσαν τους πελάτες τους υποκειμενικά, με βάση την εμπειρία τους και τα γενικά στοιχεία που μπορούσαν να συλλέξουν όπως οι εγγυήσεις, η πρόθεση συνέπειας, το κεφάλαιο αλλά και τις εκάστοτε οικονομικές συγκυρίες (βλ. Ζοπουνίδης Κων/νος «Βασικές Αρχές και Σύγχρονα Θέματα του Χρηματοοικονομικού Μάνατζμεντ», εκδόσεις Κλειδάριθμος, 2003).

Ο Πιστωτικός Κίνδυνος μπορεί να επηρεάσει την Κεφαλαιακή Επάρκεια ακόμα και των Χρηματοπιστωτικών Οργανισμών, παρ' όλες τις εγγυήσεις που λαμβάνουν για κάθε παρεχόμενο προϊόν χρηματοδότησης. Ο κίνδυνος αυτός είναι αυξημένος στις παραπάνω περιπτώσεις, τόσο λόγω του πλήθους των παρεχομένων υπηρεσιών και προϊόντων, όσο και της διαφορετικότητας των πελατών στους οποίους απευθύνονται οι οργανισμοί αυτοί.⁸

⁸ ICAP GROUP SA «Πιστωτικός κίνδυνος, τι είναι ο πιστωτικός κίνδυνος, πώς επηρεάζει τις επιχειρήσεις και ποιες λύσεις δίνει η ICAP», <http://www.icap.gr/2322.asp>

Ο Πιστωτικός Κίνδυνος αφορά:

α) τον κίνδυνο δανεισμού (όταν ο πελάτης της τράπεζας δεν μπορεί να αποπληρώσει το χρέος του), ο οποίος για τις τράπεζες αφορά τα ληξιπρόθεσμα δάνεια, τις προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις και τις συνέπειες στον δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας,

β) τον κίνδυνο της έκδοσης χρεογράφων (όταν ο εκδότης ενός χρεογράφου το οποίο κατέχει μια τράπεζα υποβαθμίζεται πιστοληπτικά και μειώνεται η αξία του), ο οποίος έχει επίσης επίπτωση στην κεφαλαιακή επάρκεια της τράπεζας,

γ) τον κίνδυνο του αντισυμβαλλομένου και του διακανονισμού (ο αντισυμβαλλόμενος της τράπεζας αδυνατεί να εκπληρώσει κατά ή πριν από την ημερομηνία διακανονισμού τις υποχρεώσεις του έναντι της τράπεζας), και

δ) τον κίνδυνο της χώρας, ο οποίος αφορά περιπτώσεις χρεοκοπίας της χώρας (εξυπηρέτηση δανείων και κρατικών ομολόγων), κυβερνητική πολιτική (π.χ. αλλαγή νομοθεσίας), μετατροπή συναλλάγματος (π.χ. εγχωρίων κερδών προς αποστολή στη μητρική εταιρεία) και μεταφορά χρημάτων (π.χ. απαγόρευση μεταφοράς κεφαλαίων στο εξωτερικό).⁹

2.4 Υπολογισμός Κεφαλαιακών Απαιτήσεων έναντι του Πιστωτικού Κινδύνου με το σύμφωνο της Βασιλείας I

Σύμφωνα με το Σύμφωνο της Βασιλείας για την Κεφαλαιακή Επάρκεια του 1988 (Basle Capital Accord)¹⁰ (Σύμφωνο της Βασιλείας I) το οποίο είχε ως κύριο στόχο τη σύγκλιση των διαφορετικών διεθνών εποπτικών καθεστώτων διασφαλίζοντας τη σταθερότητα του διεθνούς τραπεζικού συστήματος, ο υπολογισμός των εποπτικών κεφαλαίων βασιζόταν:

⁹ Μιχάλης Οράτης, επικεφαλής Risk Management της Εθνικής Τράπεζας (2000), «ΤΟ ΒΗΜΑ on line», άρθρο της Νένας Μαλλιάρα.

¹⁰ International convergence of capital measurement and capital standards, July 1988 (πηγή Bank for International Settlements/ Basel/ <http://www.bis.org>)

στην μέθοδο υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων των διεθνών τραπεζών για κάλυψη έναντι της έκθεσής τους στον πιστωτικό κίνδυνο (και τον κίνδυνο χώρας) από στοιχεία ενεργητικού και στοιχεία εκτός ισολογισμού, και

στον καθορισμό των στοιχείων των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων με τα οποία οι Τράπεζες έχουν δικαίωμα να εκπληρώνουν τις κεφαλαιακές απαιτήσεις για κάλυψη έναντι του πιστωτικού κινδύνου και κατά κανόνα, των κινδύνων αγοράς.

Έτσι, εφαρμόζοντας συντελεστές στάθμισης από 0% έως και 100% στα στοιχεία εντός και εκτός ισολογισμού, προέκυπταν οι ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις των τραπεζών οι οποίες ως ποσοστό επι των κεφαλαίων τους, θα έπρεπε να καλύπτουν διαρκώς μια ελάχιστη κεφαλαιακή απαίτηση της τάξεως του 8%.

Ο συντελεστής αυτός είναι γνωστός ως Δείκτης Φερεγγυότητας (Solvency Ratio), στοχεύει στην προστασία των τραπεζικών ιδρυμάτων από τον αναλαμβανόμενο πιστωτικό κίνδυνο, και διαμορφώνεται από το λόγο των Εποπτικών Ιδίων Κεφαλαίων της Τράπεζας προς τα σταθμισμένα στοιχεία του ενεργητικού (εντός και εκτός ισολογισμού) στον παρανομαστή.

2.5 Υπολογισμός Κεφαλαιακών Απαιτήσεων έναντι του Πιστωτικού Κινδύνου με το σύμφωνο της Βασιλείας II

Ο υπολογισμός του Πιστωτικού Κινδύνου σύμφωνα με το Σύμφωνο της Βασιλείας II, μπορεί να γίνει με τους εξής τρόπους :

1. με την Τυποποιημένη μέθοδο (Standardised approach), και
2. με την μέθοδο Εσωτερικών Διαβαθμίσεων (Internal Rating-based Approach IRB) η οποία διακρίνεται στην Θεμελιώδη προσέγγιση (Foundation-FIRB) η οποία προορίζεται μόνο για το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο και την Εξελιγμένη (Advanced-AIRB).

2.5.1 Τυποποιημένη Προσέγγιση

2.5.1.1 Υπολογισμός Ανοίγματος

Το σταθμισμένο κατά κίνδυνο άνοιγμα υπολογίζεται ως το γινόμενο της αξίας του ανοίγματος πολλαπλασιασμένο με τον κατάλληλο συντελεστή στάθμισης, ο προσδιορισμός του οποίου πραγματοποιείται ανάλογα με την κατηγορία στην οποία υπάγεται το άνοιγμα και τη βαθμίδα πιστωτικής ποιότητας στην οποία κατατάσσεται.

Η βαθμίδα πιστωτικής ποιότητας προσδιορίζεται με βάση τις πιστοληπτικές αξιολογήσεις που πραγματοποιούνται από αναγνωρισμένους Εξωτερικούς Οίκους Πιστοληπτικής Αξιολόγησης (Ε.Ο.Π.Α.).

Σε περίπτωση που χρησιμοποιούνται Τεχνικές Μείωσης Πιστωτικού Κινδύνου 11 η αξία του ανοίγματος και ο συντελεστής στάθμισης, ενδέχεται να μεταβάλλονται.

Ειδικότερα, η αξία του ανοίγματος προσδιορίζεται ως εξής :

Για τα εντός Ισολογισμού στοιχεία των πιστωτικών ιδρυμάτων που εφαρμόζουν τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (ΔΠΧΠ) ως αξία ανοίγματος νοείται η αξία με την οποία τα στοιχεία αυτά αποτιμώνται στις οικονομικές τους καταστάσεις. Για πιστωτικά ιδρύματα που εφαρμόζουν τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, τα ανοίγματα αποτιμώνται στην εναπομένουσα, μετά την αφαίρεση των ειδικών προβλέψεων απομείωσης, αξία τους.

Για τα εκτός Ισολογισμού στοιχεία η αξία ανοίγματος ισούται με:

- A) το 100% της λογιστικής αξίας για στοιχείο υψηλού κινδύνου,
- B) το 50% της λογιστικής αξίας για στοιχείο μεσαίου κινδύνου,
- Γ) το 20% της λογιστικής αξίας για στοιχείο μέτριου κινδύνου, και
- Δ) το 0% της λογιστικής αξίας για στοιχείο χαμηλού κινδύνου.

¹¹ Μέθοδος χρησιμοποιούμενη από πιστωτικό ίδρυμα προκειμένου να μειωθεί ο Πιστωτικός Κίνδυνος που συνδέεται με ένα ή περισσότερα ανοίγματα, χρησιμοποιώντας χρηματοοικονομικές και μη εξασφαλίσεις. (ΠΔ/ΤΕ 2588/2007)

Εξαιρέση αποτελούν τα ανοίγματα έναντι κεντρικού αντισυμβαλλομένου ¹² θεωρείται ότι έχουν μηδενική αξία εφόσον, τα ανοίγματα του κεντρικού αντισυμβαλλόμενου έναντι όλων όσων συνάπτουν συμφωνίες με αυτόν, καλύπτονται πλήρως με εξασφαλίσεις σε καθημερινή βάση.

Κάθε χρηματοδοτικό άνοιγμα κατατάσσεται από το πιστωτικό ίδρυμα στις παρακάτω κατηγορίες, ήτοι χαρακτηρίζεται ως άνοιγμα έναντι:

- A. Κεντρικών κυβερνήσεων ή κεντρικών τραπεζών
- B. Αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης, περιφερειακών κυβερνήσεων και τοπικών αρχών
- Γ. Διοικητικών φορέων και μη κερδοσκοπικών επιχειρήσεων
- Δ. Ιδρυμάτων του χρηματοπιστωτικού τομέα
- Ε. Μητρικών εταιρειών, θυγατρικών ή θυγατρικών της μητρικής εταιρείας
- Στ. Πολυμερών τραπεζών ανάπτυξης
- Z. Διεθνών οργανισμών
- Η. Επιχειρήσεων
- Θ. Λιανικής τραπεζικής
- Ι. Εξασφαλιζόμενα με ακίνητη περιουσία
 - Ια. Σε καθυστέρηση
 - Ιβ. Υπαγόμενα σε κανονιστικές κατηγορίες υψηλού κινδύνου
 - Ιγ. Μετοχές και συμμετοχές
 - Ιδ. Καλυμμένα Ομόλογα (covered bonds)
 - Ιε. Θέσεις σε τιλοποίηση
 - Ιστ. Με βραχυπρόθεσμη πιστοληπτική αξιολόγηση έναντι ιδρυμάτων και επιχειρήσεων
 - Ιζ. Μερίδια Οργανισμών Συλλογικών Επενδύσεων (ΟΣΕ)
 - Ιη. Λοιπά ανοίγματα

¹² Οντότητα ευρισκόμενη νομικά μεταξύ αντισυμβαλλομένων σε συμβάσεις που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης, σε μία ή περισσότερες χρηματαγορές, αναλαμβάνουσα το ρόλο αγοραστή έναντι κάθε πωλητή και πωλητή έναντι κάθε αγοραστή (ΠΔ/ΤΕ 2588/2007)

2.5.1.2. Συντελεστές Στάθμισης

Ανοίγματα έναντι κεντρικών κυβερνήσεων

- Για τις περιπτώσεις ανοιγμάτων έναντι κεντρικών κυβερνήσεων και κεντρικών τραπεζών, τα οποία κατατάσσονται σε βαθμίδα πιστωτικής ποιότητας με βάση την πιστοληπτική αξιολόγησή τους από καθορισμένο Ε.Ο.Π.Α., εφαρμόζεται συντελεστής στάθμισης σύμφωνα με τον παρακάτω Πίνακα ¹³:

Βαθμίδα πιστωτικής ποιότητας :	1	2	3	4	5	6
Συντελεστής στάθμισης :	0%	20%	50%	100%	100%	150%

- Για τις περιπτώσεις ανοιγμάτων έναντι κεντρικών κυβερνήσεων και κεντρικών τραπεζών, τα οποία δεν κατατάσσονται σε βαθμίδα πιστωτικής ποιότητας εφαρμόζεται συντελεστής στάθμισης **100%**.

- Για τα ανοίγματα έναντι της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας εφαρμόζεται συντελεστής στάθμισης **0%**.

Ανοίγματα έναντι Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, περιφερειακών κυβερνήσεων και τοπικών αρχών

Τα ανοίγματα έναντι των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, περιφερειακών κυβερνήσεων και τοπικών αρχών κατατάσσονται στη βαθμίδα πιστωτικής ποιότητας στην οποία κατατάσσονται τα ανοίγματα έναντι της κεντρικής κυβέρνησης της χώρας στην επικράτεια της οποίας υπάγονται και σταθμίζονται με συντελεστή σύμφωνα με τον Πίνακα 2. Για τις περιπτώσεις χωρών η κεντρική κυβέρνηση των οποίων δεν

¹³ Οι συντελεστές στάθμισης για όλες τις κατηγορίες ανοιγμάτων προέρχονται από την Τράπεζα της Ελλάδος.

κατατάσσεται σε βαθμίδα πιστωτικής ποιότητας, εφαρμόζεται συντελεστής στάθμισης **100%**.

Βαθμίδα κεντρικής κυβέρνησης:	1	2	3	4	5	6
Συντελεστής στάθμισης :	20%	50%	100%	100%	100%	150%

Ανοίγματα έναντι διοικητικών φορέων και μη κερδοσκοπικών επιχειρήσεων

Η κατηγορία αυτή των ανοιγμάτων σταθμίζεται όπως ακριβώς και τα ανοίγματα έναντι Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης περιφερειακών κυβερνήσεων και τοπικών αρχών. (Πίνακας 2).

Ανοίγματα έναντι ιδρυμάτων χρηματοπιστωτικού τομέα

Στα ανοίγματα έναντι ιδρυμάτων του χρηματοπιστωτικού τομέα διακρίνουμε δύο κατηγορίες.

A) με αρχική πραγματική ληκτότητα άνω των τριών (3) μηνών, τα οποία κατατάσσονται σε βαθμίδα πιστωτικής ποιότητας με βάση την πιστοληπτική τους αξιολόγηση από καθορισμένο Ε.Ο.Π.Α., όπου εφαρμόζεται συντελεστής στάθμισης σύμφωνα με τον Πίνακα 3.

Βαθμίδα πιστωτικής ποιότητας:	1	2	3	4	5	6
Συντελεστής στάθμισης :	20%	50%	50%	100%	100%	150%

Ενώ για τα ανοίγματα της κατηγορίας αυτής τα οποία δεν κατατάσσονται σε βαθμίδα πιστωτικής ποιότητας, εφαρμόζεται ο μεγαλύτερος συντελεστής στάθμισης μεταξύ του 20% και του συντελεστή στάθμισης που εφαρμόζεται στα ανοίγματα έναντι της

κεντρικής κυβέρνησης της χώρας από τις αρμόδιες αρχές της οποίας έχει λάβει άδεια λειτουργίας το εν λόγω ίδρυμα.

Β) με αρχική πραγματική ληκτότητα μικρότερη ή ίση των τριών (3) μηνών, τα οποία κατατάσσονται σε βαθμίδα πιστωτικής ποιότητας με βάση την πιστοληπτική τους αξιολόγηση από καθορισμένο Ε.Ο.Π.Α., όπου εφαρμόζεται συντελεστής στάθμισης σύμφωνα με τον Πίνακα 4.

Βαθμίδα πιστωτικής ποιότητας:	1	2	3	4	5	6
Συντελεστής στάθμισης :	20%	20%	20%	50%	50%	150%

Ενώ για τα ανοίγματα της κατηγορίας αυτής τα οποία δεν κατατάσσονται σε βαθμίδα πιστωτικής ποιότητας, εφαρμόζεται ο μεγαλύτερος συντελεστής στάθμισης μεταξύ του 50% και του συντελεστή στάθμισης που εφαρμόζεται στα ανοίγματα έναντι της κεντρικής κυβέρνησης της χώρας από τις αρμόδιες αρχές της οποίας έχει λάβει άδεια λειτουργίας το εν λόγω ίδρυμα.

Ανοίγματα έναντι μητρικών εταιρειών, θυγατρικών ή θυγατρικών της μητρικής εταιρείας.

Ανοίγματα ενός πιστωτικού ιδρύματος έναντι αντισυμβαλλομένου που αποτελεί την μητρική του επιχείρηση, δική του θυγατρική ή θυγατρική της μητρικής του επιχείρησης ή επιχείρηση που συνδέεται με σχέση κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 42 ε, παρ. 5, εδ. α' του κ.ν. 2190/1920, όπως εκάστοτε ισχύει και οι οποίες εδρεύουν στην Ελλάδα, σταθμίζονται με 0%, εφόσον πληρούνται αθροιστικά οι κάτωθι προϋποθέσεις:

1. Ο αντισυμβαλλόμενος είναι πιστωτικό ίδρυμα ή ΕΠΕΥ ή χρηματοδοτική εταιρεία χαρτοφυλακίου ή χρηματοδοτικό ίδρυμα ή εταιρεία διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων ή επιχείρηση παροχής επικουρικών υπηρεσιών, που υπόκειται σε καθεστώς προληπτικής εποπτείας.

2. Ο αντισυμβαλλόμενος ενοποιείται με το πιστωτικό ίδρυμα με τη μέθοδο της ολικής ενοποίησης.

3. Ο αντισυμβαλλόμενος υπόκειται στις ίδιες διαδικασίες αξιολόγησης, μέτρησης και ελέγχου κινδύνων με το πιστωτικό ίδρυμα.

4. Δεν υφίσταται κανένα τρέχον ή προβλεπόμενο ουσιαστικό πρακτικό ή νομικό εμπόδιο για την άμεση μεταβίβαση ιδίων κεφαλαίων ή την εξόφληση υποχρεώσεων από τον αντισυμβαλλόμενο προς το πιστωτικό ίδρυμα.

Στην εν λόγω κατηγορία δεν μπορούν να ενταχθούν ανοίγματα από μετοχές ή απαιτήσεις από στοιχεία τα οποία σύμφωνα με το ισχύον πλαίσιο εντάσσονται στα εποπτικά ίδια κεφάλαια (δάνεια μειωμένης εξασφάλισης, καθώς και καινοτόμοι και μη, υβριδικοί τίτλοι).

Ανοίγματα έναντι πολυμερών τραπεζών ανάπτυξης

Εκτός από τις πολυμερείς τράπεζες ανάπτυξης που αναφέρονται στον Πίνακα 8 παρακάτω οι οποίες σταθμίζονται με συντελεστή 0%, τα ανοίγματα έναντι πολυμερών τραπεζών αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο όπως τα ανοίγματα έναντι ιδρυμάτων.

-
-
- α. Διεθνής Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (International Bank for Reconstruction and Development).
 - β. Διεθνής Εταιρεία Χρηματοδοτήσεων (International Finance Corporation).
 - γ. Διαμερικανική Τράπεζα Ανάπτυξης (Inter-American Development Bank).
 - δ. Ασιατική Τράπεζα Ανάπτυξης (Asian Development Bank).
 - ε. Αφρικανική Τράπεζα Ανάπτυξης (African Development Bank).
 - στ Τράπεζα Ανάπτυξης του Συμβουλίου της Ευρώπης (Council of Europe Development Bank).
 - ζ. Σκανδιναβική Τράπεζα Επενδύσεων (Nordic Investment Bank).

- η. Τράπεζα Ανάπτυξης της Καραϊβικής (Caribbean Development Bank).
 - θ. Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (European Bank for Reconstruction and Development).
 - ι. Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (European Investment Bank).
 - ια. Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (European Investment Fund).
 - ιβ. Πολυμερής Οργανισμός για την Εγγύηση των Επενδύσεων (Multilateral Investment Guarantee Agency).
 - ιγ. Διεθνής Χρηματοδοτική Διευκόλυνση για την Ανοσοποίηση (International Finance Facility for Immunisation).
 - ιδ. Ισλαμική Τράπεζα Ανάπτυξης (Islamic Development Bank).
-

Ανοίγματα έναντι Διεθνών Οργανισμών

Στα ανοίγματα έναντι των παρακάτω Διεθνών Οργανισμών εφαρμόζεται συντελεστής στάθμισης 0% :

- α. Ευρωπαϊκή Κοινότητα.
- β. Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.
- γ. Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών.

Ανοίγματα έναντι Επιχειρήσεων (Corporate exposures)

Στα ανοίγματα έναντι επιχειρήσεων τα οποία κατατάσσονται σε βαθμίδα πιστωτικής ποιότητας με βάση την πιστοληπτική τους αξιολόγηση από καθορισμένο Ε.Ο.Π.Α., εφαρμόζεται συντελεστής στάθμισης σύμφωνα με τον Πίνακα 9.

Βαθμίδα πιστωτικής ποιότητας:	1	2	3	4	5	6
Συντελεστής στάθμισης :	20%	50%	100%	100%	150%	150%

Στα ανοίγματα έναντι επιχειρήσεων τα οποία δεν κατατάσσονται σε βαθμίδα πιστωτικής ποιότητας, εφαρμόζεται ο υψηλότερος συντελεστής στάθμισης μεταξύ του 100% και του συντελεστή στάθμισης της κεντρικής κυβέρνησης.

Ανοίγματα Λιανικής τραπεζικής (Retail exposures)

Σε όλα τα ανοίγματα που εντάσσονται στην κατηγορία αυτή εφαρμόζεται συντελεστής στάθμισης **75 %**. Το θέμα όμως είναι ο σαφής διαχωρισμός ανάμεσα στην κατηγορία αυτή και τα ανοίγματα έναντι επιχειρήσεων και στις προϋποθέσεις που πρέπει να πληροί ένα άνοιγμα προκειμένου να ανήκει στην μία ή την άλλη κατηγορία.

Ο καθορισμός των προϋποθέσεων αυτών έχει μεγάλη σημασία στον υπολογισμό της κεφαλαιακής επάρκειας ενός Πιστωτικού Ιδρύματος, καθώς η διαφορά των δύο συντελεστών δεν θεωρείται αμελητέα (Λιανική Τραπεζική : 75%, ενώ επιχειρηματική Τραπεζική : 100%, διαφορά 25%).

Η Τράπεζα της Ελλάδος έχει γνωστοποιήσει τις προϋποθέσεις υπο τις οποίες θεωρεί ότι ένα άνοιγμα εντάσσεται στην κατηγορία ανοιγμάτων λιανικής τραπεζικής, και συγκεκριμένα, βάσει της ΠΔ/ΤΕ 2588/2007 θα πρέπει να πληρούνται αθροιστικά οι παρακάτω προϋποθέσεις :

1. Αφορούν φυσικό πρόσωπο ή πρόσωπα ή επιχείρηση μικρού μεγέθους, δηλαδή επιχείρηση της οποίας ο κύκλος εργασιών δεν ξεπερνάει τα € 2,5 εκατ., ή μεσαίου μεγέθους, ανεξαρτήτως νομικής μορφής.
2. Το συνολικό ποσό που οφείλει ο πιστούχος ή ομάδα συνδεδεμένων πιστούχων στο πιστωτικό ίδρυμα, καθώς και σε οποιαδήποτε μητρική επιχείρηση και τις θυγατρικές της, συμπεριλαμβανομένων των κάθε είδους απαιτήσεων σε καθυστέρηση, καθώς και των ανοιγμάτων που εξασφαλίζονται με ακίνητη περιουσία, δεν υπερβαίνει, εξ' όσων γνωρίζει το πιστωτικό ίδρυμα, το € 1 εκατομμύριο. Το πιστωτικό ίδρυμα οφείλει να

προβεί σε εύλογες ενέργειες προκειμένου να γνωρίζει το συνολικό οφειλόμενο ποσό σε ενοποιημένη βάση του πιστούχου ή της ομάδας συνδεδεμένων πιστούχων.

3. Εντάσσονται σε ένα μεγάλο αριθμό ανοιγμάτων με παρόμοια χαρακτηριστικά, ούτως ώστε να υπάρχει επαρκής διαφοροποίηση.

Παρόλα αυτά όμως, η σωστή Διαχείριση κινδύνων για ένα Πιστωτικό Ίδρυμα δεν σταματάει στην εφαρμογή στο χαρτοφυλάκιό της, των παραπάνω ποσοτικών ορίων που τίθενται από την Τράπεζα της Ελλάδος και αυτό γιατί, για παράδειγμα, υπάρχουν Πιστωτικά Ιδρύματα με μικρότερα οικονομικά μεγέθη τα οποία δεν επιτρέπουν την χορήγηση πιστωτικών ορίων μεγαλύτερων του € 1 εκατομμυρίου. Αυτό όμως δεν σημαίνει κιόλας πως τα ανοίγματα αυτά παρουσιάζουν ομοιογένεια στην πιθανότητα για αθέτηση από τους πιστούχους τους η οποία μάλιστα πιθανότητα να είναι και μικρή, ώστε να δικαιολογείται η στάθμισή τους με 75% αντί του 100% που θα έπρεπε κανονικά, αν υπάγονταν στην κατηγορία ανοιγμάτων προς επιχειρήσεις (corporate).

Κρίνεται λοιπόν επιτακτική ανάγκη από τις Μονάδες Διαχείρισης Κινδύνων, σε συνεργασία με την Επιτροπή Εσωτερικού Ελέγχου και τα υπόλοιπα αρμόδια όργανα της Διοίκησης του Πιστωτικού Ιδρύματος (βάσει της ΠΔ/ΤΕ 2577/2006), να διενεργήσουν μελέτη σχετικά με την σύσταση του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων, τόσο την ποιοτική όσο και την ποσοτική, ώστε να καταγράψουν τις επιμέρους προϋποθέσεις για τον σωστό διαχωρισμό των ανοιγμάτων του ΠΙ, σε retail και corporate επιτυγχάνοντας αντικειμενικότερο, των κινδύνων που έχει να αντιμετωπίσει το ΠΙ, αποτέλεσμα στον υπολογισμό της κεφαλαιακής τους επάρκειας.

Ανοίγματα που εξασφαλίζονται με ακίνητη περιουσία

α. Ανοίγματα που εξασφαλίζονται με εγγεγραμμένα βάρη επί κατοικιών

Ανοίγματα που καλύπτονται πλήρως και καθ' ολοκληρία με εγγεγραμμένο βάρος επί αποπερατωμένων ακινήτων, τα οποία χρησιμοποιούνται ως κατοικίες και κατοικούνται ή θα κατοικηθούν ή εκμισθώνονται ή θα εκμισθωθούν από τον ιδιοκτήτη τους ως κατοικίες, σταθμίζονται με συντελεστή **35%**.

Εισάγεται ένας νέος δείκτης ο LTV (Loan to Value), ο οποίος δείχνει την σχέση ανάμεσα στο συνολικό ποσό του ανοίγματος προς την αξία του καλύμματος (στην

προκειμένη της κατοικίας), ο οποίος δείκτης δεν πρέπει να ξεπερνά το 75 % ($LTV \leq 75\%$).

Η στάθμιση 35% εφαρμόζεται στο τμήμα του δανείου που καλύπτεται πλήρως και καθ' ολοκληρία με εγγεγραμμένο βάρος επί ακινήτων, τα οποία χρησιμοποιούνται ως κατοικίες. Στο υπόλοιπο τμήμα του ανοίγματος εφαρμόζεται συντελεστής στάθμισης ανάλογα με την κατηγορία ανοίγματος και τη βαθμίδα πιστωτικής ποιότητας στην οποία κατατάσσεται ο αντισυμβαλλόμενος.

β. Ανοίγματα που εξασφαλίζονται με εγγεγραμμένα βάρη επί εμπορικών ακινήτων

Ανοίγματα που καλύπτονται πλήρως και καθ' ολοκληρία με βάρος που έχει εγγραφεί επί ήδη αποπερατωμένων γραφείων ή εμπορικών χώρων πολλαπλής χρήσης ή ξενοδοχείων ή οικοπέδων εντός σχεδίου πόλεως, που βρίσκονται στην Ελλάδα, σταθμίζονται με συντελεστή **50%**.

Ο Δείκτης LTV στα ανοίγματα με εμπορικά ακίνητα ως εξασφάλιση θα πρέπει να είναι μικρότερος ή ίσος του 50% ($LTV \leq 50\%$).

Όπως και στην κατηγορία ανοιγμάτων που καλύπτονται με αστικό ακίνητο ή κατοικία, έτσι και σε αυτήν την περίπτωση, ο συντελεστής στάθμισης (50%) εφαρμόζεται στο τμήμα του δανείου που είναι πλήρως καλυμμένο από το εμπορικό ακίνητο, ενώ στο υπόλοιπο (ακάλυπτο) μέρος του δανείου εφαρμόζεται ο συντελεστής στάθμισης που αντιστοιχεί στον πιστούχο.

Απαιτήσεις σε καθυστέρηση

Α) Στο μη καλυμμένο με εξασφαλίσεις τμήμα των απαιτήσεων, που εντάσσονται στην κατηγορία αυτή, εφαρμόζεται συντελεστής στάθμισης σύμφωνα με τον παρακάτω Πίνακα :

Ποσοστό προβλέψεων	$\leq 20\%$	$\geq 20\%$
Συντελεστής στάθμισης :	150%	100%

Β) Στις περιπτώσεις των δανείων που εξασφαλίζονται με αστικά ακίνητα και καλύπτουν τις προϋποθέσεις, ώστε αν ήταν ενήμερες θα σταθμίζονταν με συντελεστή 35%, οι οποίες παρουσιάζουν καθυστέρηση άνω των 90 ημερών, εφαρμόζεται συντελεστής στάθμισης σύμφωνα με τον παρακάτω Πίνακα :

Ποσοστό προβλέψεων	≤ 20%	≥ 20%
Συντελεστής στάθμισης :	100%	50%

Γ) Στις περιπτώσεις των δανείων που εξασφαλίζονται με εμπορικά ακίνητα και καλύπτουν τις προϋποθέσεις ώστε αν ήταν ενήμερες θα σταθμίζονταν με συντελεστή 50%, σταθμίζονται με συντελεστή **100%**.

Λοιπά ανοίγματα

Στα άλλα στοιχεία του ενεργητικού ενός Πιστωτικού Ιδρύματος, εφαρμόζονται οι παρακάτω συντελεστές στάθμισης, κατά περίπτωση ανοίγματος.

Συγκεκριμένα :

Ενσώματα Πάγια, συντελεστής 100%

Προπληρωθέντα έξοδα και μη εισπραχθέντα έσοδα, συντελεστής 100%

Μετρητά στην διαδικασία είσπραξης, συντελεστής 20%

Μετρητά στο ταμείο και αποθέματα χρυσού, συντελεστής 0%

Ανοίγματα σε επενδύσεις ακινήτων, συντελεστής 150%

2.5.1.3. Τεχνικές Μείωσης Πιστωτικού Κινδύνου

Τα πιστωτικά ιδρύματα που χρησιμοποιούν την Τυποποιημένη Προσέγγιση έχουν την δυνατότητα, χρησιμοποιώντας κάποιες εξασφαλίσεις υπο προϋποθέσεις, να μειώνουν τις κεφαλαιακές τους απαιτήσεις για τον Πιστωτικό κίνδυνο.

Οι εξασφαλίσεις αυτές διακρίνονται σε δύο κατηγορίες :

A) Χρηματοδοτούμενη Πιστωτική προστασία που παρέχεται από

Χρηματοοικονομικές εξασφαλίσεις

Συμβάσεις δανειοληψίας τίτλων και δανειοδοσίας

Καταθέσεις μετρητών που τηρούνται σε τρίτο ίδρυμα και είναι ενεχυριασμένες.

Ενεχυριασμένα ασφαλιστήρια συμβόλαια ζωής

Στην περίπτωση αυτή και προκειμένου να είναι αποδεκτά προς αναγνώριση, τα περιουσιακά στοιχεία στα οποία αυτή βασίζεται, πρέπει να παρέχουν επαρκή ρευστότητα και η αξία τους να παραμένει επαρκώς σταθερή μέσα στο χρόνο.

B) Μη Χρηματοδοτούμενη Πιστωτική προστασία που παρέχεται από

Εγγυήσεις

Πιστωτικά παράγωγα (derivatives)

Στην περίπτωση αυτή, τα παραπάνω στοιχεία θα πρέπει να είναι επαρκώς αξιόπιστα και η συμφωνία προστασίας να παράγει νομικά αποτελέσματα και να είναι εφαρμόσιμη στα οικεία νομικά συστήματα.

Υπάρχουν δύο μέθοδοι από τις οποίες τα πιστωτικά ιδρύματα μπορούν να επιλέξουν μία για τον υπολογισμό της επίπτωσης των χρηματοοικονομικών εξασφαλίσεων στο σταθμισμένο κατά κίνδυνο άνοιγμα και δεν επιτρέπεται η συνδυασμένη χρήση των μεθόδων αυτών.

Η Απλή Μέθοδος Χρηματοοικονομικών Εξασφαλίσεων

Σύμφωνα με την οποία ο συντελεστής στάθμισης για το καλυμμένο από την εξασφάλιση μέρος του ανοίγματος υποκαθίσταται με τον συντελεστή στάθμισης της εξασφάλισης.

Αποδεκτές Εξασφαλίσεις

Καταθέσεις μετρητών

Χρεωστικοί τίτλοι με ή χωρίς αξιολόγηση από ΕΟΠΑ, εκδιδόμενοι από ΕΠΕΥ και ΑΧΕΠΕΥ ¹⁴

Μετοχές αναγνωρισμένου Χρηματιστηρίου

Χρυσός

Μερίδια Οργανισμών Συλλογικών Επενδύσεων Κινητών Αξιών (ΟΣΕΚΑ) δηλαδή αμοιβαία κεφάλαια, υπο προϋποθέσεις.

Ενώ δεν γίνονται δεκτές εξασφαλίσεις για τις οποίες υπάρχει αναντιστοιχία ληκτότητας με το άνοιγμα.

Υπολογισμός Επίπτωσης στον Πιστωτικό Κίνδυνο

Σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις αποδεκτών από την απλή μέθοδο, χρηματοοικονομικών εξασφαλίσεων, ο συντελεστής στάθμισης που εφαρμόζεται στο καλυμμένο, από τις εξασφαλίσεις αυτές, τμήμα του ανοίγματος, **μειώνεται μέχρι και 0%**, δηλαδή το μέρος αυτό του ανοίγματος θεωρείται πλήρως εξασφαλισμένο με μηδενικό κίνδυνο αθέτησης, ενώ για το ακάλυπτο μέρος του ανοίγματος, εφαρμόζεται ο συντελεστής στάθμισης που θα έπαιρνε το άνοιγμα εάν δεν είχε εξασφαλίσεις, δηλαδή του αντισυμβαλλομένου.

¹⁴ ΕΠΕΥ = Εταιρείες Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών, ΑΧΕΠΕΥ = Ανώνυμες Χρηματιστηριακές Εταιρείες Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών

Η Αναλυτική Μέθοδος Χρηματοοικονομικών Εξασφαλίσεων

Σύμφωνα με την οποία αναπροσαρμόζεται η αξία του ανοίγματος με βάση την αξία της εξασφάλισης, την μεταβλητότητα της εξασφάλισης και του ανοίγματος και την τυχόν αναντιστοιχία ληκτότητάς ¹⁵ τους.

Αποδεκτές Εξασφαλίσεις

Όλες οι παραπάνω αποδεκτές εξασφαλίσεις της Απλής μεθόδου

Μετοχές που δεν συμπεριλαμβάνονται σε κύριο δείκτη αλλά είναι διαπραγματεύσιμες σε αναγνωρισμένο χρηματιστήριο.

Μερίδια ΟΣΕΚΑ υπό προϋποθέσεις

Ενώ, όσον αφορά την αναντιστοιχία ληκτότητας μεταξύ ανοίγματος και εξασφάλισης, στην Απλή μέθοδο δεν γίνονται καθόλου δεκτές τέτοιας μορφής εξασφαλίσεις, στην δε Αναλυτική, τέτοιου είδους εξασφαλίσεις δεν αναγνωρίζονται εάν : α) υπάρχει αναντιστοιχία ληκτότητας και η αρχική ληκτότητα της προστασίας είναι μικρότερη του ενός (1) έτους, β) η εναπομένουσα ληκτότητα της προστασίας είναι μικρότερη τόσο της ληκτότητας του ανοίγματος όσο και των τριών (3) μηνών.

Υπολογισμός Επίπτωσης στον Πιστωτικό Κίνδυνο

Σύμφωνα με τη μέθοδο αυτή, τόσο η αξία της εξασφάλισης όσο και του ανοίγματος **αναπροσαρμόζονται με βάση τη μεταβλητότητά τους** (λόγω μελλοντικών διακυμάνσεων των τιμών), με την εφαρμογή σε αυτές κατάλληλων συντελεστών προσαρμογής. Στους πίνακες που ακολουθούν, το ποσό **E*** είναι η **πλήρως προσαρμοσμένη αξία του ανοίγματος** όπως υπολογίζεται λαμβάνοντας υπόψη και τυχόν αναντιστοιχία της ληκτότητας.

¹⁵ Ληκτότητα = το μικρότερο χρονικό διάστημα μεταξύ της μέγιστης προθεσμίας εντός της οποίας ο οφειλέτης πρέπει να εκπληρώσει την υποχρέωσή του και του διαστήματος πέντε (5) ετών.

Συνοψίζοντας λοιπόν τους τύπους για τον υπολογισμό των σταθμισμένων ανοιγμάτων και καλυμμάτων βάσει της Αναλυτικής μεθόδου χρηματοοικονομικών εξασφαλίσεων, ώστε να συμπεριλάβουμε και τις περιπτώσεις αναντιστοιχίας ληκτότητας για το άνοιγμα και το κάλυμμα, καταλήγουμε στον παρακάτω μαθηματικό τύπο :

$$E^* = \max \{0, E(1 + H_e) - C(1 - H_c - H_{FX})\}$$

E, το αρχικό ποσό του ανοίγματος

C, η αρχική αξία της εξασφάλισης

H_e, το Haircut ¹⁶ που αντιστοιχεί στο άνοιγμα

H_c, το Haircut που αντιστοιχεί στο είδος της εξασφάλισης

H_{FX}, το Haircut προκειμένου για αναντιστοιχία νομίσματος μεταξύ ανοίγματος και εξασφάλισης.

Τα Haircuts που χρησιμοποιούνται στον παραπάνω υπολογισμό δίνονται από τον παρακάτω Πίνακα.

Standard Supervisory Haircuts							
Issuer Rating	Res. Maturity	SOV (%)			Other(%)		
		20-day	10-day	5-day	20-day	10-day	5-day
1	≤ 1 year	0.707	0.5	0.354	1.414	1	0.707
	>1 year & ≤ 5 years	2.828	2	1.414	5.657	4	2.828
	> 5 years	5.657	4	2.828	11.314	8	5.657
2 & 3	≤ 1 year	1.414	1	0.707	2.828	2	1.414
	>1 year & ≤ 5 years	4.243	3	2.121	8.485	6	4.243
	> 5 years	8.485	6	4.243	16.971	12	8.485
4	All	21.213	15	10.607			
Unrated Banks	≤ 1 year				2.828	2	1.414
	>1 year & ≤ 5 years				8.485	6	4.243
	> 5 years				16.971	12	8.485
		20-day	10-day	5-day			
Main Index Equities		21.213	15	10.607			
Other Equities		35.355	25	17.678			
Cash		0	0	0			
Gold		21.213	15	10.607			
Haircut for Currency Mismatch		11.314	8	5.675			

¹⁶ Haircut = Εποπτικός Συντελεστής Προσαρμογής για Μεταβλητότητα

Όπου :

Issuer Rating = Βαθμίδα Πιστωτικής Ποιότητας

Residual Maturity = Εναπομείνουσα Ληκτότητα

Sovereign (SOV) = Κεντρικές κυβερνήσεις, Κεντρικές τράπεζες περιφερειακές κυβερνήσεις, τοπικές αρχές, οργανισμούς δημοσίου τομέα, πολυμερείς τράπεζες ανάπτυξης ή διεθνείς οργανισμοί.

Other = Υπόλοιποι χρεωστικοί τίτλοι

Main Index Equities = Μετοχές ή μετατρέψιμα ομόλογα που περιλαμβάνονται σε σημαντικό δείκτη.

Other Equities = Άλλες μετοχές ή μετατρέψιμα ομόλογα που διαπραγματεύονται σε αναγνωρισμένο χρηματιστήριο.

Cash = Μετρητά

Gold = Χρυσός

Haircut for currency Mismatch = Συντελεστής μεταβλητότητας για αναντιστοιχία νομίσματος.

2.5.2 Μέθοδος Εσωτερικών Διαβαθμίσεων (IRB)

Τα πιστωτικά ιδρύματα μπορούν να χρησιμοποιήσουν την Προσέγγιση Εσωτερικών Διαβαθμίσεων (Π.Ε.Δ.), για τον υπολογισμό των σταθμισμένων κατά κίνδυνο χρηματοδοτικών ανοιγμάτων, κατόπιν ειδικής άδειας από την Τράπεζα της Ελλάδος.

Η εν λόγω άδεια παρέχεται μόνον εφόσον η Τράπεζα της Ελλάδος πιστοποιήσει ότι τα συστήματα διαβάθμισης που χρησιμοποιεί το πιστωτικό ίδρυμα για τη διαχείριση και τη διαβάθμιση των ανοιγμάτων, είναι έγκυρα και εφαρμόζονται με ακεραιότητα και πληρούν τα συγκεκριμένα κριτήρια τα οποία θέτει η Τράπεζα της Ελλάδος προκειμένου να τα αποδεχτεί.

Η προσέγγιση των Εσωτερικών Συστημάτων Διαβάθμισης, η οποία χωρίζεται σε δύο επιμέρους μεθοδολογίες, τη Θεμελιώδη (F-IRB) και την Εξελιγμένη (A-IRB), επιτρέπει στα πιστωτικά ιδρύματα να χρησιμοποιούν εσωτερικές εκτιμήσεις για τον κίνδυνο και αποτελεί το πιο πολύπλοκο μέρος του Συμφώνου της Βασιλείας II.

Η μεθοδολογία ανάπτυξης υποδειγμάτων για τα συστήματα διαβάθμισης πρέπει να περιλαμβάνει συγκεκριμένα στάδια ανάπτυξης επαρκώς τεκμηριωμένα όπως η επιλογή των δεδομένων, ο προσδιορισμός του υποδείγματος, η εκτίμηση των παραμέτρων, η ποιοτική και ποσοτική επικύρωση και η εξαγωγή συμπερασμάτων, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η διαφάνεια του υποδείγματος.

Τα συστήματα Εσωτερικών Συστημάτων Διαβάθμισης μπορούν να χρησιμοποιήσουν διάφορες τεχνικές για την κατανομή των πιστούχων σε βαθμίδες κινδύνου. Οι τεχνικές αναφέρονται στα εμπειρικά, ποσοτικά και μικτά συστήματα διαβάθμισης και η επιλογή του καταλληλότερου συστήματος εξαρτάται από τα διαθέσιμα στοιχεία και την τεχνογνωσία κάθε τράπεζας.

Για τον υπολογισμό των σταθμίσεων των κινδύνων χρειάζεται η εκτίμηση τεσσάρων βασικών παραμέτρων.

1. Η πρώτη παράμετρος σχετίζεται με την πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης του αντισυμβαλλόμενου (**PD - Probability of Default**) και απεικονίζει την πιστοληπτική του ικανότητα. Μετράει την πιθανότητα αδυναμίας κάλυψης των υποχρεώσεων του πελάτη εντός δεδομένης χρονικής περιόδου.

2. Η δεύτερη παράμετρος κινδύνου (**LGD-Loss Given Default**) δίνει μια εκτίμηση της μέσης αναμενόμενης ζημίας, το ποσοστό της χρηματοδότησης το οποίο δεν θα εισπραχθεί, σε περίπτωση που ο πελάτης δεν εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του. Το μέγεθος της LGD εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το είδος των εξασφαλίσεων και των εγγυήσεων που έχουν χρησιμοποιηθεί.

3. Μια τρίτη παράμετρος, η έκθεση του αντισυμβαλλόμενου σε περίπτωση αθέτησης της υποχρέωσής του (**EAD Exposure At Default**) δίνει την εκτίμηση του χρηματοδοτικού ανοίγματος, ενώ το μέγεθος της εναπομένουσας διάρκειας μέχρι τη λήξη των απαιτήσεων (**M Maturity**) μετράει το χρονικό διάστημα που απομένει ως τη λήξη του ανοίγματος.

Η ποσοτικοποίηση των παραπάνω παραμέτρων πρέπει να γίνει πλήρως τεκμηριωμένα και να ανανεώνεται σε τουλάχιστον ετήσια βάση. Παράλληλα απαιτείται η προσαρμογή των αποτελεσμάτων (calibration), έτσι ώστε οι εκτιμήσεις να αντικατοπτρίζουν την αναμενόμενη συμπεριφορά τους, διαφορετικά οι όποιες διαφορές θα πρέπει να δειχθεί ότι δεν οφείλονται σε συστηματικούς παράγοντες αλλά σε τυχαίο θόρυβο.

Στην **Εξελιγμένη μέθοδο** των Εσωτερικών Διαβαθμίσεων οι εκτιμήσεις των PD, LDG, EAD και M παρέχονται από την τράπεζα βάσει των εκτιμήσεών της και των κατάλληλων ιστορικών δεδομένων, ενώ για την εκτίμηση του M υπάρχει δυνατότητα εξαίρεσης για κάποια χρηματοδοτικά ανοίγματα.

Αντίθετα, στη **Θεμελιώδη προσέγγιση** μόνο η τιμή του PD παρέχεται από το υπάρχον χαρτοφυλάκιο χορηγήσεων, καθώς οι σταθμίσεις των LDG, EAD και M τίθενται από την Επιτροπή.

Η διάκριση των ανοιγμάτων γίνεται με περισσότερα κριτήρια απ' ότι στην Τυποποιημένη μέθοδο ενώ τα πιστωτικά ιδρύματα έχουν επίσης το δικαίωμα μείωσης του πιστωτικού κινδύνου όπως και στην προηγούμενο μέθοδο, εφαρμόζοντας είτε την Απλή προσέγγιση που βασίζεται στην αρχή της υποκατάστασης είτε την Αναλυτική προσέγγιση, βάσει της οποίας ισχύουν οι παρακάτω τύποι :

Υπολογισμός του ανοίγματος (E_A)

$$E_A = E \times (1 + H_e)$$

όπου H_e = ο συντελεστής μεταβλητότητας του ανοίγματος)

Υπολογισμός του καλύμματος (C_A)

$$C_A = C \times (1 - H_c - H_{fx})$$

H_c = ο συντελεστής μεταβλητότητας για το κάλυμμα και H_{fx} = ο συντελεστής μεταβλητότητας για αναντιστοιχία νομίσματος

Σε περίπτωση αναντιστοιχίας ληκτότητας

$$C_{AA} = C_A \times (t - 0.25 / T - 0.25)$$

Υπολογισμός καθαρού ανοίγματος

$$E^{**} = \max [0; (E_A - C_{AA})]$$

Επίσης εισάγονται δύο νέες έννοιες, αυτή της Αναμενόμενης Ζημίας (expected loss – EL) και την Μη Αναμενόμενης ζημίας (unexpected loss – UL), και υπολογίζονται ως εξής :

$$EL = EAD \times PD \times LGD \quad \text{και} \quad UL = \sqrt{EL(LGD - EL)}$$

Έχοντας λοιπόν εφαρμόσει τους παραπάνω συντελεστές τόσο στο άνοιγμα όσο και στο κάλυμμα και τον αντισυμβαλλόμενο, και έχοντας εφαρμόσει τις τεχνικές μείωσης του πιστωτικού κινδύνου, είμαστε σε θέση να υπολογίσουμε την κεφαλαιακή επάρκεια σύμφωνα με την μέθοδο των Εσωτερικών Διαβαθμίσεων, σύμφωνα με τον παρακάτω τύπο :

$$k = \left[LGD * N \left[\sqrt{\frac{1}{1-R}} * G(PD) + \sqrt{\frac{R}{1-R}} * G(0.999) \right] - PD * LGD \right] \times \frac{1}{1-1.5b} * (1 + (M - 2.5) * b) * 1.06$$

Μη αναμενόμενη ζημιά
 Αναμενόμενη ζημιά
 Προσαρμογή Ληκτότητας
 Συντελεστής Διόρθωσης

$$RW = k \times 12.5$$

Πηγή : Διεθνές Κέντρο Επιμόρφωσης, Φαίδων Καλφάογλου

(Όπου το 12,5 % = 1 / 8%, δηλ. Εποπτικά κεφάλαια/Σταθ. Ενεργητικό = 8%)

2.6 Υπολογισμός Κεφαλαιακών Απαιτήσεων έναντι του Πιστωτικού Κινδύνου με το σύμφωνο της Βασιλείας III

Η Βασιλεία III, το καινούργιο πλαίσιο κανόνων εποπτείας του διεθνούς τραπεζικού συστήματος, χαρακτηρίζεται ως ο νέος εφιάλης των Ελλήνων τραπεζιτών. Η κρίση και όλο αυτό το κύμα αμφισβήτησης που κυριεύσε την παγκόσμια οικονομία επιβάλλει ακόμα μεγαλύτερες αλλαγές στους κανόνες εποπτείας και δημιουργεί απαιτήσεις για αυξήσεις στην κεφαλαιακή βάση των τραπεζών.

Στη βάση αυτών των αλλαγών οι ελληνικές Τράπεζες θα κληθούν να αυξήσουν ακόμη περισσότερο τα κεφάλαιά τους και να επαναπροσανατολισθούν γενικότερα στην επιχειρησιακή τους στρατηγική, εάν θέλουν να επιβιώσουν στο νέο περιβάλλον.

2.6.1. Αδυναμίες υφιστάμενου εποπτικού συστήματος

Ένα από τα υψηλότερα θέματα προτεραιότητας για την ατζέντα της κανονιστικής μεταρρύθμισης του τραπεζικού τομέα για την Επιτροπή της Βασιλείας, είναι η ανάγκη να ενισχυθεί η ποιότητα, η συνοχή και η διαφάνεια της κεφαλαιακής βάσης των τραπεζών. Ο στόχος αυτός έχει ήδη τεθεί από το Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας και τους ηγέτες του G20, με αποτέλεσμα να κυκλοφορήσει τον Απρίλιο του 2010 το πρώτο συμβουλευτικό έγγραφο από την Επιτροπή της Βασιλείας, το οποίο αναλύει τις ελλείψεις και τους λόγους αναθεώρησης του υφιστάμενου εποπτικού συστήματος (Βασιλεία II) και προτείνει τις αλλαγές στην σύσταση της κεφαλαιακής βάσης των Τραπεζών.

Συγκεκριμένα, στις 16 Δεκεμβρίου 2010, η Επιτροπή της Βασιλείας υιοθέτησε και δημοσίευσε δύο σημαντικές εκθέσεις με τίτλο:

- “Basel III: A global regulatory framework for more resilient banks and banking systems”, και
- “Basel III: International framework for liquidity risk measurement, standards and monitoring”.

Οι δύο εν λόγω εκθέσεις είναι γνωστές ως το κανονιστικό πλαίσιο της «Βασιλείας III» (εφεξής «η Βασιλεία III») και αποτελούν την πιο σημαντική ίσως αντίδραση της

Επιτροπής της Βασιλείας στην πρόσφατη κρίση. Μέσω των διατάξεών τους καθιερώθηκε ένα νέο διεθνές κανονιστικό πλαίσιο για τις διεθνείς τράπεζες, με αναθεώρηση του ισχύοντος συναφούς πλαισίου.

Σκοπός της αναθεώρησης ήταν η ενδυνάμωση της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος διεθνώς, μέσω:

- αφενός μεν της ενίσχυσης της μικρο-προληπτικής ρυθμιστικής παρέμβασης στη λειτουργία των τραπεζών, με στόχο την ενίσχυση της ανθεκτικότητάς τους σε περιόδους έντασης, και
- αφετέρου της αντιμετώπισης, μέσω μακρο-προληπτικής ρυθμιστικής παρέμβασης, του συστημικού κινδύνου που μπορεί να εκδηλωθεί στο σύνολο του τραπεζικού (και εν γένει του χρηματοπιστωτικού) συστήματος και κυρίως, της «προκυκλικής» μεγέθυνσης του εν λόγω κινδύνου σε βάθος χρόνου.

Ενώ είναι σημαντικό για το κανονιστικό πλαίσιο της κεφαλαιακής επάρκειας να συλλαμβάνει τους βασικούς κινδύνους για τους οποίους μια τράπεζα και γενικότερα ο τραπεζικός τομέας είναι εκτεθειμένοι, είναι εξίσου σημαντικό οι κίνδυνοι αυτοί να υποστηρίζονται από ένα υψηλής ποιότητας «μαξιλαράκι» (buffer) κεφαλαίου, το οποίο να είναι ικανό να απορροφήσει τις απώλειες όταν υλοποιηθούν οι κίνδυνοι που έχουν εντοπιστεί.

Το παγκόσμιο τραπεζικό σύστημα εισήλθε στην κρίση με κεφάλαιο ανεπαρκούς ποιότητας. Οι τράπεζες έπρεπε να ανοικοδομήσουν την κεφαλαιακή τους βάση εν μέσω της κρίσης, τη στιγμή που ήταν ότι πιο δύσκολο να πράξουν. Το αποτέλεσμα ήταν η ανάγκη για μαζική υποστήριξη του τραπεζικού τομέα από την κυβέρνηση σε πολλές χώρες προκειμένου να αποφευχθεί ενδεχόμενο πιστωτικό γεγονός.

Ο υφιστάμενος ορισμός του κεφαλαίου, έτσι όπως ορίζεται από τον Σύμφωνο της Βασιλείας II, πάσχει από τις παρακάτω θεμελιώδεις αδυναμίες:

1. Δεν υπάρχει εναρμονισμένος κατάλογος των εποπτικών ρυθμίσεων.

Ο τρόπος που οι εποπτικές ρυθμίσεις εφαρμόζονται στις χώρες της Επιτροπής της Βασιλείας διαφέρει ουσιαστικά, υπονομεύοντας έτσι τη συνοχή της εποπτικής κεφαλαιακής βάσης.

2. Δεν υπάρχει επαρκής διαφάνεια.

Η δημοσιοποίηση, που προβλέπεται από τις τράπεζες για τα εποπτικά τους κεφάλαια είναι συχνά ελλιπής. Δεν υπάρχουν επαρκείς λεπτομέρειες σχετικά με τα συστατικά του κεφαλαίου, κάνοντας έτσι δύσκολη την επίτευξη μιας ακριβούς εκτίμησης της ποιότητάς τους και ακόμα δυσκολότερη την σύγκριση με άλλες τράπεζες. Επιπλέον, η συμφωνία των υποβληθέντων λογαριασμών είναι συχνά απύσχα.

3. Οι Κανονιστικές ρυθμίσεις γενικά δεν εφαρμόζονται σε κοινές μετοχές.

Οι προσαρμογές των κεφαλαίων με τη Βασιλεία II εφαρμόζονται γενικά στο σύνολο των κεφαλαίων Tier 1, ή σε συνδυασμό κεφαλαίων Tier 1 και Tier 2 ¹⁷. Δεν εφαρμόζονται στο κοινό στοιχείο των ιδίων κεφαλαίων της κατηγορίας Tier 1. Αυτό επιτρέπει στις τράπεζες να αναφέρουν υψηλούς δείκτες κεφαλαίων Tier 1, παρά το γεγονός ότι μπορεί να έχουν χαμηλά επίπεδα των κοινών μετοχών όταν εξετάζονται τα καθαρά μεγέθη των εποπτικών ρυθμίσεων. Επί της ουσίας αυτό είναι το κοινό μετοχικό κεφάλαιο το οποίο απορροφά καλύτερα τις ζημιές σε περιόδους συνεχόμενης ανησυχίας.

Έτσι οδηγήθηκε ο τραπεζικός τομέας στην κρίση, έχοντας αμφιλεγόμενης ποιότητας κεφάλαια. Καθώς η κρίση βαθαίνει, οι τράπεζες αντιμετωπίζουν αυξανόμενες απώλειες και διαγραφές, μειώνοντας έτσι άμεσα το παρακρατηθέν τμήμα των κερδών των μετοχών, θέτοντας υπό αμφισβήτηση την φερεγγυότητά τους και κατ'επέκταση τον ρόλο των Tier I κεφαλαίων ως επαρκές μέτρο της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών.

Για τους παραπάνω λόγους, η Επιτροπή της Βασιλείας επανεξέτασε τον ορισμό και την σύσταση των Ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών, βάσει των οποίων κρίνεται η κεφαλαιακή τους επάρκεια, η βιωσιμότητα και φερεγγυότητά τους.

¹⁷ Τα Tier 1 κεφάλαια, είναι ο πυρήνας μέτρησης της οικονομικής ευρωστίας μιας τράπεζας από την πλευρά του επόπτη. Αποτελούνται κατά κύριο λόγο από κοινές μετοχές και αποθέματα (ή κέρδη εις νέον), αλλά μπορεί επίσης να περιλαμβάνουν και μη εξαγοράσιμες και μη σωρευτικές προνομιούχες μετοχές. Τα Tier 2 κεφάλαια αντιπροσωπεύουν το «συμπληρωματικό κεφάλαιο», όπως αφανή αποθεματικά, τα αποθεματικά αναπροσαρμογής, γενικότερα τα αποθέματα για τις απώλειες από δάνεια, υβριδικά κεφάλαια (χρέος / ίδια κεφάλαια), και το χρέος μειωμένης εξασφάλισης.

2.6.2. Τι αλλαγές επιφέρει το Νέο Σύμφωνο της Βασιλείας III

Σύμφωνα με το νέο εποπτικό πλαίσιο λοιπόν, τα ίδια Κεφάλαια Tier1 ορίζονται πιο αυστηρά, ώστε τα Πιστωτικά Ιδρύματα να διαθέτουν κεφάλαια υψηλής ποιότητας. Συνοπτικά, οι Τράπεζες θα πρέπει σταδιακά από 1.1.2013, να ενισχύσουν τα βασικά Ίδια Κεφάλαια τους (core Tier 1) από 2% που ισχύει σήμερα, σε 4,5%.

Επιπρόσθετα, προτείνεται η εισαγωγή του υποχρεωτικού περιθωρίου διατήρησης κεφαλαίων (capital conservation buffer) το οποίο θα καλύπτεται από μετοχικό κεφάλαιο και θα ανέλθει σε 2,5% σταδιακά από την 1.1.2016 έως την 1.1.2019, ώστε οι τράπεζες να έχουν αυξημένη δυνατότητα απορρόφησης των ζημιών σε περιόδους κρίσης.

Αναλυτικότερα, οι αλλαγές που επιφέρει η εφαρμογή του νέου Συμφώνου, είναι :

Πρώτον : αυξάνεται η ποιότητα, η συνέπεια και η διαφάνεια της κεφαλαιακής βάσης των τραπεζών.

Tier 1 Κεφάλαια : η κυρίαρχη μορφή ιδίων κεφαλαίων Tier 1 θα πρέπει να είναι κοινές μετοχές και τα κέρδη εις νέον.

Tier 2 Κεφάλαια : τα χρηματοοικονομικά μέσα θα πρέπει να εναρμονιστούν.

Tier 3 Κεφάλαια : θα πρέπει να εξαλειφθούν τα κεφάλαια τέτοιας ποιότητας.

Δεύτερον: ενισχύεται η κάλυψη του κινδύνου του πλαισίου κεφαλαιακής επάρκειας.

- Προωθείται η ολοκληρωμένη διαχείριση του κινδύνου της αγοράς καθώς και του κινδύνου του αντισυμβαλλόμενου.

- Προστίθεται το CVA (credit valuation adjustment) δηλαδή η προσαρμογή της αποτίμησης του πιστωτικού κινδύνου, εξαιτίας της χειροτέρευσης της πιστοληπτικής ικανότητας του αντισυμβαλλόμενου.

- Ενισχύονται οι κεφαλαιακές απαιτήσεις για τον αντισυμβαλλόμενο, πιστωτικά ανοίγματα που προκύπτουν από τα παράγωγα των τραπεζών (derivatives), τις συμφωνίες επαναγοράς (repos) και χρεογράφων (securities), με τα οποία χρηματοδοτούν τις συναλλαγές τους.

- Αυξάνονται τα κεφαλαιακά αποθέματα ασφαλείας με τα οποία υποστηρίζουν αυτά τα ανοίγματα.

- Μειώνεται η προκυκλικότητα.

- Παρέχονται πρόσθετα κίνητρα για να μετακινηθούν συμβάσεις εξωχρηματιστηριακών παραγώγων (Over-The-Counter derivatives) σε κεντρικούς αντισυμβαλλομένους (πιθανώς συμψηφισμού).

- Παρέχονται κίνητρα για την ενίσχυση της διαχείρισης κινδύνου των πιστωτικών ανοιγμάτων αντισυμβαλλομένου.

- Ενισχύονται τα πρότυπα διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου αντισυμβαλλομένου, με τον κίνδυνο δυσμενούς συσχέτισης.

Τρίτον: Η Επιτροπή εισάγει την απαίτηση ενός δείκτη μόχλευσης ως συμπληρωματικό μέτρο του υπολογισμού της κεφαλαιακής επάρκειας της Βασιλείας II, με σκοπό να επιτύχει τους παρακάτω στόχους :

Να θέσει ένα ανώτατο όριο για την μόχλευση στον τραπεζικό τομέα.

Να εισάγει πρόσθετες διασφαλίσεις κατά του κινδύνου των μοντέλων μέτρησης και του σφάλματος της μέτρησης, ενισχύοντας τις μετρήσεις με βάση τον κίνδυνο, με ένα άλλο όργανο μέτρησης πιο απλό, το οποίο βασίζεται στα ακαθάριστα ανοίγματα.

Τέταρτον: Η Επιτροπή εισάγει μια σειρά μέτρων για την προώθηση της συγκρότησης κεφαλαιακών αποθεμάτων σε «καλές εποχές», δηλαδή για παράδειγμα εποχές αυξημένου δείκτη ρευστότητας, τα οποία αποθέματα να μπορούν να αξιοποιηθούν σε περιόδους ακραίων καταστάσεων, καταστάσεων κρίσης.

Η Επιτροπή παρουσιάζει μια σειρά μέτρων για την αντιμετώπιση της προκυκλικότητας, όπως την προώθηση πιο διορατικών προβλέψεων και την εξοικονόμηση κεφαλαίων για την αποθεματοποίησή τους σε μεμονωμένες τράπεζες και τον τραπεζικό τομέα, τα οποία να μπορούν να χρησιμοποιηθούν, όπως προαναφέραμε, σε καταστάσεις κρίσης.

Στοχεύει στην επίτευξη του ευρύτερου μακροπροληπτικού στόχου της προστασίας του τραπεζικού τομέα από περιόδους υπερβολικής αύξησης της πιστωτικής επέκτασης,

δημιουργώντας την υποχρέωση να χρησιμοποιούν τα πιστωτικά ιδρύματα, δεδομένα μακροπρόθεσμου ορίζοντα για την εκτίμηση των πιθανοτήτων αθέτησης, προτείνοντας να γίνει υποχρεωτική η εκτίμηση και μείωση των ζημιών σε περίπτωση αθέτησης που συνιστάται στη Βασιλεία II, βελτιώνοντας τη βαθμονόμηση των λειτουργιών του κινδύνου, οι οποίοι μετατρέπουν τις εκτιμήσεις ζημιών σε εποπτικά κεφάλαια και προτείνοντας στις τράπεζες να διενεργούν προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων (stress tests) τα οποία να περιλαμβάνουν τη διεύρυνση των πιστωτικών περιθωρίων σε σενάρια ύφεσης.

Επίσης προωθεί ισχυρότερες πρακτικές προβλέψεων (μακροπρόθεσμες προβλέψεις), υποστηρίζοντας αλλαγή των λογιστικών προτύπων για τον υπολογισμό της αναμενόμενης ζημίας (EL, όπου συνήθως, $EL = LGD * PD * EAD$).

Πέμπτον: Η Επιτροπή εισάγει ένα παγκόσμιο κατώτατο όριο ρευστότητας για τις τράπεζες με διεθνή δραστηριότητα, το οποίο περιλαμβάνει την απαίτηση κάλυψης ενός βραχυχρόνιου δείκτη ρευστότητας, το «συντελεστή κάλυψης ρευστότητας» (“liquidity coverage ratio”, “LCR”), μέσω του οποίου επιδιώχθηκε η διασφάλιση της ύπαρξης επαρκών και υψηλής ποιότητας ρευστοποιήσιμων στοιχείων του ενεργητικού, ώστε να καλύπτονται ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις και ο οποίος βασίζεται σε ένα μακροπρόθεσμο διαρθρωτικό δείκτη ρευστότητας που ονομάζεται «συντελεστής καθαρής σταθερής χρηματοδότησης» (“net stable funding ratio”, “NSFR”), μέσω του οποίου επιδιώχθηκε η αντιμετώπιση του προβλήματος που απορρέει από τον ετεροχρονισμό στη δυνατότητα ρευστοποίησης στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού του ισολογισμού των τραπεζών, δημιουργώντας κίνητρα στις τράπεζες να χρησιμοποιούν σταθερές πηγές για τη χρηματοδότηση των περιουσιακών τους στοιχείων. Τον Ιανουάριο του 2012, η Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία εξέδωσε μια δήλωση λέγοντας ότι οι ρυθμιστικές αρχές θα επιτρέψουν στις τράπεζες σχετικά με τον δείκτη κάλυψης ρευστότητας, να μειωθεί κάτω από τα απαιτούμενα επίπεδα ρευστότητας κατά τη διάρκεια περιόδων κρίσης.

Από την πλευρά της διαχείρισης του ενεργητικού, οι μεγάλες επισφάλειες που παρατηρούνται λόγω της επιδείνωσης της πιστοληπτικής ικανότητας πολλών πιστούχων, καθώς η ανεργία για τους υπαλλήλους, και η αυστηρότατη φορολογία για

τους επιχειρηματίες, έχουν συμβάλλει τα μέγιστα προς αυτό, παρατηρούνται στα χαρτοφυλάκια των τραπεζών υψηλότερα ποσοστά επισφαλειών.

Σε συνδυασμό με την αποτυχημένη διακράτηση κεφαλαίων, η οποία απορρέει από την ενίσχυση του φόβου στους αποταμιευτές ότι θα χάσουν τα κεφάλαιά τους καθώς το τραπεζικό σύστημα χαρακτηρίζεται αφερέγγυο, τα πιστωτικά ιδρύματα ωθούνται σε δανεισμό κεφαλαίων μέσω της Διατραπεζικής αγοράς προκειμένου να αντεπεξεχθούν στις εποπτικές κεφαλαιακές απαιτήσεις. Έτσι, με στόχο την αποφυγή της εμφάνισης του φαινομένου υπερβολικής μόχλευσης στο μέλλον, με τις διατάξεις της «Βασιλείας III» καθιερώθηκε ένας απλός συντελεστής μόχλευσης, ο οποίος δεν βασίζεται στον κίνδυνο (δηλαδή τα στοιχεία του ενεργητικού και εκτός ισολογισμού των τραπεζών δεν σταθμίζονται με συντελεστές κινδύνου), και θα εφαρμόζεται συμπληρωματικά προς τις απαιτήσεις κεφαλαιακής επάρκειας (ως “backstop measure”).

Το βασικό ερώτημα που τίθεται είναι, θα έχει όντως τη δυνατότητα η Βασιλεία III να αποτρέψει μια νέα χρηματοπιστωτική κρίση;

Μία από τις αλλαγές που δείχνει να προβληματίζει τις αγορές είναι η αύξηση του δείκτη κεφαλαίων πρώτης διαβάθμισης (Tier 1), ο οποίος απαρτίζεται κυρίως από κοινές μετοχές, και ειδικότερα προτείνεται δείκτης 7- 9,5% (4,5% +2,5% (ποσοστό διατήρησης) + 0-2,5% (ποσοστό εποχιακής κρίσης)) για την Κοινή μετοχικού κεφαλαίου και 8,5 έως 11% για τα Tier 1 κεφάλαια και 10,5% έως 13% για τα συνολικά κεφάλαια.¹⁸

Δηλαδή, με απλά λόγια με τις νέες διατάξεις, κάθε 1% νέων κεφαλαίων τύπου core Tier 1 που χρειάζεται η τράπεζα, είναι ακριβότερο από το 1% των κεφαλαίων σύμφωνα με τους κανόνες της Βασιλείας II, εξαιτίας του αυστηρότερου ορισμού των core Tier 1 capital. Ο τραπεζικός κλάδος γενικότερα ανησυχεί για την ενδεχόμενη αύξηση του δείκτη αυτού, καθώς θα περιορίσει τα περιθώρια κερδοφορίας και την ευελιξία τους.

Σοβαροί προβληματισμοί προκύπτουν και για το κόστος που θα επιφέρουν οι αλλαγές αυτές στις Τράπεζες. Όλα θα στραφούν γύρω από το πόσα κεφάλαια και πόσο μακροπρόθεσμο χρέος θα πρέπει να συγκεντρώσουν και να διακρατήσουν οι τράπεζες

¹⁸ Πηγή στοιχείων Βικιπαίδεια, ιστότοπος <http://en.wikipedia.org>

και από την επίπτωση που αυτό θα έχει στην απόδοση ιδίων κεφαλαίων των ιδρυμάτων. Αυτό δεν θα είναι γνωστό έως ότου οι τελικοί επανακαθορισμοί ολοκληρωθούν - κάτι που θα γίνει μετά την περίοδο διαβούλευσης.

Τέλος, η Επιτροπή επανεξετάζει την ανάγκη για πρόσθετα κεφάλαια, ρευστότητα ή άλλα εποπτικά μέτρα προκειμένου να μειώσει την επίδραση που ασκούν στον συστημικό κίνδυνο, σημαντικοί παγκόσμιοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί.

Κεφάλαιο 3

ΑΝΑΛΥΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ

3.1. Ιδιαιτερότητα των κινδύνων των Συνεταιριστικών Τραπεζών

Οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί – συνεταιριστικές τράπεζες, ανήκουν στον τομέα των επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας και η λειτουργία τους, όπως έχουμε επισημάνει και παραπάνω, στηρίζεται σε βασικές συνεταιριστικές αρχές όπως η εκούσια συμμετοχή, η αλληλεγγύη και συνυπευθυνότητα, η ισότητα των μελών, η διαφάνεια στη διαχείριση, η ενεργός συμμετοχή και η συνεργατικότητα. Κατ' επέκταση, η απρόσωπη και καθαρά κερδοσκοπική αντιμετώπιση των πελατών που διέπει τις περισσότερες εμπορικές τράπεζες, δεν μπορεί να εφαρμοστεί και στις Συνεταιριστικές.

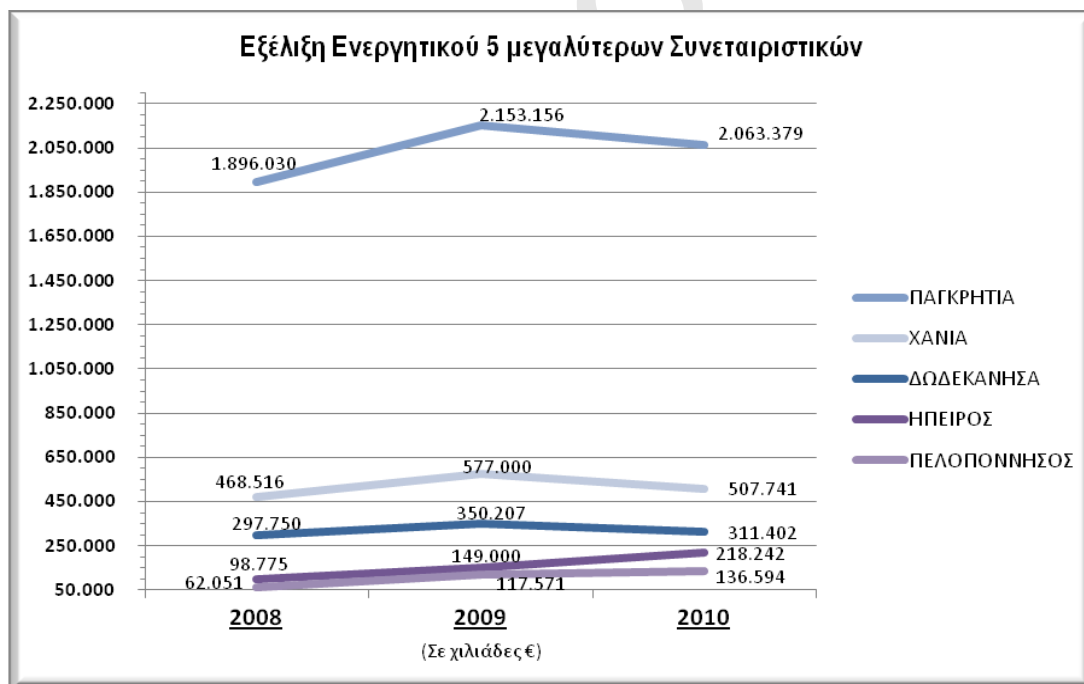
Η επίπτωση που επιφέρει η διαφορετική αυτή αντιμετώπιση των πελατών στην επιχειρησιακή στρατηγική της εκάστοτε συνεταιριστικής τράπεζας, είναι μεγάλη. Από την πλευρά του ενεργητικού, η προσωπική σχέση με τον πιστούχο μπορεί να φέρει προβλήματα όπως για παράδειγμα στην είσπραξη ενός ληξιπρόθεσμου ανοίγματος ενός μέλους τη Διοίκησης, όπου το πιστωτικό ίδρυμα λόγω της συγκεκριμένης ιδιότητας του πιστούχου ενδεχομένως να κωλυσιεργήσει στην εκτέλεση των απαραίτητων έννομων ενεργειών προκειμένου να ρευστοποιήσει τις εξασφαλίσεις προς τακτοποίηση της επισφαλούς αυτής χορήγησης.

Παρόμοια αντιμετώπιση δεν συνηθίζεται στις εμπορικές τράπεζες, καθώς από τη μία πλευρά ο τεράστιος όγκος των δεδομένων δεν το επιτρέπει, και από την άλλη η «υποχρέωση» της τράπεζας να αποδώσει κέρδη στους επενδυτές της προκειμένου να συνεχίσουν να επενδύουν τα κεφάλαιά τους σε αυτή, προέχουν της ευνοϊκής μεταχείρισης οποιουδήποτε μέλους της Διοίκησης, προσωπικού κλπ.

Το μειονέκτημα όμως για τις Συνεταιριστικές Τράπεζες, είναι πως ένα τέτοιο γεγονός αυξάνει κατά πολύ τον πιστωτικό τους κίνδυνο, καθώς η ευνοϊκή μεταχείριση ή η αντισυμβατική παράταση χρόνου σε αρκετούς πιστούχους, καθιστά ένα υψηλό ποσοστό των δανείων ανείσπρακτο για μεγάλο διάστημα, αυξάνοντας έτσι και τα απαιτούμενα εποπτικά τους κεφάλαια και κατ' επέκταση το κόστος τους.

Επίσης, ο ηθικός κίνδυνος ως προς την υπερβολική ανάληψη κινδύνου, παρουσιάζεται αυξημένος λόγω της προαναφερόμενης διαπροσωπικής σχέσης που αναπτύσσεται με το πελατολόγιο, καθώς αντίθετα από τις υπόλοιπες εμπορικές τράπεζες, οι συνεταιριστικές δεν αποτελούν μέλος κάποιου ομίλου, ούτε λογοδοτούν για την επιχειρησιακή τους πολιτική σε επενδυτές που αποβλέπουν στην μεγιστοποίηση του κέρδους τους. Έτσι, οι αποφάσεις τους λαμβάνονται από το ίδιο το πιστωτικό Ίδρυμα και όχι από μία κεντροποιημένη και απρόσωπη Διοίκηση, και στην περίπτωση του παραπάνω παραδείγματος, σε πολλές περιπτώσεις τα εγκριτικά κλιμάκια γνωρίζονται προσωπικά με τον πιστούχο, επηρεάζοντας έτσι την αντικειμενικότητα της κρίσης τους.

Πλέον των ποιοτικών αυτών διαφοροποιήσεων, υπάρχουν και αρκετοί ποσοτικοί παράγοντες οι οποίοι συντελούν στη διαφοροποίηση τόσο των κινδύνων όσο και των βασικών οικονομικών μεγεθών των συνεταιριστικών τραπεζών σε σχέση με τις υπόλοιπες τράπεζες, και για τον λόγο αυτό αξίζει να μελετήσουμε την εξέλιξή τους.

Για παράδειγμα, οι βασικοί περιορισμοί που τίθενται από την Τράπεζα της Ελλάδος σχετικά με την ίδρυση και λειτουργία τους, όπως το απαιτούμενο συνεταιριστικό κεφάλαιο, οι συντελεστές φερεγγυότητας και κεφαλαιακής επάρκειας οι οποίοι θα πρέπει να ανέρχονται σε ποσοστό 10% έναντι του 8% που ισχύει για τις ανώνυμες

τραπεζικές εταιρείες, ο περιορισμός των χορηγήσεων σε σχέση με τα ίδια κεφάλαια, δηλαδή το σύνολο των χορηγήσεων δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 5% των ιδίων κεφαλαίων του συνεταιρισμού, ενώ για τις υπόλοιπες τράπεζες το 10%, διαφοροποιούν την σχέση ανάμεσα στα στοιχεία του ενεργητικού των συνεταιριστικών τραπεζών και κατ' επέκταση ωθούν τα πιστωτικά ιδρύματα σε συνεχή αναπροσαρμογή των επιχειρηματικών τους αποφάσεων.

Από την πλευρά διαχείρισης του παθητικού, η τιμολόγηση των προϊόντων μίας Συνεταιριστικής τράπεζας είναι αρκετά ευέλικτη και υποκειμενική. Σε ένα καταθετικό προϊόν για παράδειγμα, υπάρχει πάντα ένα περιθώριο επιτοκίου το οποίο αναπροσαρμόζεται πολύ συχνά, αποδίδεται σε συγκεκριμένους πελάτες χωρίς να δικαιολογείται πάντα από το ύψος της κατάθεσης και δεν προϋποθέτει καμία έγκριση λόγω υπέρβασης του κεντρικού πίνακα των επιτοκίων.

Μια τέτοια αντιμετώπιση δεν μπορεί να εντοπιστεί στις εμπορικές τράπεζες, καθώς εκεί η υπέρβαση σε οποιοδήποτε καθορισμένο στοιχείο δεν είναι εφικτή χωρίς την έγκριση από τουλάχιστον δύο υπηρεσιακούς παράγοντες, προστατεύοντας με τον τρόπο αυτό την τράπεζα από την ενδεχόμενη αλόγιστη αύξηση των επιτοκίων καταθέσεων που μπορεί να προκαλέσει ακόμα και ζημία στο πιστωτικό ίδρυμα.

Στην συνέχεια της παρούσας εργασίας, θα παρουσιάσουμε τα βασικά οικονομικά μεγέθη συνεταιριστικών και λοιπών εμπορικών τραπεζών, και μέσα από την συγκριτική τους ανάλυση θα επιδιώξουμε την μελέτη του επενδυτικού και επιχειρηματικού κινδύνου που αντιμετωπίζουν οι Συνεταιριστικές Τράπεζες σε σχέση με τις πέντε μεγαλύτερες εμπορικές Τράπεζες.

3.2. Εξέλιξη Οικονομικών Μεγεθών

Ο κλάδος των συνεταιριστικών τραπεζών αποτελείται από δέκα τρία πιστωτικά ιδρύματα και αντιπροσωπεύει μόλις το 1% του συνολικού ενεργητικού του τραπεζικού συστήματος.

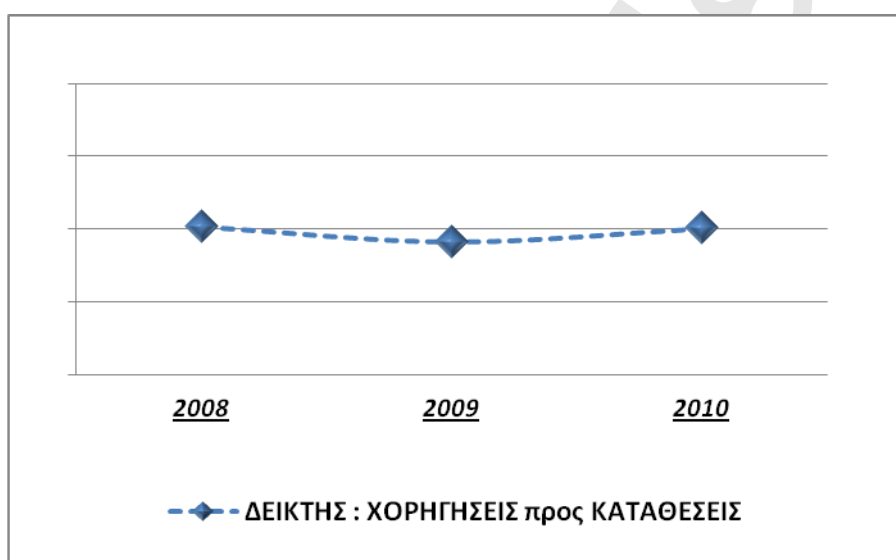
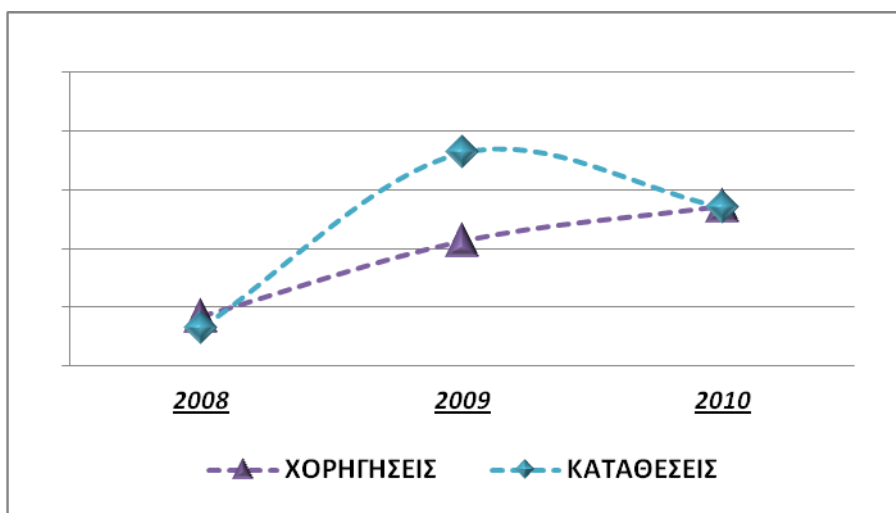
Η επιδείνωση του εγχώριου μακροοικονομικού περιβάλλοντος το 2009 επηρέασε ολόκληρο τον τραπεζικό κλάδο, και φυσικά και τις συνεταιριστικές τράπεζες, επιφέροντας αρνητικά αποτελέσματα στη ποιότητα του χαρτοφυλακίου δανείων τους

και μικρή υποχώρηση στην κερδοφορία τους. Επίσης, η κεφαλαιακή τους επάρκεια μειώθηκε οριακά, παραμένοντας ωστόσο σε ικανοποιητικό επίπεδο.

Ενδεικτικά αναφέρουμε, το συνολικό ενεργητικό των συνεταιριστικών τραπεζών ανήλθε σε 3,98 δισεκ. ευρώ στο τέλος του 2010, σημειώνοντας μείωση κατά 1,97% σε σύγκριση με το τέλος του 2009 (4,06 δις €), τα ίδια κεφάλαια ανέρχονταν το 2010 σε 511,28 εκατ. € σημειώνοντας αύξηση της τάξεως του 3,99% σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά (491,68 εκατ. €) ενώ αύξηση επίσης σημείωσε και το συνεταιριστικό κεφάλαιο με 227,02 εκατ. € το 2010 και αντίστοιχα 220,35 εκατ. € το 2009 (αύξηση 3,03%).

Οι καταθέσεις ανήλθαν το 2009 σε 3,23 δισεκ. ευρώ, σημειώνοντας μείωση το 2010 κατά ποσοστό 5,78% ήτοι ποσό 3,04 δις € με αποτέλεσμα την αύξηση του λόγου χορηγήσεων προς καταθέσεις σε 104,5%, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό τον Δεκέμβριο του 2009 ανερχόταν σε 94,1%.

Η επιδείνωση του εγχώριου μακροοικονομικού περιβάλλοντος το 2009 οδήγησε σε σημαντική επιδείνωση της ποιότητας του χαρτοφυλακίου δανείων των συνεταιριστικών τραπεζών, με αποτέλεσμα να ενισχύσουν τα συστήματα διαχείρισης κινδύνων τους, να προσαρμόσουν την πολιτική πιστοδοτήσεών τους στις νέες συνθήκες και να προβούν στο σχηματισμό αυξημένων προβλέψεων για τον πιστωτικό κίνδυνο κατά 28,78% για το έτος 2010.

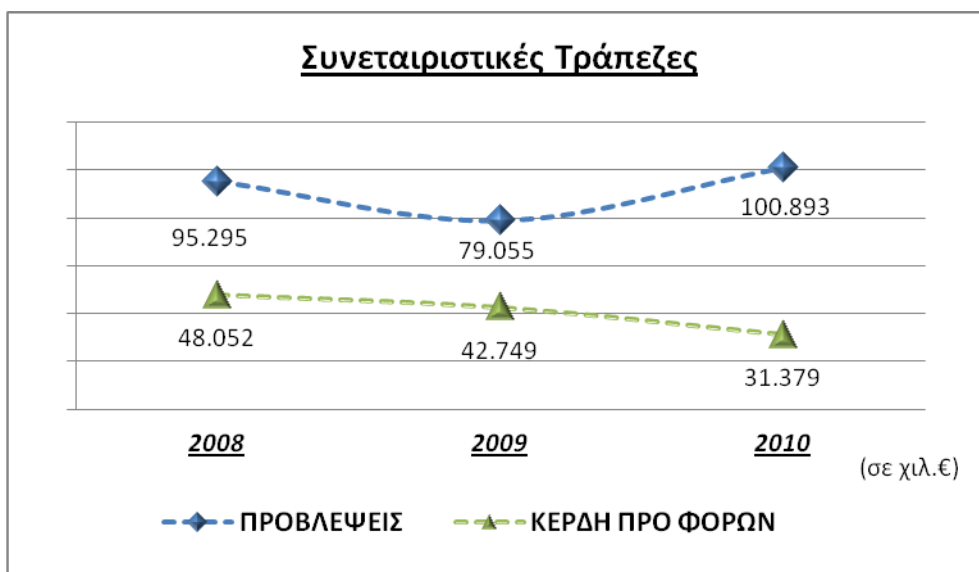
Παρόλα αυτά, οι διαγραφές των δανείων στο σύνολο των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων μειώθηκαν κατά το έτος 2010, από 1.500,67 εκατ. € το 2009 σε 1.319,62 εκατ. € το 2010, με τα καταναλωτικά δάνεια να αποτελούν το μεγαλύτερο ποσοστό των διαγραφών (67%). Αυτό δικαιολογείται καθώς τα τελευταία χρόνια η λιανική τραπεζική είχε σημειώσει ραγδαία αύξηση, με την έκδοση συνεχώς περισσότερου

πλαστικού χρήματος και την υπερκατανάλωση των νοικοκυριών να οδηγεί τις τράπεζες στην δημιουργία χορηγητικών προϊόντων χωρίς εξασφαλίσεις, για αμιγώς δευτερευούσης σημασίας καταναλωτικές ανάγκες, όπως για παράδειγμα τα Εορτοδάνεια, Διακοποδάνεια κλπ.

Ως εκ τούτου, και σε συνδυασμό με την προαναφερόμενη επιδείνωση του μακροοικονομικού περιβάλλοντος της χώρας μας, ολοένα και περισσότερα νοικοκυριά οδηγήθηκαν σε αδυναμία πληρωμής των υποχρεώσεών τους, και κατ' επέκταση οι τράπεζες αντιμετώπισαν ραγδαία αύξηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων οπότε λόγω της μη ύπαρξης εξασφαλίσεων, οδηγήθηκαν σε διαγραφές 887,76 εκατ. € καταναλωτικών δανείων το 2010, ενώ το 2009 το ποσό αυτό ανερχόταν στα 814,61 εκατ. €.

Η ανάγκη για σχηματισμό αυξημένων προβλέψεων για τον πιστωτικό κίνδυνο συνέβαλε και στη μικρή υποχώρηση (κατά 27,24%) των κερδών προ φόρων των συνεταιριστικών τραπεζών, τα οποία ανήλθαν κατά τη χρήση 2010 σε 31,4 εκατ. ευρώ, σε σύγκριση με το 2009 που ήταν 43,1 εκατ. €

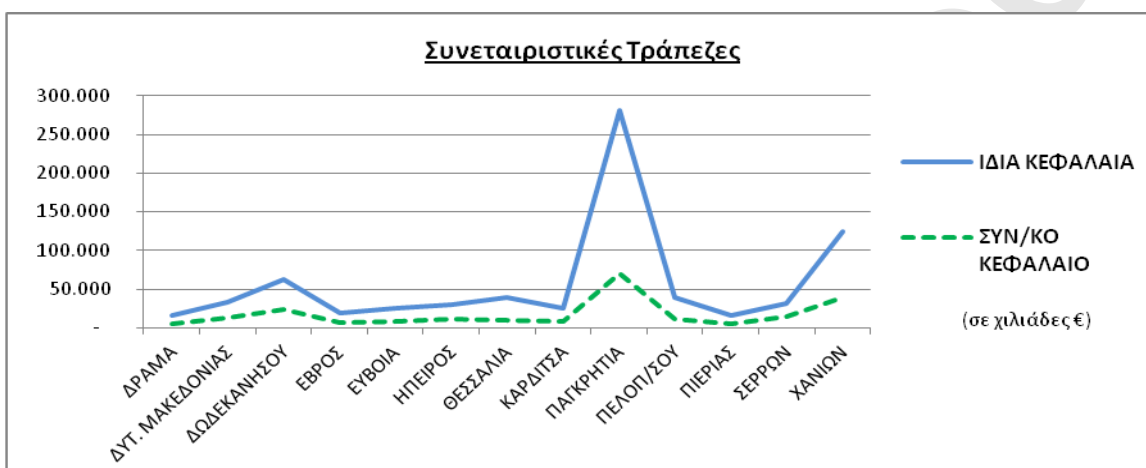

Σύμφωνα με στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος στην ετήσια έκθεση για τη Χρηματοπιστωτική Σταθερότητα του 2010, τα λειτουργικά έσοδα των συνεταιριστικών τραπεζών συνέχισαν να αυξάνονται από το 2008, κυρίως λόγω της αύξησης των καθαρών εσόδων από τόκους και προμήθειες, σε αντίθεση με ό,τι παρατηρήθηκε για τις εγχώριες δραστηριότητες των εμπορικών τραπεζών. Ωστόσο, τα λειτουργικά έξοδα των συνεταιριστικών τραπεζών αυξήθηκαν με ταχύτερο ρυθμό από ό,τι τα λειτουργικά έσοδα, με αποτέλεσμα την αύξηση (δηλαδή την επιδείνωση) του δείκτη αποτελεσματικότητας (λειτουργικά έξοδα προς λειτουργικά έσοδα) (2009: 49%, 2008: 43,2%). Μικρή επιδείνωση παρατηρήθηκε το 2009 και στους (προ φόρων) δείκτες αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων και ενεργητικού των συνεταιριστικών τραπεζών.

Όσον αφορά την κεφαλαιακή επάρκεια, οριακή μείωση παρουσίασαν οι αντίστοιχοι δείκτες κατά το 2009. Ειδικότερα, ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας διαμορφώθηκε σε 15,1% (Δεκέμβριος 2008: 15,6%) και ο δείκτης βασικών κεφαλαίων σε 14,7% (Δεκέμβριος 2008: 15,1%). Η κεφαλαιακή επάρκεια διατηρήθηκε σε ικανοποιητικό επίπεδο και η οριακή μείωση των δεικτών οφείλεται στο ότι ο ρυθμός αύξησης του σταθμισμένου με βάση τον κίνδυνο ενεργητικού (13,3%) ήταν ταχύτερος από τον αντίστοιχο των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων (9,7%).¹⁹

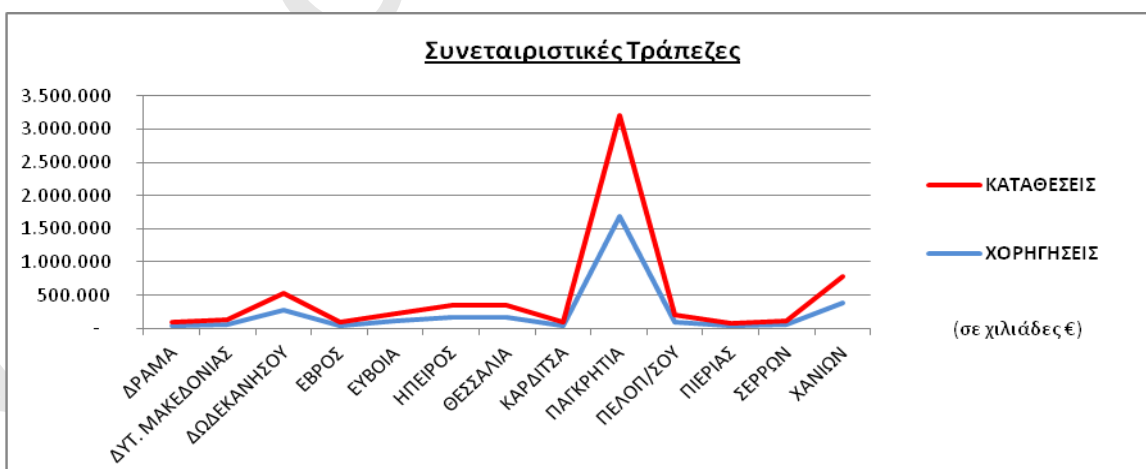
¹⁹ Πηγή Τράπεζα της Ελλάδος, Έκθεση για τη Χρηματοπιστωτική Σταθερότητα, Ιούλιος 2010

Ειδικότερα, εξετάζοντας μεμονωμένα την κάθε Συνεταιριστική Τράπεζα, παρατηρούμε πως η Παγκρήτια ΣΤ κατέχει το 41,17% των Ιδίων Κεφαλαίων του συνόλου των συνεταιριστικών τραπεζών, με την τράπεζα Χανίων να ακολουθεί με ποσοστό 16,75% και αμέσως μετά η τράπεζα Δωδεκανήσου με ποσοστό 7,55%, ενώ οι υπόλοιπες ΣΤ ακολουθούν σε ίδια περίπου επίπεδα, όπως φαίνεται και στο παρακάτω γράφημα.

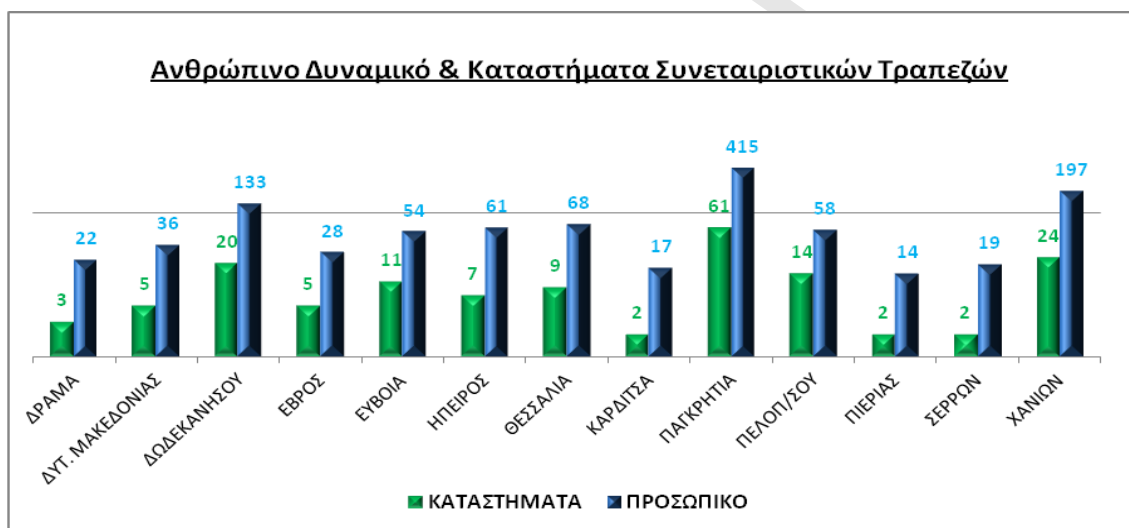
Τον μεγαλύτερο όγκο των καταθέσεων διατηρεί και πάλι η Παγκρήτια Συνεταιριστική Τράπεζα με ποσοστό 49,93% επι του συνόλου των ΣΤ, και έπειτα ακολουθούν οι Τράπεζες Χανίων (12,76%) και Δωδεκανήσου (8,81%), ενώ με την ίδια κατάταξη εμφανίζονται οι τράπεζες αυτές και στο χαρτοφυλάκιο χορηγήσεων, καθιστώντας τις ως τις μεγαλύτερες συνεταιριστικές τράπεζες του ομίλου.

Η μικρότερη τράπεζα σε όγκο καταθέσεων, χορηγήσεων και ιδίων κεφαλαίων είναι η τράπεζα Πιερίας, ενώ ως προς το συνεταιριστικό κεφάλαιο, η τράπεζα Δράμας εμφανίζει τα λιγότερα κεφάλαια της τάξεως των 5,2 εκατ. €.

Κατά την χρήση 2010, οι Συνεταιριστικές Τράπεζες διατηρούσαν συνολικά 165 καταστήματα, ενώ οι πελάτες μέλη τους, μπορούσαν να εξυπηρετηθούν σε 185 συνολικά καταστήματα, καθώς η Πανελλήνια Τράπεζα διαθέτει ακόμα 20 σημεία παρουσίας της, όπου μέσω του Κέντρου Ηλεκτρονικών Πληρωμών (ΚΗΠ), όλοι οι συνέταιροι των ΣΤ μπορούν να εξυπηρετηθούν σε ολόκληρη την χώρα, ανεξαρτήτως από το νομό στον οποίο είναι εγγεγραμμένοι.

Όπως φαίνεται και στο σχετικό γράφημα που ακολουθεί, οι τράπεζες Παγκρήτια, Χανίων και Δωδεκανήσου διατηρούν τα περισσότερα καταστήματα του ομίλου (105 από τα 165), ενώ πολύ σημαντική παρουσία έχει η τράπεζα Πελοποννήσου με 14 καταστήματα και 58 άτομα προσωπικό, καθώς και η Ευβοίας με 11 καταστήματα και 54 εργαζόμενους.

Η εξέλιξη των παραπάνω μεγεθών ποικίλλει από Τράπεζα σε Τράπεζα και αυτό οφείλεται τόσο στο χρόνο λειτουργίας της όσο και σε άλλους παράγοντες, όπως είναι η διάρθρωση της τοπικής οικονομίας, η αναπτυξιακή δυναμική των περιοχών που δραστηριοποιούνται και ο βαθμός δραστηριοποίησης της Τράπεζας.

Στο Παράρτημα Ι επισυνάπτονται αναλυτικότερα τα οικονομικά στοιχεία της τριετίας 2008-2010 για κάθε συνεταιριστική Τράπεζα ξεχωριστά, καθώς και το πότε και πώς ιδρύθηκε η κάθε μία, ποια είναι η λειτουργία τους και ποιες οι προοπτικές τους.

3.3. Ανάλυση Βασικών Αριθμοδεικτών

Οι αριθμοδείκτες (ή δείκτες λογιστικής) είναι ένα σχετικό μέγεθος δύο επιλεγμένων αριθμητικών τιμών που λαμβάνονται από τις οικονομικές καταστάσεις μιας επιχείρησης. Εκφράζουν ποσοτικά, χαρακτηριστικές σχέσεις μεταξύ στοιχείων της επιχείρησης και των γεγονότων που αποτελούν την δραστηριότητα της. Υπολογίζονται, κάθε φορά, με βάση το τρέχον έτος, και στη συνέχεια, σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη, ή με άλλες εταιρείες, άλλους κλάδους ή ακόμα και την οικονομία, ώστε να αξιολογήσουν τις επιδόσεις μιας επιχείρησης.

Χρησιμοποιούνται κυρίως από χρηματοοικονομικούς αναλυτές, λογιστές και επενδυτές για τη σύγκριση δυνατών και αδύνατων σημείων επιχειρήσεων αλλά και από τους ίδιους τους επιχειρηματίες ή τα στελέχη των επιχειρήσεων για να καταλάβουν κατά πόσο είναι επιτυχείς και αποτελεσματικές οι αποφάσεις τους. Το ίδιο ισχύει και για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ιδιαίτερα για αυτά που οι μετοχές τους διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο Αξιών.

Ο υπολογισμός και η παρουσίαση των διάφορων αριθμοδεικτών αποτελεί μια μέθοδο ανάλυσης η οποία πολλές φορές παρέχει μόνο ενδείξεις. Για το λόγο αυτό ένας μεμονωμένος αριθμοδείκτης δεν είναι δυνατόν να μας δώσει πλήρη εικόνα της οικονομικής θέσης μιας επιχείρησης, αν δε συγκριθεί με άλλους αντιπροσωπευτικούς ή πρότυπους αριθμοδείκτες ή αν δε συσχετιστεί με τους αντίστοιχους αριθμοδείκτες μιας σειράς προηγούμενων χρήσεων.

Για τους σκοπούς της παρούσας διπλωματικής εργασίας, θα απομονώσουμε τους πιο βασικούς αριθμοδείκτες για την τριετία 2008-2010 και θα τους υπολογίσουμε για τις πέντε μεγαλύτερες σε σύνολο ενεργητικού, εμπορικές και συνεταιριστικές τράπεζες, ώστε να μπορέσουμε να συγκρίνουμε τους δύο τύπους πιστωτικού ιδρύματος και να εντοπίσουμε ομοιότητες και διαφορές στις επενδύσεις τους.

3.3.1. Δείκτες Κερδοφορίας – Αποδοτικότητας

3.3.1.1. Αποδοτικότητα Ενεργητικού, δείκτης ROA

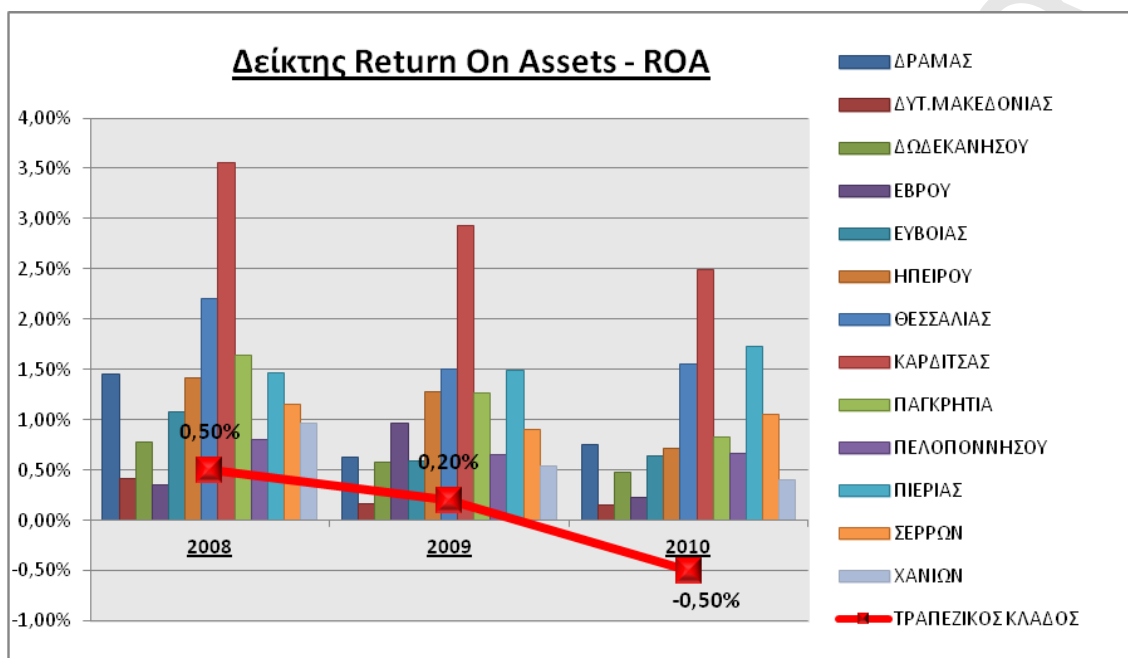
Η μέτρηση της κερδοφορίας των τραπεζών γίνεται με τον υπολογισμό δύο δεικτών, του δείκτη απόδοσης του ενεργητικού (ROA - Return On Assets = καθαρά κέρδη / σύνολο ενεργητικού) και του δείκτη απόδοσης ιδίων κεφαλαίων (ROE - Return on Equity = καθαρά κέρδη / Ίδια Κεφάλαια).

Ο δείκτης απόδοσης ενεργητικού (ROA) δείχνει τον βαθμό αξιοποίησης των συνολικών περιουσιακών στοιχείων του Πιστωτικού Ιδρύματος για την παραγωγή καθαρών κερδών, δηλαδή μετράει την ικανότητα της τράπεζας να «μετατρέπει» το ενεργητικό της σε καθαρά κέρδη.

Μελετώντας τους δείκτες αποδοτικότητας ενεργητικού σε επίπεδο ομίλου συνεταιριστικών τραπεζών, παρατηρείται ότι, εκτός από τρεις τράπεζες, ο δείκτης αυτός εμφανίζει πτωτικές τάσεις κατά την τριετία 2008-2010. Εξαιρέσεις αποτελούν οι τράπεζες Έβρου και Πιερίας, οι οποίες δείχνουν ανοδική πορεία, ενώ μάλιστα η τράπεζα Πιερίας απασχολεί και τους λιγότερους υπαλλήλους από τις τράπεζες του ομίλου. Τους μεγαλύτερους δείκτες αποδοτικότητας από όλες τις συνεταιριστικές τράπεζες εμφανίζει η ΣΤ Καρδίτσας με ποσοστά 2008:3,55%, 2009:2,93% και 2010:2,49%, με τις ΣΤ Θεσσαλίας και Παγκρήτια να ακολουθούν αντίστοιχα, ενώ οι μικρότεροι δείκτες παρατηρούνται στις τράπεζες Έβρου, Δυτικής Μακεδονίας και Δωδεκανήσου. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός, ότι μία από τις μεγαλύτερες ΣΤ, η τράπεζα Δωδεκανήσου, περιλαμβάνεται στη λίστα με τις λιγότερο αποδοτικές τράπεζες από πλευράς ενεργητικού, ενώ τον μεγαλύτερο δείκτη αποδοτικότητας δεν κατέχει και η μεγαλύτερη τράπεζα του ομίλου που είναι η Παγκρήτια. Σημασία δηλαδή δεν έχει μόνο το ύψος του ενεργητικού, αλλά κυρίως οι κερδοφόρες αποφάσεις των τραπεζικών ιδρυμάτων, ώστε να αυξάνεται ο αριθμητής του κλάσματος.

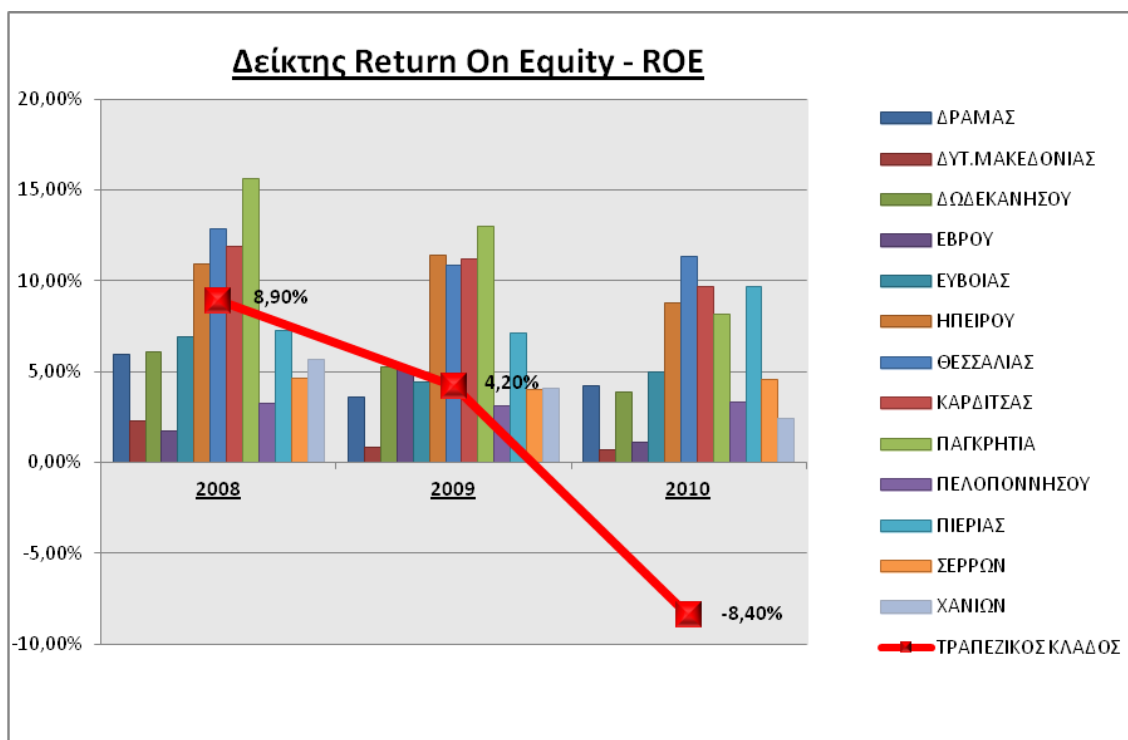
Αυξομειώσεις σημειώνει και ο τραπεζικός κλάδος σύμφωνα με στοιχεία της Τράπεζας Ελλάδος, όπου το 2008 ο δείκτης ήταν 0,50%, το 2009 μειώθηκε κατά 60% και διαμορφώθηκε στο 0,20%, ενώ την χρονιά 2010 σημείωση ραγδαία ποσοστιαία μείωση και παίρνοντας αρνητικό πλέον πρόσημο, κυμάνθηκε στο -0,50%. Σύμφωνα με τα οικονομικά στοιχεία των τραπεζών, οι τράπεζες Δυτικής Μακεδονίας και Έβρου δεν

κατάφεραν να ξεπεράσουν τον δείκτη του τραπεζικού κλάδου για την αποδοτικότητα του ενεργητικού κατά τα έτη 2008-2009, ενώ για το έτος 2010, η ραγδαία μείωση του ίδιου δείκτη δεν παρέσυρε καμία συνεταιριστική τράπεζα.

Η πτώση του δείκτη του τραπεζικού κλάδου οφείλεται σε πολύ μεγάλο ποσοστό, στο πρόγραμμα ανταλλαγής ελληνικών ομολόγων, το γνωστό PSI (Public Sector Involvement), καθώς η υποτίμησή τους επέφερε τεράστιες ζημίες στους Ισολογισμούς των εμπορικών τραπεζών, με αποτέλεσμα να βρεθεί ο δείκτης ROA με αρνητική τιμή για την χρήση 2010. Αντιθέτως οι ΣΤ, στο σύνολό τους, δεν επηρεάστηκαν καθόλου από το «κούρεμα» των ομολόγων, καθώς λόγω του μικρού τους μεγέθους και των περιορισμένων δυνατοτήτων τους για παρακολούθηση των χρηματοοικονομικών παραγών, δεν διατηρούσαν στα χαρτοφυλάκιά τους κανενός τύπου Ομόλογα.

3.3.1.2. Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων, δείκτης ROE

Ο δείκτης απόδοσης ιδίων κεφαλαίων (ROE) μετράει την αποτελεσματικότητα και την σωστή χρησιμοποίηση των απασχολούμενων κεφαλαίων καθώς και την επίδραση των φόρων στη διαμόρφωση των κερδών, την ικανότητα δηλαδή της τράπεζας να χρησιμοποιεί τα ίδια κεφάλαια (κεφάλαια μετόχων) με τρόπο τέτοιο ώστε να παράγει από αυτά καθαρά κέρδη.

Όσο μεγαλύτερος είναι ο δείκτης αυτός (σε σχέση με τις άλλες τράπεζες), τόσο μεγαλύτερη είναι η ικανότητα άντλησης από την τράπεζα νέων κεφαλαίων από την κεφαλαιαγορά, τα οποία θα εκμεταλλευτεί για την επέκταση και τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητάς της. Επίσης ένας υψηλός δείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων αποτελεί ένδειξη ότι η επιχείρηση ευημερεί και αυτό ανάλογα μπορεί να οφείλεται στην επιτυχημένη διοίκηση της, στις ευνοϊκές για αυτήν οικονομικές συνθήκες, στην εύστοχη χρησιμοποίηση των κεφαλαίων της κ.λ.π., ενώ ένας χαμηλός δείκτης αποδοτικότητας Ιδίων Κεφαλαίων αντανακλά ότι το Πιστωτικό Ίδρυμα πάσχει σε κάποιον τομέα του (π.χ. ανεπαρκής διοίκηση, χαμηλή παραγωγικότητα, υπερεπένδυση κεφαλαίων τα οποία δεν απασχολούνται πλήρως παραγωγικά, δυσμενείς οικονομικές συνθήκες, κ.λ.π.).

Ο δείκτης ROE μπορεί να αποδοθεί και ως το γινόμενο των λόγων (καθαρά Κέρδη/έσοδα εκμετάλλευσης), (έσοδα εκμετάλλευσης/σύνολο ενεργητικού) και (σύνολο Ενεργητικού/σύνολο κεφαλαίων). Ο πρώτος όρος του τύπου είναι γνωστός ως δείκτης περιθωρίου κέρδους και δείχνει το ποσοστό των εσόδων τα οποία μένουν στην τράπεζα ως καθαρά κέρδη. Ο δεύτερος όρος είναι ο δείκτης εκμετάλλευσης ενεργητικού, ο οποίος εκφράζει τα συνολικά έσοδα ως ποσοστό του ενεργητικού και δείχνει σε τι ποσοστό η επιχείρηση «εκμεταλλεύεται» τα περιουσιακά της στοιχεία για να δημιουργήσει έσοδα. Ο τρίτος όρος είναι ο πολλαπλασιαστής ιδίων ή δείκτης χρηματοοικονομικής μόχλευσης. Όσο μεγαλύτερος είναι αυτός ο δείκτης, τόσο μεγαλύτερο μέρος των επενδύσεων της τράπεζας καλύπτεται με ξένα κεφάλαια.

Η Παγκρήτια τράπεζα όπως φαίνεται και στο παρακάτω γράφημα, κατέχει τον πιο υψηλό δείκτη ROE για τις χρήσεις 2008-2009, ενώ κατά το έτος 2010, τον μεγαλύτερο δείκτη ROE εμφανίζει η ΣΤ Θεσσαλίας, και ακολουθούν οι τράπεζες Καρδίτσας και Πιερίας.

Την μεγαλύτερη πτωτική τάση στον δείκτη αυτό εμφανίζει η τράπεζα Έβρου, με ποσοστιαία μεταβολή κατά τα έτη 2009-2010 της τάξεως του -77,86% και ακολουθεί η ΣΤ Χανίων, η οποία από 5,69% που ήταν ο δείκτης το 2008, έπεσε το έτος 2009 στο 4,06% και το 2010 στο 2,41%, δηλαδή ποσοστιαία μεταβολή ετών 2009-2010 -40,66%. Επίσης, η Παγκρήτια ΣΤ εμφανίζει από τις μεγαλύτερες ποσοστιαίες μεταβολές της τάξεως του -37,49%, γεγονός που αποδεικνύει ότι πιστωτικά ιδρύματα με μεγάλα χαρτοφυλάκια, αυξανόμενη κερδοφορία και κεφάλαια, δεν συνεπάγεται απαραίτητα πως είναι και τα πιο αποδοτικά.

Αντιθέτως, παρατηρείται πως η ΣΤ Πιερίας, από τις μικρότερες σε σύνολο ενεργητικού τράπεζες, εμφανίζει την μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση του δείκτη αυτού στον όμιλο των συνεταιριστικών τραπεζών, με τις τράπεζες Δράμας και Σερρών, επίσης «μικρές» τράπεζες, να ακολουθούν.

Ο τραπεζικός κλάδος αντίστοιχα, σύμφωνα με στοιχεία της Τράπεζας Ελλάδος ²⁰, εμφανίζει πολύ υψηλή ποσοστιαία μείωση κατά τα έτη 2009-2010, και συγκεκριμένα το 2009 ο δείκτης ήταν 4,20% ενώ το 2010 ήταν -8,40%, ήτοι ποσοστιαία μείωση του

²⁰ Έκθεση Νομισματικής Πολιτικής 2010-2011 Τράπεζα της Ελλάδος.

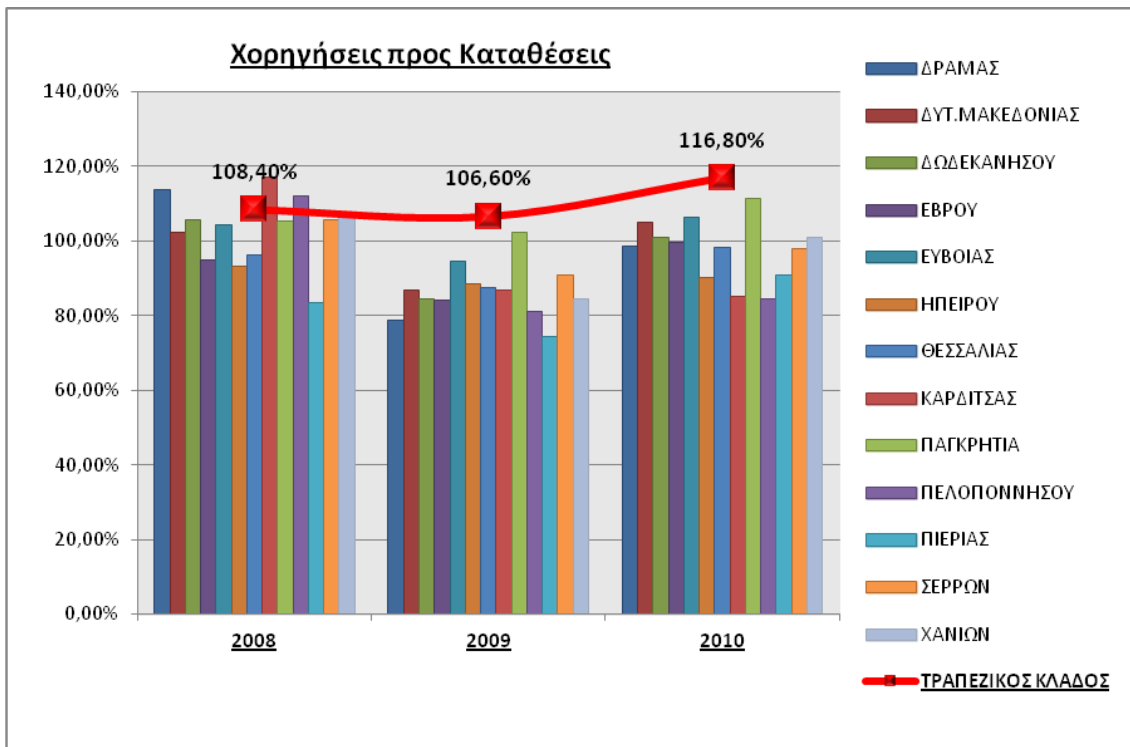
δείκτη -300,00%. Βασικός παράγοντας για την ραγδαία αυτή μείωση του δείκτη, είναι όπως αναφέρθηκε και στην προηγούμενη παράγραφο, η υποτίμηση της αξίας των Ελληνικών Ομολόγων.

3.3.2. Δείκτες Ρευστότητας

3.3.2.1. Χορηγήσεις προς Καταθέσεις

Ο δείκτης Χορηγήσεις/Καταθέσεις είναι ενδεικτικός του πόσο καλά χρησιμοποιήθηκαν οι καταθέσεις στο Πιστωτικό Ίδρυμα. Όσο αυξάνεται η σχέση των χορηγήσεων προς τις καταθέσεις, τόσο μειώνεται η ρευστότητα της Τράπεζας. Αντίθετα, όσο μειώνεται η σχέση αυτή, τόσο αυξάνεται η ρευστότητά της και τόσο περισσότερο χρησιμοποιεί τα διαθέσιμά της, αλλά εξετάζοντας από την άλλη πλευρά, στην περίπτωση αυτή φαίνεται η αδυναμία του τραπεζικού συστήματος να διοχετεύσει τα ανληθέντα κεφάλαια σε παραγωγικές χρήσεις μέσω χορηγήσεων προς τις επιχειρήσεις.

Βασικός παράγοντας στην σύγκριση του δείκτη αυτού, είναι και η εξέλιξη της κερδοφορίας του πιστωτικού ιδρύματος, καθώς απαιτείται πολύ καλή διαχείριση του επιτοκιακού κινδύνου προκειμένου να χρησιμοποιηθεί το σωστό περιθώριο επιτοκίου ανάμεσα στα καταθετικά και τα χορηγητικά προϊόντα, αλλά και να χρησιμοποιηθεί εκείνο το ποσοστό από τις καταθέσεις το οποίο να αποφέρει κέρδη στην τράπεζα.

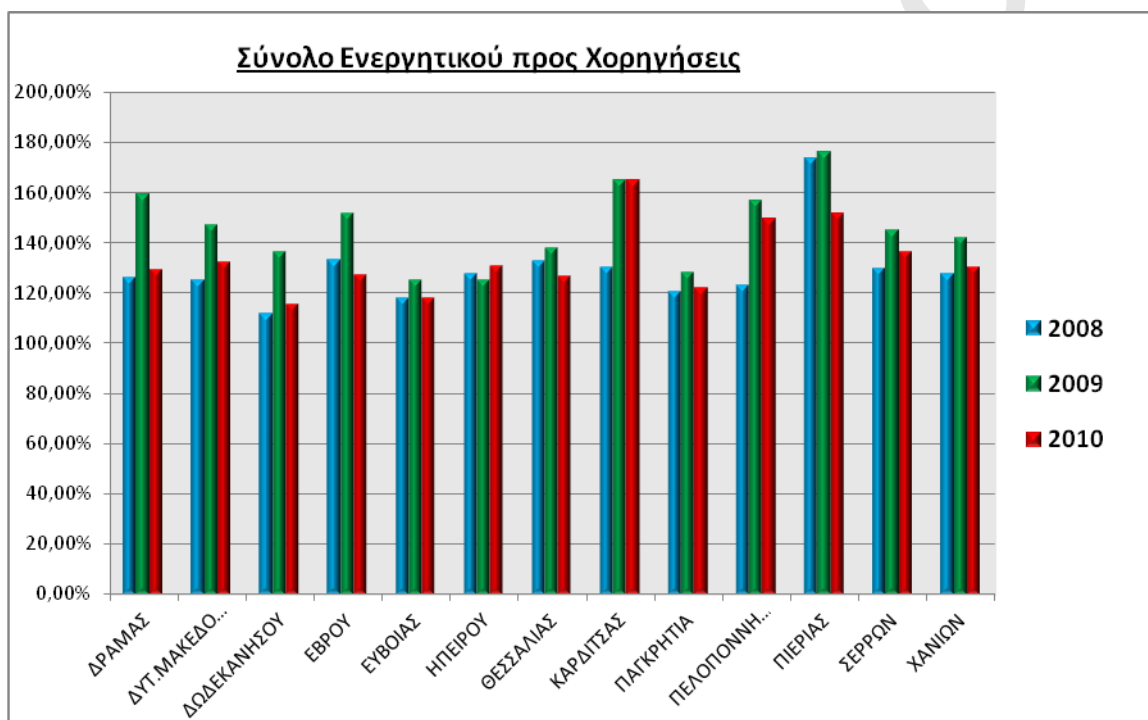

Όπως φαίνεται και στο παραπάνω γράφημα, οι τράπεζες Παγκρήτια, Ευβοίας και Δυτικής Μακεδονίας εμφανίζουν κατά το έτος 2010 τους υψηλότερους δείκτες, με την ΣΤ Πελοποννήσου να εμφανίζει τον πιο χαμηλό δείκτη χορηγήσεων προς καταθέσεις, ενώ από τους πιο χαμηλούς δείκτες εμφανίζει και η Τράπεζα Πιερίας, προφανώς λόγω αλλαγής της φιλοσοφίας της και περιορισμού της πιστωτικής της επέκτασης, καθώς γενικότερα είναι μία από τις τράπεζες με το χαμηλότερο σύνολο ενεργητικού.

Ο δείκτης αυτός αποτελεί μία από τις σοβαρότερες ενδείξεις όσον αφορά την βιωσιμότητα κάθε Πιστωτικού ιδρύματος. Γιατί, εκτός από την αποδοτικότητα και την κερδοφορία του χαρτοφυλακίου της Τράπεζας, χαμηλή ρευστότητα για μία τράπεζα, σημαίνει υψηλή πιθανότητα για άρση της άδειας λειτουργίας της. Ο κίνδυνος αυτός μεγαλώνει για τις ΣΤ οι οποίες εξ ορισμού έχουν χαμηλής ποιότητας δανειακό χαρτοφυλάκιο, λόγω του αποκεντρωμένου και εξατομικευμένου συστήματος διαχείρισης και έγκρισης των χορηγητικών τους αιτημάτων, με αποτέλεσμα, κεφάλαια που επενδύονται σε επισφαλείς χορηγήσεις να μην επιστρέφονται, στερώντας τα σε δεδομένη στιγμή από τους Καταθέτες. Ο παράγοντας που ισορροπεί τον δείκτη αυτό για τις ΣΤ και κατ'επέκταση επαναφέρει στα επιτρεπτά όρια τον δείκτη ρευστότητάς τους, είναι οι υψηλές αποδόσεις που παρέχουν στους Καταθέτες τους. Πουλώντας

δηλαδή αποταμιευτικά και επενδυτικά προγράμματα καταθέσεων υψηλού επιτοκίου και με μακροπρόθεσμη λήξη, επιτυγχάνουν μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση του παρονομαστή από την αντίστοιχη αύξηση του αριθμητή του κλάσματος.

3.3.2.2. Σύνολο Ενεργητικού προς Χορηγήσεις

Ο δείκτης αυτός, δείχνει την αναλογία των δανείων που κατακρατεί η Τράπεζα, χαρακτηρίζοντάς την υψηλού κινδύνου και αποδοτικότητας όταν ο δείκτης αυτός είναι χαμηλός, και χαμηλού κινδύνου και αποδοτικότητας όταν οι τιμές του δείκτη κινούνται πάνω από τις τιμές του τραπεζικού κλάδου, ή του Μέσου Όρου του ομίλου των συνεταιριστικών τραπεζών.

Τους υψηλότερους δείκτες για το έτος 2010, εμφανίζει η Τράπεζα Καρδίτσας, ενώ τα έτη 2008 και 2009 η τράπεζα Πιερίας εμφάνιζε την υψηλότερη αναλογία «διακρατούμενων» δανείων και μάλιστα με πολύ υψηλή διαφορά από τον μέσο όρο των

συνεταιριστικών τραπεζών.²¹ Η ΣΤ Καρδίτσας όπως είδαμε προηγουμένως, εμφανίζει επίσης και από τους υψηλότερους δείκτες Χορηγήσεων προς Καταθέσεις, γεγονός που σε συνδυασμό με τον δείκτη σύνολο ενεργητικού προς χορηγήσεις, υποδεικνύει την καλή ποιότητα του χαρτοφυλακίου της και την ασφαλή διαχείριση των χορηγητικών της αιτημάτων. Αντίστοιχα, η ΣΤ Πιερίας μείωσε κατά πολύ τον δείκτη Χορηγήσεις προς Καταθέσεις, προφανώς γιατί σε συνδυασμό με τον υψηλό δείκτη διακρατούμενων δανείων στο ενεργητικό της, έπρεπε να λάβει μέτρα για την πρόληψη ενδεχόμενων προβλημάτων ρευστότητας στο άμεσο μάλλον και έτσι προέβη σε εξυγίανση του χαρτοφυλακίου της ή σε ριζική αλλαγή της εγκριτικής της διαδικασίας προς το συντηρητικότερο, το οποίο σημαίνει ταυτόχρονα χαμηλότερο πιστωτικό κίνδυνο αλλά και αποδοτικότητα.

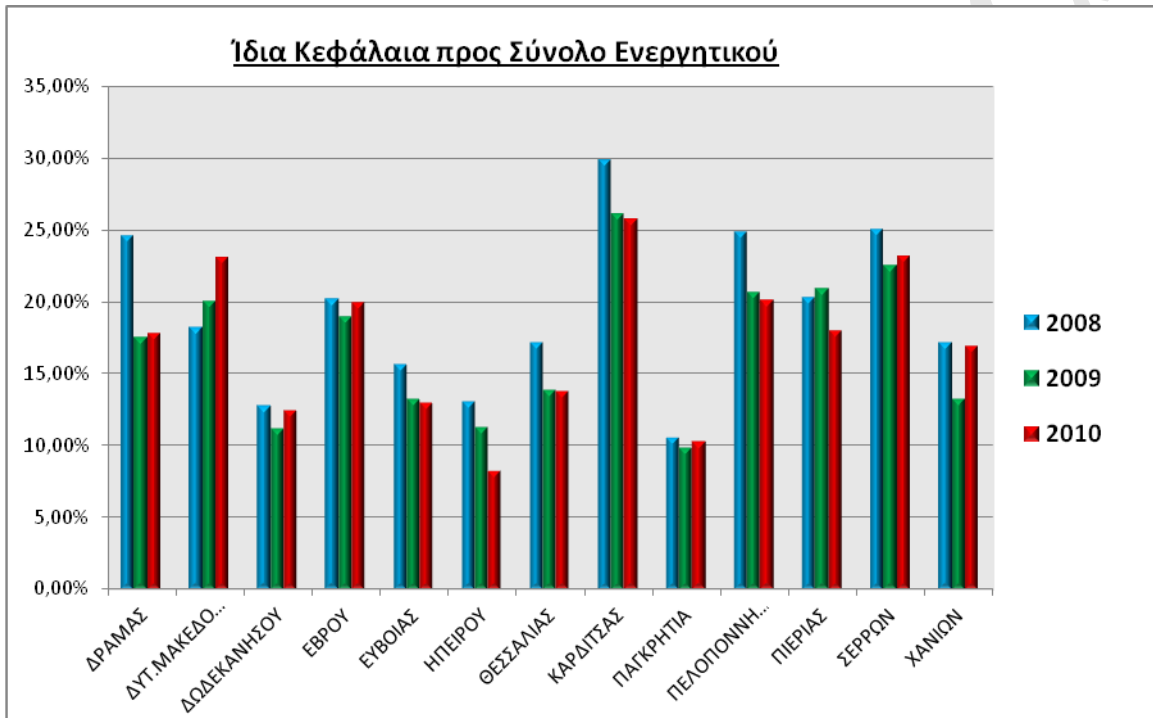
Η ΣΤ Δωδεκανήσου εμφανίζει την χαμηλότερη αντίστοιχα αναλογία, γεγονός που δείχνει την αυστηρή στρατηγική που ακολουθεί κατά την έγκριση ενός αιτήματος δανειοδότησης ώστε να έχει τις λιγότερες δυνατές απώλειες, καθώς επίσης και την αυστηρή παρακολούθηση των δανείων της, ώστε να εξυπηρετούνται κανονικά και σε αντίθετη περίπτωση, οι εξασφαλίσεις τους να είναι άμεσα ρευστοποιήσιμες ώστε να μην διαωνίζονται οι επισφάλειες. Παράλληλα όμως, ο χαμηλός αυτός δείκτης επισημαίνει και την υψηλή αποδοτικότητα του ενεργητικού της, ακόμα και αν αυτή συνοδεύεται κάποιες φορές με υψηλό κίνδυνο.

Σε γενικά πλαίσια, σε όλες τις ΣΤ ο δείκτης αυτός παρουσιάζει αύξηση κατά το έτος 2009 σε σχέση με το 2008, και μείωση πάλι κατά το έτος 2010. Κύριος λόγος είναι ο περιορισμός της πιστωτικής επέκτασης των τραπεζών λόγω της χρηματοοικονομικής κρίσης κατά το 2010 όπου μειώθηκαν τα καινούρια δάνεια, από την μία πλευρά λόγω της χαμηλής πιστοληπτικής ικανότητας των αιτούντων, και από την άλλη λόγω της αύξησης των απαιτούμενων εξασφαλίσεων για τα αιτήματα αυτά. Επίσης, σημαντικό ρόλο έπαιξε και η αύξηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων και του δείκτη καθυστερήσεων της προηγούμενης χρονιάς.

²¹ Ο δείκτης κυμαίνεται το 2009 στο 175,88% όταν ο ΜΟ είναι 145,51%, ενώ το 2008 η τιμή του δείκτη είναι 173,49% και αντίστοιχα του ΜΟ των συνεταιριστικών τραπεζών είναι 128,95%

3.3.3. Δείκτες Κεφαλαιακής Επάρκειας

3.3.3.1 Ίδια Κεφάλαια προς Σύνολο Ενεργητικού

Ο δείκτης Ίδια Κεφάλαια προς Σύνολο Ενεργητικού, δείχνει τι ποσοστό του συνόλου των κεφαλαίων αποτελεί τα Ίδια Κεφάλαια. Μια υψηλή τιμή του δείκτη αποτελεί ένδειξη ότι η ανάγκη του πιστωτικού Ιδρύματος για εξωτερική χρηματοδότηση είναι χαμηλή, ενώ παράλληλα η αποδοτικότητα του συνόλου των κεφαλαίων είναι υψηλή.

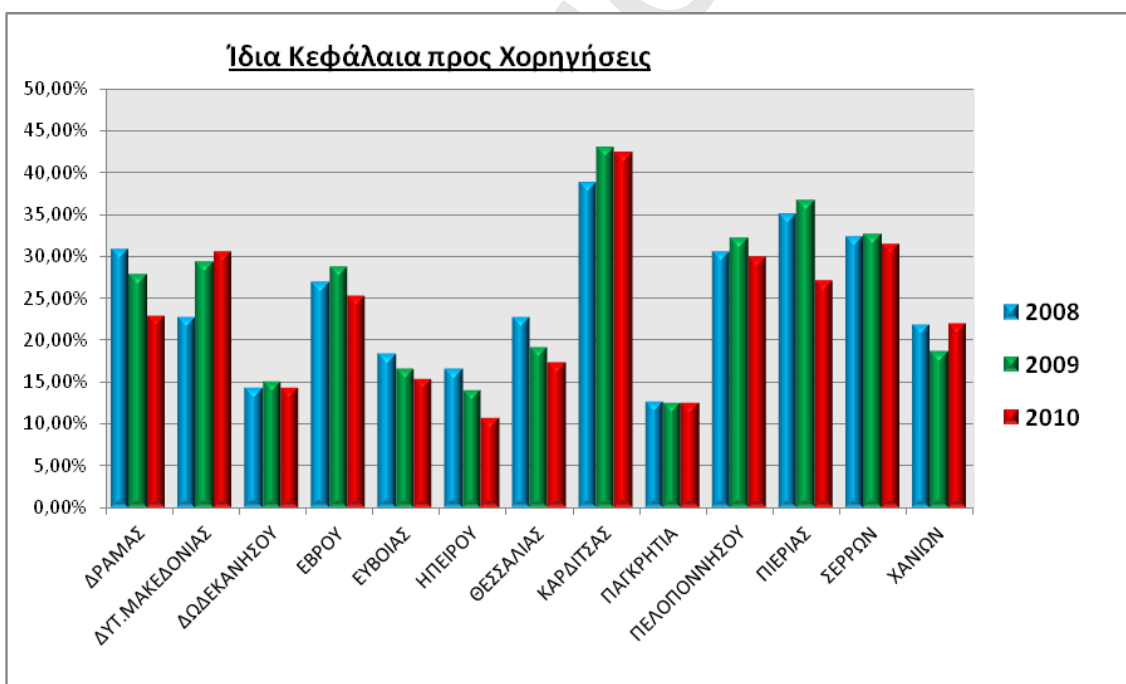
Την υψηλότερη τιμή στον δείκτη αυτό για την τριετία 2008-2010, έχει η ΣΤ Καρδίτσας και ακολουθεί η τράπεζα Σερρών και Δυτικής Μακεδονίας, η οποία εμφανίζει την καλύτερη κίνηση του δείκτη καθώς είναι σταθερά αυξανόμενος και κινείται μέσα στα πλαίσια του μέσου όρου των υπόλοιπων συνεταιριστικών τραπεζών.

Τις χαμηλότερες τιμές εμφανίζει η τράπεζα Ηπείρου, η Παγκρήτια και η Δωδεκανήσου, ενώ οι πιο απότομες αυξομειώσεις παρατηρούνται στην τράπεζα Χανίων, όπου ο δείκτης μειώνεται το 2009 κατά 22,93% και αυξάνεται πάλι το 2010 κατά ποσοστό 28,10%.

Οι Στ, λόγω της ιδιομορφίας που παρουσιάζουν στην σύσταση των Ιδίων Κεφαλαίων τους αλλά και του βασικού περιορισμού που έχει θέσει η Τράπεζα της Ελλάδος σχετικά με το κατώτατο όριο των 6 εκατ. € προκειμένου να διασφαλίζουν την συνέχιση της λειτουργίας τους, έχουν αναπτύξει συγκεκριμένους και τακτικούς μηχανισμούς παρακολούθησής τους. Αυτό αποτελεί και μία από τις διαφορές τους από τις υπόλοιπες εμπορικές.

Για τον λόγο αυτό, η μελέτη του δείκτη Ίδια Κεφάλαια προς Σύνολο Ενεργητικού αποτελεί πολύ σημαντική μέτρηση για τις ΣΤ, καθώς εάν ο δείκτης αυτός μεταβάλλεται λόγω της αυξομείωσης του αριθμητή, σε συνδυασμό με την ενδεχόμενη κακή ποιότητα του ενεργητικού, μπορεί να τεθεί σε σοβαρό κίνδυνο ακόμα και η βιωσιμότητα του πιστωτικού ιδρύματος.

3.3.3.2. Ίδια Κεφάλαια προς Χορηγήσεις

Ο δείκτης Ίδια Κεφάλαια προς Χορηγήσεις δείχνει το ποσοστό των χορηγήσεων σε σχέση με τα Ίδια Κεφάλαια.

Όπως αναφέραμε και παραπάνω, λόγω της ιδιαιτερότητας και των περιορισμών που έχουν οι ΣΤ στα Ίδια Κεφάλαιά τους, είναι βασικό ο δείκτης αυτός να παραμένει σε χαμηλά σχετικά επίπεδα, και χωρίς ιδιαίτερες αυξομειώσεις, καθώς κρίνεται η φερεγγυότητα και κατ' επέκταση η συνέχιση της λειτουργίας τους.

Ο μέσος όρος των ΣΤ κυμαίνεται γύρω στο 24%. Οι τράπεζες Καρδίτσας, Σερρών και Δυτικής Μακεδονίας κινούνται πολύ πάνω από τον μέσο όρο (με τιμές 42,28%, 31,39% και 30,42% αντίστοιχα) ενώ το χαμηλότερο ποσοστό χορηγήσεων ως προς τα Ίδια Κεφάλαια εμφανίζουν οι τράπεζες Ηπείρου, Παγκρήτια και Δωδεκανήσου οι οποίες εμφανίζουν και τις περισσότερες σε ποσό καταθέσεις σε ολόκληρο τον όμιλο.

Με δεδομένο το μέτριας ποιότητας χαρτοφυλάκιο τους, οι ΣΤ που έχουν υψηλό δείκτη Ιδίων κεφαλαίων προς Χορηγήσεις, διατρέχουν υψηλότερο κίνδυνο από τις υπόλοιπες με χαμηλό δείκτη, καθώς η διαδικασία των διαγραφών των επισφαλών δανείων, βαρύνει τα αποτελέσματα χρήσης των πιστωτικών ιδρυμάτων και κατ' επέκταση επιβαρύνει τα Ίδια κεφάλαια. Οπότε, σε ενδεχόμενη ακραία κατάσταση ραγδαίας αύξησης των μη εξυπηρετούμενων δανείων, υπάρχει ο κίνδυνος της απότομης μείωσης των Ιδίων Κεφαλαίων σε ποσοστό που να κινδυνεύει ακόμα και η άδεια λειτουργίας της ΣΤ.

3.3.3.3. Ίδια Κεφάλαια προς Καταθέσεις

Ο δείκτης Ίδια Κεφάλαια προς Καταθέσεις δείχνει το ποσοστό των καταθέσεων σε σχέση με το σύνολο των Ιδίων Κεφαλαίων της Τράπεζας. Ο μέσος όρος των ΣΤ εμφανίζει αυξομειώσεις του δείκτη αυτού για την τριετία 2008-2010, με υψηλότερη τιμή του 25,71% κατά το έτος 2008, και το έτος 2010 να μειώνεται στο ποσοστό 22,24%.

Τις μεγαλύτερες τιμές του δείκτη τις εντοπίζουμε στις ΣΤ Καρδίτσας, Δυτικής Μακεδονίας και Σερρών, ενώ αντίστοιχα οι πιο χαμηλές τιμές παρατηρούνται στις τράπεζες Ηπείρου, Παγκρήτια και Δωδεκανήσου, οι οποίες έχουν και το υψηλότερο ποσό σε καταθέσεις.

Ο δείκτης αυτός με σταθερά τα Ίδια Κεφάλαια, όσο παραμένει σε υψηλά επίπεδα από την μία πλευρά εξασφαλίζει καλύτερα επίπεδα ρευστότητας άρα και φερεγγυότητας για το πιστωτικό ίδρυμα λόγω του αυξημένου ποσού καταθέσεων, αλλά από την άλλη πλευρά σημαίνει τον περιορισμό της αποδοτικότητας των Ιδίων Κεφαλαίων.

Για τις ΣΤ που τα Ίδια Κεφάλαιά τους αποτελούνται κυρίως από συνεταιριστικές μερίδες των μελών – πελατών τους, οι υψηλές τιμές του δείκτη αυτού φανερώνουν μεγαλύτερη σταθερότητα στα Ίδια Κεφάλαια και μικρότερο κίνδυνο κεφαλαίων και

βιωσιμότητας, ενώ αντίστοιχα οι μικρότερες τιμές του δείκτη, υποδηλώνουν ότι το βασικότερο σε ποσοστό στοιχείο της κεφαλαιακής βάσης της τράπεζας είναι και το πιο άμεσα ρευστοποιήσιμο και με βραχυπρόθεσμη λήξη. Αυτό συμβαίνει γιατί οι καταθέσεις σε μια τράπεζα μπορεί να αποσυρθούν ανα πάσα στιγμή, ακόμα και αν πρόκειται για προθεσμιακές καταθέσεις μακροπρόθεσμης λήξης. Αντίθετα οι συνεταιριστικές μερίδες προκειμένου να εξαργυρωθούν, θα πρέπει να δοθεί έγκριση από το Διοικητικό Συμβούλιο και την Γενική Συνέλευση μελών και σύμφωνα με πρόσφατες εξελίξεις, θα πρέπει να κοινοποιηθεί και στην Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία έχει δικαίωμα να μην δεχτεί την εξαργύρωσή τους, εφόσον κρίνει ότι κάτι τέτοιο θα θέσει σε κίνδυνο την φερεγγυότητα της τράπεζας.

3.4. Συγκριτικά Στοιχεία με λοιπές Τράπεζες

Σύμφωνα με την μέχρι τώρα μελέτη των οικονομικών στοιχείων των Συνεταιριστικών Τραπεζών, προκύπτει σε γενικές γραμμές ότι η λειτουργία τους ως πιστωτικά Ιδρύματα δεν διαφέρει από την λειτουργία των υπόλοιπων Τραπεζών. Ο μοναδικός παράγοντας που διαφοροποιεί τις συνεταιριστικές τράπεζες είναι η σχέση μέλους-συνεταίρου που διέπει την πλειοψηφία των πελατών τους.

Όπως έχουμε αναφερθεί αναλυτικά και στο πρώτο κεφάλαιο, ο πελάτης που θα επιλέξει τις συνεταιριστικές τράπεζες για τις τραπεζικές του εργασίες, δεν αποβλέπει αποκλειστικά στο κέρδος ή το χαμηλότερο κόστος εργασιών του. Η έντονη παρουσία των διαπροσωπικών σχέσεων, η εξατομικευμένη εξυπηρέτηση και αντιμετώπιση κάθε ενός αιτήματος, ο σχεδιασμός προϊόντων πάνω στις ανάγκες του κάθε Νομού, καθώς και το συνεταιριστικό ιδεώδες όπου τα χρήματα και οι επενδύσεις μένουν στο τόπο της κάθε Τράπεζας, είναι παράγοντες οι οποίοι ωθούν τους επιχειρηματίες του κάθε Νομού να συνεργαστούν με την «δική τους τράπεζα», όπως συνηθίζεται να λέγονται οι συνεταιριστικές.

Παρόλα αυτά, κυρίως λόγω του περιορισμένου μεγέθους τους αλλά και των περιορισμένων επίσης δυνατοτήτων τους για επέκταση των δραστηριοτήτων τους εκτός του Νομού ή της Περιφέρειας στην οποία δραστηριοποιούνται, υπάρχουν κάποιες

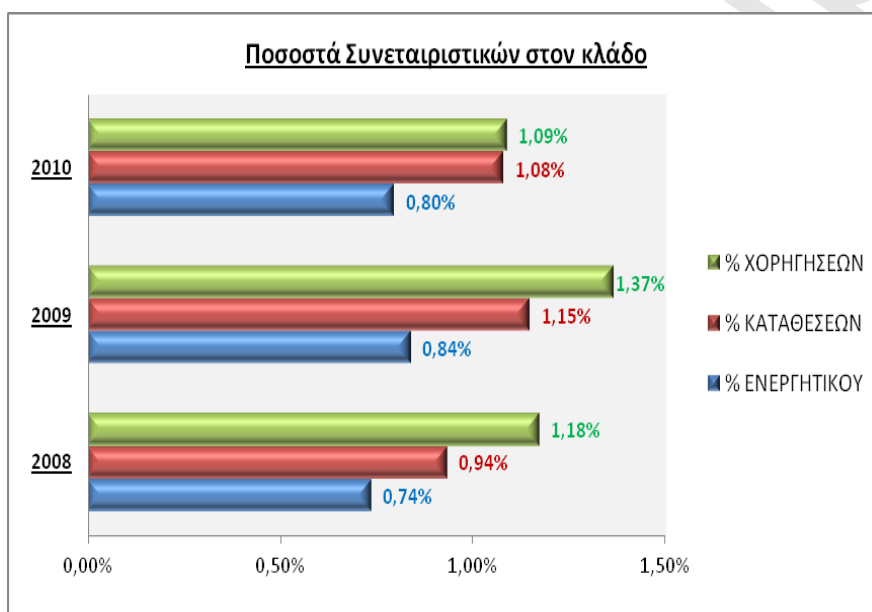
απόψεις που παρουσιάζουν τις Συνεταιριστικές Τράπεζες ως λιγότερο φερέγγυες από τις υπόλοιπες εμπορικές.

Στα πλαίσια της παρούσας εργασίας, και προς διερεύνηση των διαφορών ανάμεσα στους δύο τύπους πιστωτικού ιδρύματος, συλλέξαμε οικονομικά στοιχεία και πληροφορίες για τις πέντε μεγαλύτερες σε σύνολο ενεργητικού εμπορικές και συνεταιριστικές τράπεζες, με σκοπό να τις συγκρίνουμε με βάση τους βασικούς αριθμοδείκτες που μελετήσαμε για κάθε μία συνεταιριστική τράπεζα ξεχωριστά.

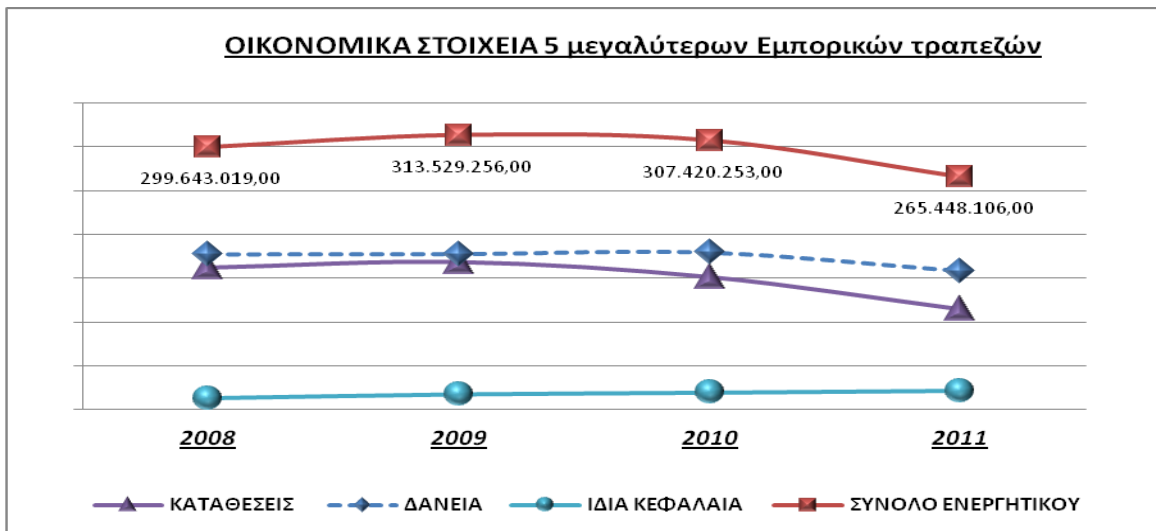
Συγκεκριμένα, τα στοιχεία που χρησιμοποιήσαμε είναι οι ισολογισμοί των χρήσεων 2008, 2009 και 2010 για τις τράπεζες Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, EFG Eurobank, Alpha Τράπεζα Πίστεως, Τράπεζα Πειραιώς και Γενική Τράπεζα, οι οποίες αποτελούν το δείγμα των πέντε μεγαλύτερων εμπορικών τραπεζών, και οι ισολογισμοί των ίδιων ετών για τις τράπεζες Παγκρήτια, Δωδεκανήσου, Ηλείου, Χανίων και Πελοποννήσου, οι οποίες αποτελούν το δείγμα των πέντε μεγαλύτερων Συνεταιριστικών Τραπεζών.

3.4.1. Σύγκριση Βασικών Οικονομικών Μεγεθών

Όπως αναφέραμε και σε προηγούμενο κεφάλαιο, οι Συνεταιριστικές Τράπεζες αποτελούν πολύ μικρό ποσοστό του κύκλου εργασιών του τραπεζικού κλάδου στην Ελλάδα. Όπως φαίνεται και στο παρακάτω γράφημα, ο Όμιλος Συνεταιριστικών Τραπεζών αποτελεί μόνο το 0,80% του συνολικού ενεργητικού του τραπεζικού κλάδου και το 1,08-1,09% του χαρτοφυλακίου καταθέσεων και χορηγήσεων αντίστοιχα (με στοιχεία 2010).

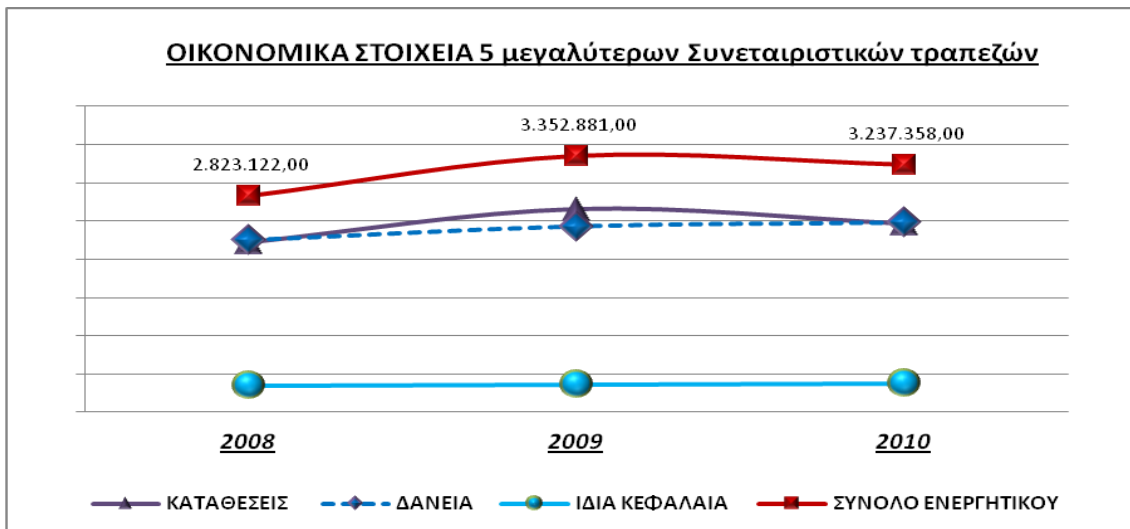
Ως εκ τούτου, θα ήταν μάταιο να προσπαθήσουμε να συγκρίνουμε το σύνολο των συνεταιριστικών τραπεζών με τον τραπεζικό κλάδο, και για αυτό τον λόγο, επιλέξαμε τις μεγαλύτερες εμπορικές και συνεταιριστικές τράπεζες που αναφέρουμε παραπάνω, ώστε να συγκρίνουμε τα μεγέθη και την αποδοτικότητά τους.

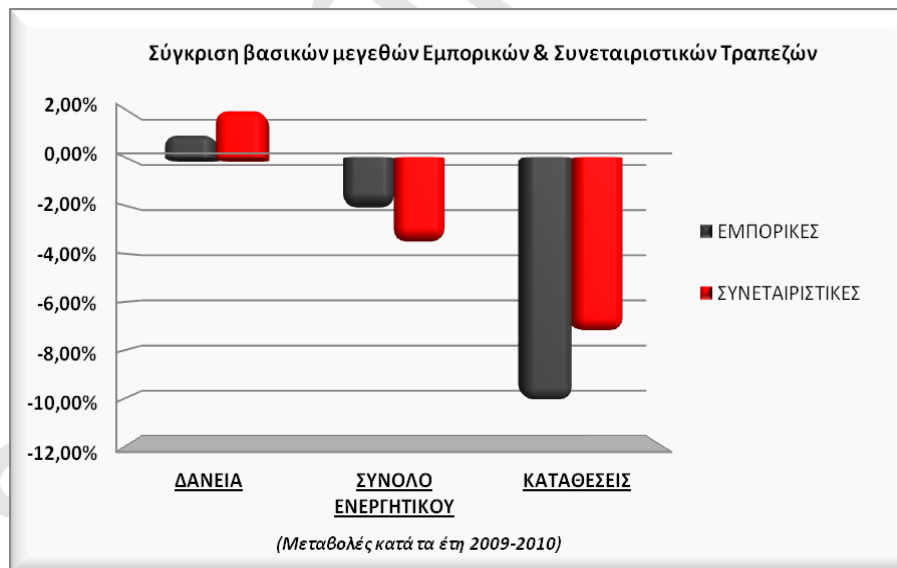
Όπως απεικονίζεται στο παραπάνω γράφημα, το αντιπροσωπευτικό δείγμα των εμπορικών τραπεζών που επιλέξαμε κατά την τριετία 2008-2010 παρουσίασε αυξομειώσεις στο σύνολο τόσο των καταθέσεων όσο και των χορηγήσεων, με μεγαλύτερη πτώση των μεγεθών να εκδηλώνεται κατά τη χρονιά 2011.

Ειδικότερα, σημειώθηκε οριακή αύξηση των χορηγήσεων κατά 0,95% για την περίοδο 2009-2010, χαρακτηρίζοντας την εξέλιξη του μεγέθους αυτού ως στάσιμη, ενώ παράλληλα παρουσιάστηκε σημαντική αύξηση των προβλέψεων έναντι των επισφαλών χορηγήσεων, κατά ποσοστό 40,18%. Η αύξηση αυτή των προβλέψεων για το 2010, προμηνύει ότι θα υπάρξει μεγάλη επιδείνωση της πιστοληπτικής ικανότητας των χορηγητικών πελατών και δυσμενής εξυπηρέτηση των δανείων τους την επόμενη χρονιά, όπως και έγινε, λόγω της αύξησης της φορολογίας, της μείωσης των μισθών και της ραγδαίας αύξησης της ανεργίας κατά το έτος 2011.

Πτώση σημειώθηκε στις καταθέσεις κατά 10,08% ενώ το σύνολο του ενεργητικού των τραπεζών αυτών εμφάνισε οριακή επίσης μείωση της τάξεως του 1,99%.

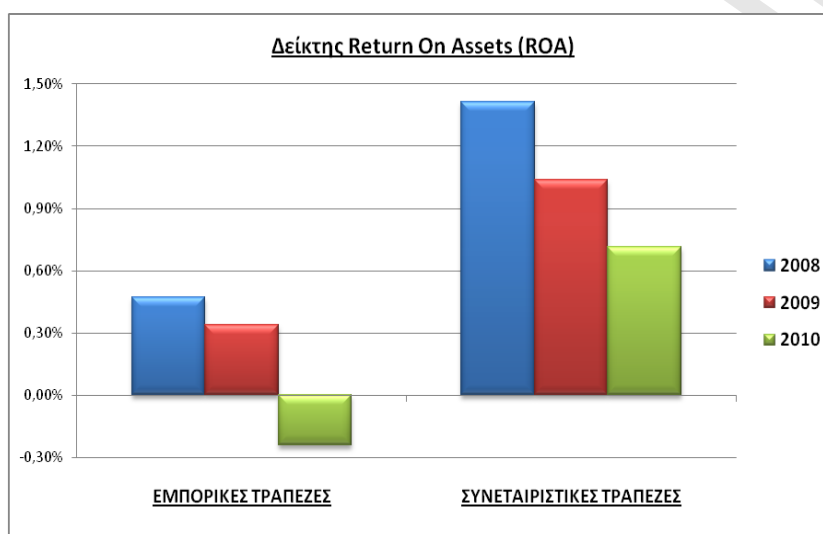

Στα βασικά μεγέθη αντίστοιχα των Συνεταιριστικών Τραπεζών, παρατηρούνται μεγαλύτερες αυξομειώσεις, δηλαδή στις χορηγήσεις αύξηση κατά 1,96%, στο σύνολο ενεργητικού μεγαλύτερη μείωση ύψους 3,45% και στις καταθέσεις πολύ μικρότερη μείωση από την αντίστοιχη των εμπορικών τραπεζών, ήτοι ποσοστό 7,19%, καθώς οι Συνεταιριστικές Τράπεζες λόγω χαμηλού κόστους χρήματος, προσφέρουν από τα πιο υψηλά επιτόκια καταθέσεων στην αγορά.

3.4.2. Σύγκριση Βασικών Αριθμοδεικτών

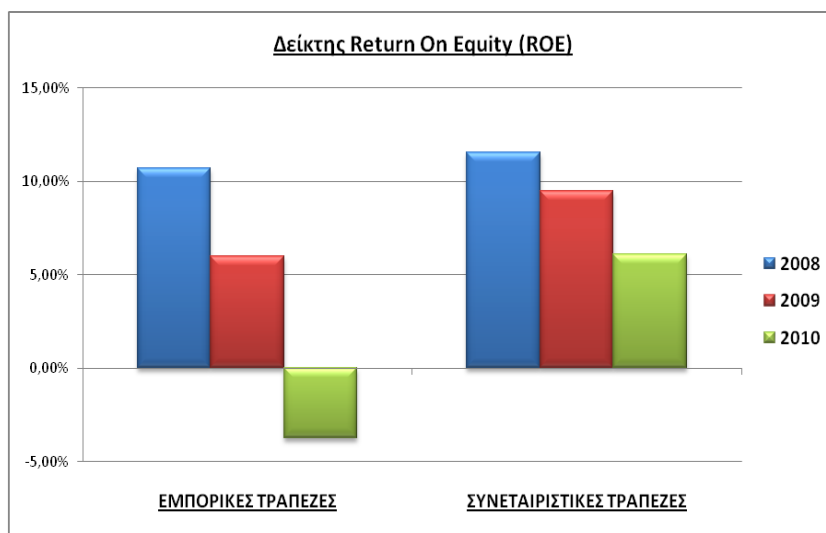
Σε μεγαλύτερη ανάλυση, δηλαδή σχετικά με την αποδοτικότητα και την σωστή κίνηση των κεφαλαίων τους, μελετώντας τους βασικούς αριθμοδείκτες που αναλύσαμε σε προηγούμενες παραγράφους, παρατηρούμε τα παρακάτω σχετικά με τους δύο τύπους πιστωτικών ιδρυμάτων.

Ο δείκτης αποδοτικότητας **Return on Assets (ROA)**, που όπως έχουμε προαναφέρει δηλαδή μετράει την ικανότητα της τράπεζας να «μετατρέπει» το ενεργητικό της σε καθαρά κέρδη, στην περίπτωση των εμπορικών τραπεζών εμφανίζεται πολύ χαμηλότερος από τον αντίστοιχο δείκτη των συνεταιριστικών τραπεζών, όπου μάλιστα κατά την χρήση 2010, για τις εμπορικές τράπεζες εμφανίζεται αρνητικός. Κύριος παράγοντας που οδήγησε στην αρνητική αυτή πορεία του δείκτη, είναι η ραγδαία μείωση των καθαρών κερδών των εμπορικών τραπεζών του δείγματος, ποσό το οποίο από κέρδη ύψους 1.067.225 χιλ. € που ήταν κατά το έτος 2009, εξελίχθηκε κατά τη χρήση 2010 σε ζημίες ύψους 728.723 χιλ. €, ήτοι ραγδαία ποσοστιαία μείωση της τάξεως του 168,28%.

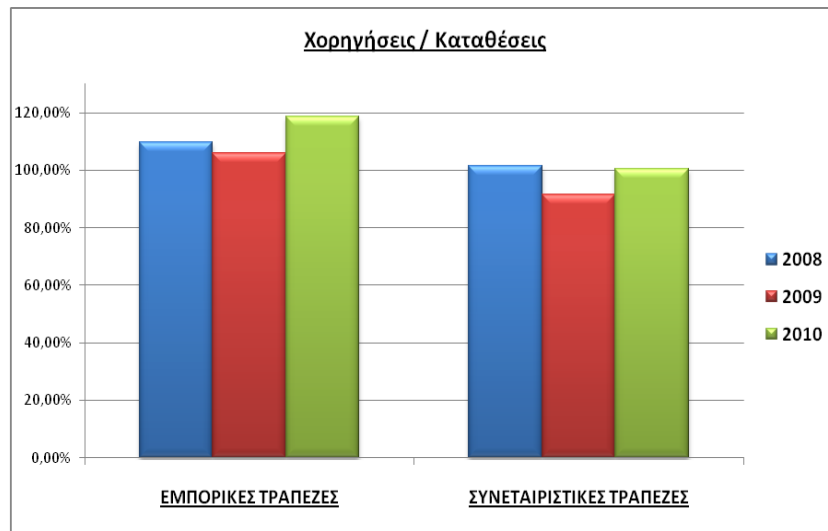
Για τις ΣΤ, παρατηρείται μείωση του δείκτη αυτού κατά την τριετία 2008-2010, δείχνοντας έτσι και την μειωμένη αποδοτικότητα του ενεργητικού τους. Αυτό οφείλεται

είτε στην σοβαρή πτώση της κερδοφορίας τους λόγω της μείωσης του ποσού των τόκων από την αύξηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, είτε από την αύξηση των διαγραφών για την χρήση 2010. Σε κάθε περίπτωση, από την μελέτη του δείκτη αυτού παρατηρούμε την τάση για αύξηση του πιστωτικού κινδύνου για τις ΣΤ.

Ανάλογα εμφανίστηκε και ο δείκτης **Return On Equity (ROE)** για τις εμπορικές τράπεζες, καθώς κατά την χρήση 2010 οι εμπορικές τράπεζες εμφάνισαν μεγάλες απώλειες και στο ενεργητικό τους αλλά κυρίως στην κερδοφορία τους, εξαιτίας της υποτίμησης της αξίας των Ομολόγων που Δημοσίου που είχαν στα χαρτοφυλάκιά τους, και της απώλειας εσόδων από προμήθειες που κρίθηκαν καταχρηστικές.

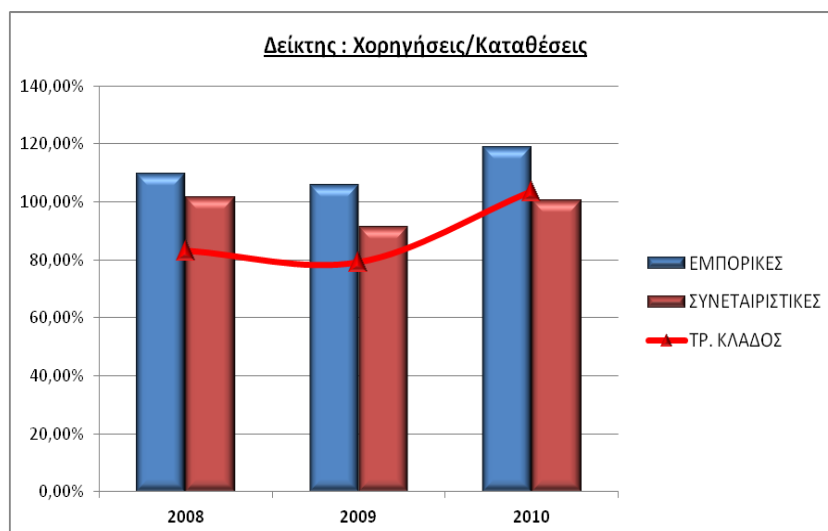
Ενώ οι συνεταιριστικές τράπεζες εμφανίζουν πιο συντηρητική πορεία του δείκτη αυτού, καθώς είχαν επενδύσει ελάχιστα ποσά σε Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου, και γενικότερα στα χαρτοφυλάκιά τους δεν διαπραγματεύονται παράγωγα Χρηματοοικονομικά Προϊόντα, μειώνοντας έτσι την έκθεσή τους στον κίνδυνο αγοράς και κερδοφορίας.

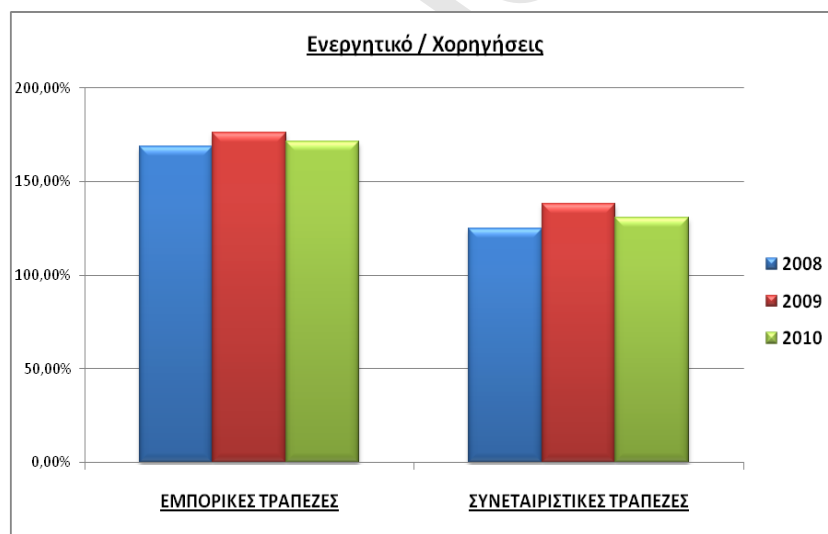
Ο δείκτης **Χορηγήσεις προς Καταθέσεις** των εμπορικών τραπεζών, δεν παρουσιάζει σημαντικές μεταβολές σε σχέση με τον αντίστοιχο δείκτη των συνεταιριστικών. Η ποσοστιαία μεταβολή του δείκτη για το 2010 για τις εμπορικές τράπεζες (12,20%) είναι μεγαλύτερη από την μεταβολή του αντίστοιχου δείκτη των συνεταιριστικών τραπεζών (9,86%).

Όπως αναφέραμε στην προηγούμενη παράγραφο, όσο αυξάνεται ο δείκτης αυτός, τόσο μειώνεται η ρευστότητα του πιστωτικού ιδρύματος. Επομένως με βάση τον δείκτη αυτό, θα μπορούσαμε να συμπεράνουμε ότι οι εμπορικές τράπεζες εμφανίζουν πολύ μεγαλύτερη ανάγκη για δανεισμό κεφαλαίων από την διατραπεζική αγορά απ' ότι οι συνεταιριστικές.

Βέβαια, αυτό δεν σημαίνει απαραίτητα ότι οι συνεταιριστικές τράπεζες δεν διατρέχουν υψηλό κίνδυνο ρευστότητας. Τουναντίον μάλιστα, οι συνεταιριστικές τράπεζες χαρακτηρίζονται από «εγκλωβισμό» από πλευράς εισροής κεφαλαίων, καθώς λόγω της μη διαβάθμισης των ανοιγμάτων τους, εμφανίζουν χαμηλή δυνατότητα σε άντληση κεφαλαίων από την διατραπεζική αγορά, καθιστώντας ως μόνη πηγή άντλησης κεφαλαίων τους, τις καταθέσεις. Σε ενδεχόμενη λοιπόν μαζική άντληση καταθέσεων, ως ακραία κατάσταση, οι συνεταιριστικές τράπεζες εμφανίζουν πολύ υψηλότερο κίνδυνο ρευστότητας από τις εμπορικές.

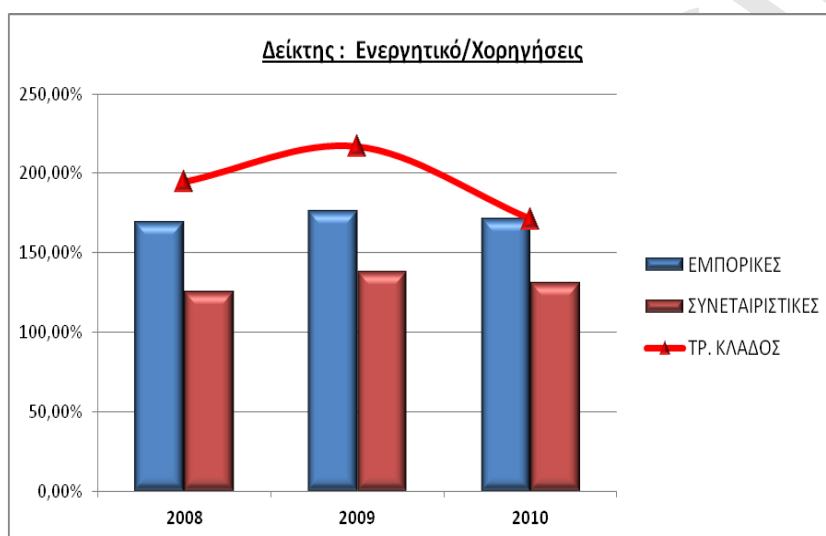

Συγκριτικά με τα αντίστοιχα ποσοστά του κλάδου, οι εμπορικές τράπεζες κινούνται πάνω από τον κλαδικό δείκτη, ενώ οι συνεταιριστικές τράπεζες κατά το 2010 κινήθηκαν σε ποσοστά οριακά χαμηλότερα του δείκτη αυτού.

Όσον αφορά τον δείκτη Σύνολο Ενεργητικού προς Χορηγήσεις, όπως φαίνεται και στο παρακάτω γράφημα, και οι δύο τύποι Πιστωτικού Ιδρύματος εμφανίζουν μικρές αυξομειώσεις κατά την τριετία 2008-2010, με την υψηλότερη τιμή του δείκτη να σημειώνεται κατά την χρονιά 2009.

Οι συνεταιριστικές τράπεζες κινούνται σε χαμηλότερα επίπεδα από τις εμπορικές, γεγονός που δείχνει και τον υψηλότερο κίνδυνο που αναλαμβάνουν από τα δάνεια που διακρατούν. Λόγω του έντονου προσωπικού στοιχείου που χαρακτηρίζει την λειτουργία των συνεταιριστικών τραπεζών, η ρευστοποίηση των καλυμμάτων και πολλές φορές ακόμα και η διασφάλιση των ανοιγμάτων τους με εμπράγματα εξασφαλίσεις, είναι δύσκολη υπόθεση καθώς εμπλέκεται το προσωπικό αυτό στοιχείο το οποίο κωλυσιεργεί πολλές φορές τις σχετικές διαδικασίες σε βάρος του πιστωτικού ιδρύματος.

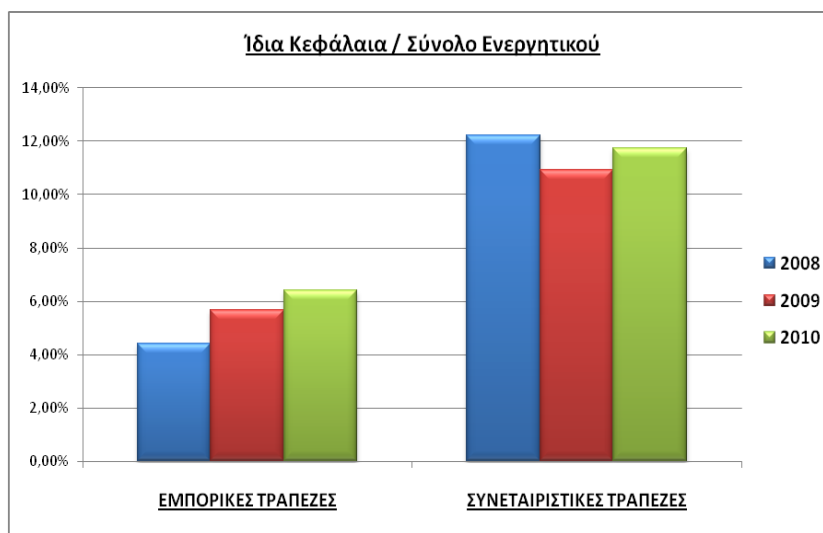

Συγκρίνοντας τον ίδιο δείκτη με τα συνολικά ποσά του τραπεζικού κλάδου, οι συνεταιριστικές τράπεζες κινούνται πολύ πιο κάτω από τον κλαδικό δείκτη, όπως και οι εμπορικές τράπεζες, οι οποίες μόνο κατά το έτος 2010, κινούνται παράλληλα με το ποσοστό του κλάδου.

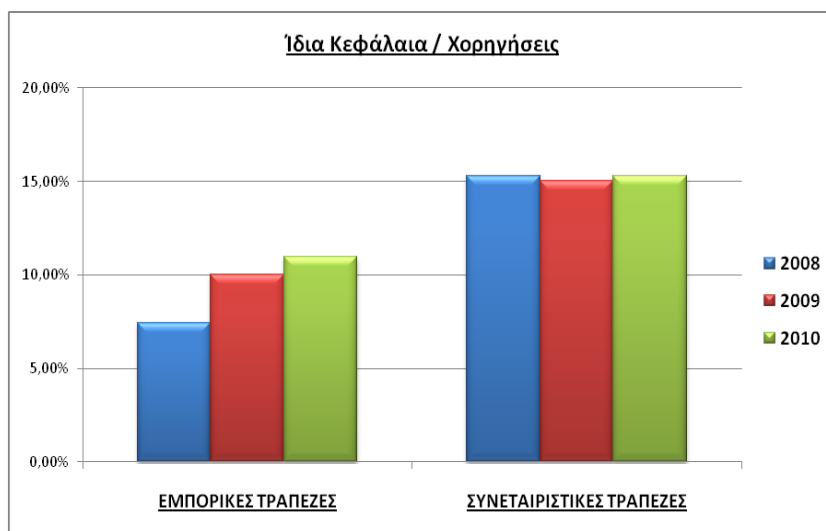
Σε γενικές γραμμές, μελετώντας τον δείκτη σύνολο ενεργητικού προς χορηγήσεις, προκύπτει το συμπέρασμα ότι οι εμπορικές τράπεζες έχουν μικρότερο ποσοστό χορηγήσεων στο ενεργητικό τους απότι οι συνεταιριστικές, αποδεικνύοντας έτσι πως ο κίνδυνος που αναλαμβάνουν από επισφάλειες είναι ελεγχόμενος και σε συνδυασμό με τις αυξημένες διαγραφές δανείων, ότι οι διαδικασίες έγκρισης και παρακολούθησης των χορηγήσεών τους είναι άρτιες και αποτελεσματικές.

Το αντίθετο συμπεραίνουμε για τις συνεταιριστικές τράπεζες, όπου όπως προκύπτει και από το σχετικό γράφημα, το ύψος των διακρατούμενων χορηγήσεων τείνει να εξισωθεί

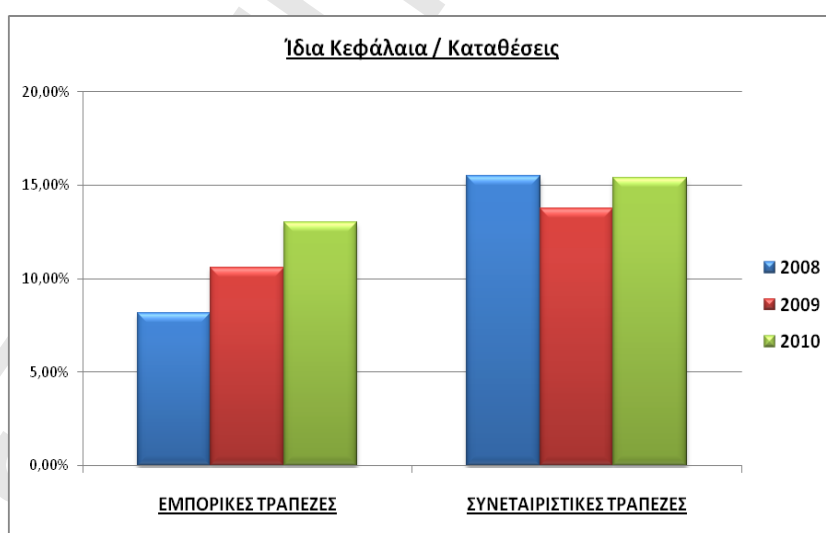
με το σύνολο του ενεργητικού, ο δείκτης κινείται κοντά στο 100%, με αποτέλεσμα να διατρέχουν υψηλό πιστωτικό κίνδυνο, κίνδυνο ρευστότητας και συσσώρευση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, θέτοντας σε κίνδυνο ακόμα και την βιωσιμότητα των τραπεζών αυτών.

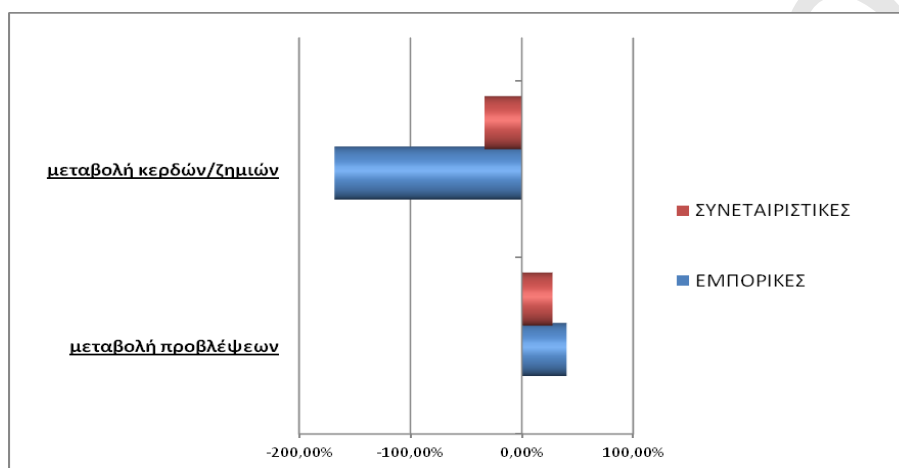
Σχετικά με τον δείκτη **Ίδια Κεφάλαια προς Σύνολο Ενεργητικού**, οι Συνεταιριστικές Τράπεζες εμφανίζουν πολύ πιο υψηλά ποσοστά από τις εμπορικές, γεγονός που δείχνει την χαμηλή τους ανάγκη για εξωτερική χρηματοδότηση καθώς και την μεγαλύτερη αξιοποίηση των Ιδίων κεφαλαίων τους. Βέβαια, δεν θα μπορούσε να εμφανίζεται και διαφορετικά αυτός ο δείκτης, καθώς οι συνεταιριστικές τράπεζες, όπως προαναφέραμε, λόγω του μη διαβαθμισμένου χαρτοφυλακίου τους καθώς και του πολύ μικρού ποσοστού τους σε σχέση με το σύνολο του τραπεζικού κλάδου, δεν θα μπορούσαν να συμμετέχουν στην Διατραπεζική αγορά με τις υπόλοιπες εμπορικές. Επίσης το κόστος για άντληση κεφαλαίων από εξωτερικούς χρηματοδότες είναι απαγορευτικά υψηλό για τις συνεταιριστικές τράπεζες, οι οποίες σε περίπτωση που χρειαστεί να δανειστούν κεφάλαια, απευθύνονται στον όμιλό τους, και εσωτερικά μεταξύ τους οι συνεταιριστικές που έχουν πλεόνασμα κεφαλαίων, τα διαθέτουν στις υπόλοιπες που έχουν ανάγκη.

Ο δείκτης **Ίδια Κεφάλαια προς Χορηγήσεις** δείχνει τον βαθμό εξάρτησης των Χορηγήσεων από τα Ίδια κεφάλαια, ως πηγή άντλησής τους. Παρατηρείται υψηλός και σχετικά στάσιμος στις Συνεταιριστικές Τράπεζες λόγω της ιδιαιτερότητας που έχουμε ήδη αναλύσει στο τρίτο Κεφάλαιο, ενώ αντίστοιχα για τις εμπορικές τράπεζες, η περιορισμένη σχετικά δυνατότητα άντλησης κεφαλαίων λόγω της χρηματοοικονομικής κρίσης, τις ανάγκασε να στηριχτούν στα Κεφάλαιά τους, με αποτέλεσμα να παρατηρούμε ανοδική πορεία του δείκτη κατά την τριετία 2008-2010.

Αντίστοιχα παρατηρούμε και την πορεία του δείκτη **Ίδια Κεφάλαια προς Καταθέσεις**, όπου στην περίπτωση των εμπορικών τραπεζών παρατηρούμε συνεχή αύξηση κατά την εξεταζόμενη περίοδο, ενώ για τις συνεταιριστικές τράπεζες σημειώνεται μείωση του δείκτη κατά το έτος 2009, και αυτό οφείλεται στην αύξηση του ποσού των καταθέσεων κατά την χρονιά αυτή.

Τέλος, κατά τα έτη 2009-2010, οι συνεταιριστικές τράπεζες σημείωσαν μικρότερη ποσοστιαία αύξηση των προβλέψεων για επισφάλειες σε σχέση με τις υπόλοιπες εμπορικές, και για τον λόγο αυτό η κερδοφορία τους σημείωσε πολύ χαμηλότερη ποσοστιαία μείωση από αυτή των εμπορικών τραπεζών, καθώς οι προβλέψεις επιβαρύνουν άμεσα τα αποτελέσματα κάθε χρήσης.

Οι συνεταιριστικές τράπεζες έχουν περιορισμένη κερδοφορία συγκριτικά με τις υπόλοιπες εμπορικές, και πέραν τούτου έχουν και την «υποχρέωση» να ικανοποιούν τις επενδυτικές προσδοκίες των μετόχων – μελών τους οι οποίοι περιμένουν απόδοση μερίσματος ή υπεραξία στην συνεταιριστική τους μερίδα. Για τον λόγο αυτό δεν έχουν πολλά περιθώρια για διενέργεια υψηλών προβλέψεων.

Κεφάλαιο 4

Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΕΠΟΠΤΙΚΩΝ ΑΛΛΑΓΩΝ ΣΤΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ & ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

4.1. Το νέο τοπίο στον Χρηματοπιστωτικό Τομέα

Η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση που βιώνουμε τα τελευταία χρόνια, καθώς και οι σημαντικές διαρθρωτικές μεταβολές που αυτή έχει επιφέρει στον τραπεζικό κλάδο, συνέβαλαν στην αναθεώρηση του ισχύοντος εποπτικού πλαισίου και τη δημιουργία ενός νέου πλαισίου χρηματοοικονομικών κανόνων και λειτουργίας των πιστωτικών ιδρυμάτων, το Σύμφωνο της Βασιλείας III.

Όλες οι διατάξεις του νέου κανονιστικού πλαισίου θα αρχίσουν να εφαρμόζονται σταδιακά, από την 1η Ιανουαρίου 2013 μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2019 (καταληκτική ημερομηνία πλήρους εφαρμογής).

Σκοπός των αλλαγών που θέλει να οριστικοποιήσει η Επιτροπή της Βασιλείας με το εποπτικό αυτό πλαίσιο λειτουργίας, όπως έχουμε ήδη αναφέρει, είναι η ενίσχυση του ορισμού του κεφαλαίου, εστιάζοντας στην συνολική ποιότητα, τη συνέπεια και τη διαφάνεια. Με άλλα λόγια, οι αλλαγές αυτές στοχεύουν στο να διασφαλιστεί ότι οι τράπεζες κινούνται σε ένα υψηλότερο επίπεδο κεφαλαίου προωθώντας έτσι τη μακροπρόθεσμη σταθερότητα και βιώσιμη ανάπτυξη.

Η σημαντικότερη τροποποίηση που επήλθε στο ισχύον κανονιστικό πλαίσιο της Επιτροπής της Βασιλείας αναφορικά με την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών αφορά τον ορισμό των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων τους. Στόχος των νέων διατάξεων είναι αφενός μεν η αναβάθμιση της ποιότητας των ιδίων κεφαλαίων και αφετέρου η ενίσχυση του ύψους τους (μολονότι το ύψος του συντελεστή κεφαλαιακής επάρκειας παραμένει αμετάβλητο στο 8%).

Οι αλλαγές αυτές επηρεάζουν ελάχιστα τις συνεταιριστικές τράπεζες, καθώς τα κεφάλαιά τους προέρχονται αποκλειστικά σχεδόν από τις καταθέσεις και επενδύσεις σε

συνεταιριστικές μερίδες των πελατών – μελών τους, και σε αυτή την κατηγορία κεφαλαίων, δεν αλλάζει κάτι.

Με το νέο κανονιστικό πλαίσιο επιδιώχθηκε επίσης η ενίσχυση της κάλυψης των τραπεζών έναντι της έκθεσής τους στον πιστωτικό κίνδυνο από στοιχεία του χαρτοφυλακίου τους (εντός και εκτός ισολογισμού), όπως, π.χ., εξω-χρηματιστηριακά παράγωγα μέσα, συμφωνίες πώλησης και επαναγοράς, και δάνεια για την αγορά κινητών αξιών και θέσεων σε παράγωγα μέσα.

Με τα χρηματοοικονομικά αυτά προϊόντα όμως, ασχολούνται μόνο οι εμπορικές τράπεζες και ενδεχομένως η Παγκρήτια συνεταιριστική η οποία είναι και η μεγαλύτερη του ομίλου. Το μέγεθος των συνεταιριστικών τραπεζών δεν τους επιτρέπει να διαπραγματεύονται τα προϊόντα αυτά, με αποτέλεσμα να μην επηρεάζεται ο όμιλος των συνεταιριστικών τραπεζών από τις επιπλέον καλύψεις που επιβάλει το Σύμφωνο της Βασιλείας III, και κατ' επέκταση να μην μεταβάλλεται κάτι στη φιλοσοφία και την επιχειρησιακή στρατηγική των υπολοίπων συνεταιριστικών τραπεζών.

Επίσης, οι Τράπεζες καλούνται για πρώτη φορά να δημιουργούν σε ομαλές περιόδους, «κεφαλαιακό απόθεμα για λόγους συντήρησης» (“capital conservation buffer”), και σε περιόδους υπερβολικής πιστωτικής επέκτασης να δημιουργούν «αντικυκλικό (κεφαλαιακό) απόθεμα» (“countercyclical buffer”), να σχηματίζουν δυναμικές προβλέψεις βάσει των αναμενομένων ζημιών από στοιχεία του χαρτοφυλακίου τους, και να καλύπτονται έναντι της υπερβολικής κυκλικότητας των ελαχίστων κεφαλαιακών τους απαιτήσεων.

Κάτι τέτοιο θα φέρει σε αρκετά δύσκολη θέση τις συνεταιριστικές τράπεζες, οι οποίες στην παρούσα χρονική στιγμή δεν διενεργούν το ύψος των προβλέψεων που θα έπρεπε με βάση την ποιότητα του χαρτοφυλακίου τους αλλά και τους υψηλούς δείκτες καθυστερήσεων που παρουσιάζουν. Αλλαγή στο ποσοστό των προβλέψεων θα σημάνει άμεσα πτώση της κερδοφορίας τους και ενδεχομένως δημιουργία ζημιολόγων χρήσεων, γεγονότα που θα κλονίσουν αρκετά την φερεγγυότητά τους, τόσο απέναντι στην Εποπτική Αρχή, όσο και στους Καταθέτες τους.

Προς αντιμετώπιση των αλλαγών αυτών, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στις πηγές χρηματοδότησης μονιμότερου χαρακτήρα, δηλαδή μακράς διάρκειας και μεγάλης διασποράς. Συνεπώς, οι τράπεζες με μεγάλη καταθετική βάση, έχουν πλεονέκτημα

έναντι όσων στηρίζονται σε βραχυχρόνιες χρηματοδοτήσεις και χρηματοδοτήσεις χονδρικής. Στο σημείο αυτό οι συνεταιριστικές τράπεζες πλεονεκτούν έναντι των υπόλοιπων εμπορικών, κυρίως λόγω της περιορισμένης (έως και ελάχιστης) εξωτερικής τους χρηματοδότησης, και λόγω της αυξημένης καταθετικής τους βάσης εξαιτίας των υψηλών αποδόσεων που υπόσχονται και αποδίδουν στους πελάτες τους.

Όπως προκύπτει λοιπόν, οι ρυθμιστικές παρεμβάσεις των εποπτικών αρχών έχουν ως κεντρικό άξονα την προστασία του κοινού κυρίως μέσα από την εξασφάλιση της σταθερότητας και αξιοπιστίας του τραπεζικού συστήματος. Σημαντικές αδυναμίες όπως η ασύμμετρη πληροφόρηση και η δυνητική εκμετάλλευση των καταναλωτών, η ανάληψη υπέρμετρων κινδύνων από τις τράπεζες, καθώς επίσης η πολυπλοκότητα των συναλλαγών, η αδιαφάνεια και ο ιδιωτικός χαρακτήρας των χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων καθιστούν αναγκαία την τραπεζική εποπτεία.

Είναι, λοιπόν, αναμενόμενο να ενταθεί ο ανταγωνισμός μεταξύ των τραπεζών για τη διατήρηση και προσέλκυση νέων καταθέσεων. Η ισχυροποίηση των δεσμών της Τράπεζας με τους πελάτες, η αντιμετώπισή τους ως ξεχωριστές προσωπικότητες και όχι ως απλά μεγέθη και στόχοι, θα αποτελέσουν τα κύρια όπλα για την επικράτηση των συνεταιριστικών τραπεζών στον αγώνα των καταθέσεων.

Τέλος, εφόσον οι κανόνες θα είναι τόσο αυστηροί, οι τράπεζες θα έχουν αντικίνητρο να αναλάβουν κίνδυνο και δεν θα διοχετεύουν πίστωση στις εταιρίες ή σε ιδιώτες. Αν οι προτάσεις για τη μόχλευση εφαρμόζονταν όπως έχουν, οι τράπεζες θα βρίσκονταν υπό πίεση να μειώσουν τον ισολογισμό τους και θα έψαχναν για τον ευκολότερο τρόπο να το κάνουν. Ένας πρώτος στόχος θα μπορούσε κάλλιστα να είναι η χρηματοδότηση - με δραστική περικοπή του δανεισμού γερο και μετοχών. Αυτές μπορεί να μην είναι ιδιαίτερα επικίνδυνες δραστηριότητες, αλλά σχετίζονται με δισεκατομμύρια δολάρια και μια κάμψη τους θα μπορούσε να επιφέρει προβλήματα ρευστότητας σε ολόκληρο τον τραπεζικό κλάδο.

4.2. Αποδοτικότητα των Συνεταιριστικών Τραπεζών

Στα πλαίσια των αλλαγών που συντελούνται και έχουν αναλυθεί εκτενώς στα προηγούμενα κεφάλαια, οι επιπτώσεις που αναφέρθηκαν αφορούν όχι μόνο στις μεγάλες εμπορικές τράπεζες και ομίλους, οι οποίες διαθέτουν ανεπτυγμένα όργανα μέτρησης και αποτίμησης των κινδύνων καθώς και μηχανισμούς διάσωσης τους από ενδεχόμενα πιστωτικά γεγονότα, αλλά και στις Συνεταιριστικές Τράπεζες, οι οποίες εξ ορισμού είναι πιστωτικά ιδρύματα περιορισμένης δραστηριότητας και κεφαλαίων.

Οι Συνεταιριστικές Τράπεζες έχουν πολλές φορές κατηγορηθεί ότι αποτελούν εμπόδιο στην αποδοτικότητα του τραπεζικού φορέα, λόγω του μη κερδοσκοπικού προσανατολισμού τους, ο οποίος τις οδηγεί στην εφαρμογή χαμηλών τιμών, υποχρεώνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τους ανταγωνιστές να ακολουθήσουν την ίδια πολιτική και τελικά τίθενται εκτός αγοράς.

Η παρουσία των Συνεταιριστικών Τραπεζών σε μια αγορά παρόλα αυτά, εξασφαλίζει ευνοϊκά επιτόκια χρηματοδότησης για τους πελάτες. Εντούτοις, οι Συνεταιριστικές Τράπεζες πρέπει να είναι προσεκτικές, να τηρούν τα κριτήρια της κερδοφορίας, δεδομένου ότι η κεφαλαιακή τους ευρωστία εξαρτάται, κυρίως, από τα κεφαλαιοποιούμενα κέρδη.

Η παρουσία των Συνεταιριστικών Τραπεζών ωστόσο, οδηγεί στην ανάπτυξη του ανταγωνισμού και τη δημιουργία ενός αποδοτικού και ανταγωνιστικού τραπεζικού συστήματος και όχι το αντίθετο.

Αυτό οφείλεται στην ίδια τη φύση των συνεταιριστικών τραπεζικών εργασιών δηλαδή στην προώθηση της οικονομικής προόδου των πελατών - μελών, όπου παρέχοντας σε αυτούς μία ολοκληρωμένη σειρά χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, εξασφαλίζουν ταυτόχρονα μακρόχρονη βιωσιμότητα και ανάπτυξη για την τράπεζα.

Ο ισχυρισμός ότι τα περιθώρια και επομένως τα αποτελέσματα ή η απόδοση ιδίων κεφαλαίων είναι πολύ χαμηλά, ιδιαίτερα στις χώρες όπου οι Συνεταιριστικές Τράπεζες εξουσιάζουν την αγορά, δεν ευσταθεί. Ως οφέλη για τα μέλη δεν αποτελούν μόνο τα κέρδη ή τα μερίσματα, αλλά και η ανάπτυξη των ΜΜΕ, της τοπικής ανάπτυξης, καθώς και το επίπεδο εμπιστοσύνη της αγοράς. Το γεγονός ότι αυτές οι "αποδόσεις" είναι

δύσκολο να απεικονισθούν σε «νομισματικούς όρους» δεν σημαίνει ότι θα πρέπει να τις αγνοήσουμε.

Εκτενέστερη αναφορά στην γενικότερη συνεισφορά των Συνεταιριστικών τραπεζών στον χρηματοπιστωτικό τομέα, γίνεται σε επόμενη παράγραφο.

4.3. Τι αλλάζει για τις Συνεταιριστικές Τράπεζες

Η Συνεταιριστική Τράπεζα, θεσμός των τοπικών κοινωνιών, με πιστοποιημένο πια τον πελατοκεντρικό χαρακτήρα, την ευελιξία και την αποκεντρωμένη λειτουργία, αποτελεί ένα εν δυνάμει μοντέλο τραπεζικού Ιδρύματος που μπορεί να ανταποκριθεί με τις κατάλληλες προσαρμογές στις νέες ανάγκες των συναλλασσόμενων.

Ήδη οι Συνεταιριστικές Τράπεζες και οι Πιστωτικοί Συνεταιρισμοί έχουν προχωρήσει στην υλοποίηση μιας στρατηγικής για την αύξηση του μεγέθους, την εξεύρεση κεφαλαίων, την ανάπτυξη του δικτύου τους και τη βελτίωση της ανταγωνιστικής τους θέσης, καθώς οι απαιτήσεις για ενίσχυση της κεφαλαιακής βάσης τους όπως προκύπτει από τις απαιτήσεις του Συμφώνου της Βασιλείας III, είναι επιτακτική.

Το πρώτο βήμα έχει γίνει με την ίδρυση της Πανελλήνιας Τράπεζας ΑΕ στην οποία συμμετέχουν οι 13 Συνεταιριστικές Τράπεζες και 13 Πιστωτικοί Συνεταιρισμοί της χώρας μας. Η Τράπεζα αυτή, παράλληλα με τις δραστηριότητές της παρέχει στις Συνεταιριστικές Τράπεζες και στους Πιστωτικούς Συνεταιρισμούς, υποστήριξη, τεχνογνωσία και υπηρεσίες που λόγω μεγέθους και κόστους δεν μπορεί από μόνη της η κάθε Τράπεζα να αναπτύξει.

Το δεύτερο βήμα έγινε με την εγκατάσταση ενιαίου μηχανογραφικού συστήματος που επιτρέπει στις Συνεταιριστικές Τράπεζες και την Πανελλήνια να συνδεθούν μεταξύ τους, ν' αποτελέσουν εθνικό δίκτυο, να μειώσουν το κόστος τους και να δώσουν τη δυνατότητα στα μέλη τους να εξυπηρετούνται από τα Καταστήματα όλων των Συνεταιριστικών Τραπεζών.

Το τρίτο βήμα γίνεται με τη συνεργασία με τις μεγαλύτερες ευρωπαϊκές Συνεταιριστικές Τράπεζες για την απόκτηση τεχνογνωσίας και ευρωπαϊκού δικτύου.

Ήδη στο μετοχικό κεφάλαιο της Πανελλήνιας μετέχει η Γερμανική κεντρική

συνεταιριστική τράπεζα DZ BANK AG ενώ έχουν ξεκινήσει συζητήσεις με ευρωπαϊκές Συνεταιριστικές Τράπεζες της Βουλγαρίας, Ρουμανίας, Ιταλίας, Πορτογαλίας και Πολωνίας οι οποίες αναμένεται να ολοκληρωθούν στο αμέσως προσεχές μέλλον.

Μ' αυτή τη στρατηγική οι Συνεταιριστικές Τράπεζες αποκτούν τα πλεονεκτήματα ενός μεγάλου τραπεζικού ομίλου και αποτελούν μια ανερχόμενη τραπεζική δύναμη στη χώρα μας.

4.4. Η Συνεισφορά των Συνεταιριστικών Τραπεζών

Οι Συνεταιριστικές Τράπεζες συνεισφέρουν σημαντικά στην ευρωπαϊκή οικονομία. Συμβάλλουν στην αποδοτικότητα του τραπεζικού συστήματος όπως αναφέραμε παραπάνω, και επομένως και της οικονομίας.

Σήμερα, οι Συνεταιριστικές Τράπεζες αναπτύσσουν δραστηριότητες σε ιδιαίτερα ανταγωνιστικές αγορές, εφαρμόζοντας επιτυχώς τις συνεταιριστικές αρχές που αποτελούν το επιχειρησιακό τους πρότυπο. Ιδιόκτητες από τους πελάτες-μέλη τους, η αρχική αποστολή τους είναι να προσφέρουν τις καλύτερες υπηρεσίες σε αυτούς, σε αντιδιαστολή με τη μεγιστοποίηση του κέρδους των επενδυτών που ισχύει για τις υπόλοιπες.

Τα κέρδη είναι εντούτοις απαραίτητα για να εξασφαλίσουν τη διάρκεια και την ανάπτυξη της επιχείρησης. Λαμβάνοντας υπόψη αυτή τη μοναδική προσέγγιση της αγοράς και των δομικών χαρακτηριστικών τους, οι Συνεταιριστικές Τράπεζες είναι σε θέση να προσφέρουν τις υπηρεσίες που ανταποκρίνονται στις ανάγκες των πελατών, διατηρώντας δίκαιη τιμολόγηση.

Εξ αιτίας της εγγύτητάς τους στα μέλη τους και της σταθερής καθιέρωσής τους τοπικά, οι Συνεταιριστικές Τράπεζες λειτουργούν αποτελεσματικά στη συγκέντρωση εκτενών πληροφοριών για τους πελάτες τους, με το χαμηλότερο κόστος. Αυτό παρέχει την δυνατότητα να αξιολογούν τις ανάγκες και τη φερεγγυότητα των πελατών, τους με μεγαλύτερη λεπτομέρεια από άλλες τράπεζες. Η ασυμμετρία πληροφοριών μειώνεται και έτσι ο ενδεχόμενος κίνδυνος από λανθασμένη επιλογή ελαχιστοποιείται. Συνεπώς, οι Συνεταιριστικές Τράπεζες είναι σε θέση, αφενός, να επιτύχουν μια γενικά ανώτερη πιστωτική κατανομή απ' αυτή του γενικότερου τραπεζικού συστήματος και αφετέρου

να παρέχουν προϊόντα και υπηρεσίες προσαρμοσμένες στις πραγματικές ανάγκες των πελατών και στις καλύτερες τιμές. Με αυτόν τον τρόπο εντείνεται ο ανταγωνισμός με άλλους φορείς, ο οποίος, έχει ως αποτέλεσμα τη βελτίωση της αποδοτικότητας και της ανταγωνιστικότητας ολόκληρου του τραπεζικού τομέα, και κατ' επέκταση της οικονομίας.

Οι Συνεταιριστικές Τράπεζες συμβάλλουν επίσης, στην αποτελεσματικότητα της ευρωπαϊκής οικονομίας, με την οικονομική ενίσχυση που προσφέρουν σε όλες τις οικονομικές μονάδες. Ειδικότερα επαγγελματίες, μικρομεσαίες επιχειρήσεις και κάτοικοι αγροτικών ή απομακρυσμένων περιοχών, λόγω της παρουσίας των Συνεταιριστικών Τραπεζών, έχουν πλήρη πρόσβαση στον τραπεζικό τομέα. Λόγω των στενών δεσμών τους με τις ΜΜΕ, για τις οποίες αντιπροσωπεύουν τη σημαντικότερη πηγή χρηματοδότησης, οι Συνεταιριστικές Τράπεζες βοηθούν επίσης και στη δημιουργία νέων επιχειρήσεων, συμβάλλοντας κατά συνέπεια σε μια ανταγωνιστική και αυξανόμενη οικονομία.

Εν συντομία, οι Συνεταιριστικές Τράπεζες, σύμφωνα με το συγκεκριμένο νομικό καθεστώς που τις διέπει και το οργανωτικό σύστημά τους, αντιπροσωπεύουν μια μοναδική μορφή επιχείρησης που συνυπάρχει με άλλες μορφές όπως οι Εμπορικές Τράπεζες ή τα Ταμειυτήρια, και που εξασφαλίζει μια κατάλληλη απάντηση στην ποικιλομορφία των αναγκών της αγοράς. Αυτή η πλουραλιστική προσέγγιση στην οικονομία και στους φορείς της, που αποτελεί ένα από τα βασικά συστατικά του ανταγωνιστικού πνεύματος, είναι ο ακρογωνιαίος λίθος μιας αποδοτικής και ανταγωνιστικής αγοράς, σε αντιδιαστολή με την τυποποίηση, των συγκεντρωτικών διαδικασιών και των μονοπωλίων.

Οι Συνεταιριστικές Τράπεζες είναι το κριτήριο για τη βασισμένη στις δημοκρατικές αρχές αποδοτική επιχειρησιακή διαχείριση. Ενθαρρύνουν την ενεργό συμμετοχή των μελών και πελατών τους στη στρατηγική εξέλιξη της επιχείρησης, παίρνοντας κατά συνέπεια θέση σε μια μακροπρόθεσμη προοπτική της τραπεζικής δραστηριότητας. Αντίθετα από άλλες επιχειρήσεις, εισηγμένες στο χρηματιστήριο, η διαχείριση των Συνεταιριστικών Τραπεζών δεν υπόκειται στην αστάθεια των χρηματοοικονομικών αγορών. Αυτή η προσέγγιση απεικονίζει τη θετική σχέση μεταξύ του πελάτη και της τράπεζας. Τα μακροπρόθεσμα συμφέροντα των πελατών είναι κρίσιμα για τη

δραστηριότητα των Συνεταιριστικών Τραπεζών, ανεξάρτητα από τις τρέχουσες περιστάσεις.

Οι Συνεταιριστικές Τράπεζες, είναι σε θέση να συλλέξουν και να συγκεντρώσουν πληροφορίες σχετικά με τις προσδοκίες και τις ανάγκες του πελάτη. Κατά συνέπεια, είναι σε θέση να προσαρμόσουν τα προϊόντα και τις υπηρεσίες τους, στις ανάγκες των πελατών μ' αποτέλεσμα έναν υψηλό αριθμό ικανοποιημένων συναλλασσομένων.

Για τον ίδιο λόγο, οι Συνεταιριστικές Τράπεζες είχαν εξαιρετική επιτυχία στην πρόβλεψη των αναγκών της αγοράς, διαδραματίζοντας κατά συνέπεια έναν αρχηγικό, πρωτοποριακό ρόλο στον τομέα των προϊόντων και της τεχνολογίας. Η έννοια της Τραπεζικής Ασφάλισης (bancassurance) που δημιουργήθηκε από τις Γαλλικές Συνεταιριστικές Τράπεζες μετά από την Credit Mutuel στη δεκαετία του '70 και τη δεκαετία του '80 ή οι πρόσφατες επιτυχίες στον τομέα των ηλεκτρονικών τραπεζικών εργασιών που καταγράφονται από την Φινλανδική Okobank, την Ολλανδική Rabobank, και την Αυστριακή RZB (που διαδραμάτισαν πρωτοποριακό ρόλο μεταξύ των νέων χωρών μελών, σε αυτόν τον τομέα), είναι μερικά από τα πολυάριθμα παραδείγματα της καινοτόμου δύναμης των συνεταιρισμών. Εν ολίγοις, το επιχειρησιακό πρότυπο των Συνεταιριστικών Τραπεζών εξασφαλίζει επίσης έναν υψηλό βαθμό, προστασίας των καταναλωτών, δεδομένου ότι όχι μόνο είναι καλά ενημερωμένοι πελάτες, αλλά επίσης, ως μέλη, παίζουν ενεργό ρόλο στη λήψη των αποφάσεων.

Οι Συνεταιριστικές Τράπεζες, ως αποκεντρωμένα δίκτυα, εμπλέκονται βαθιά στο τοπικό περιβάλλον τους. Ιστορικά, δημιουργήθηκαν από ομάδες, από τις τοπικές κοινωνίες, για να αντισταθμίσουν την απουσία ευπρόσιτων τραπεζικών υπηρεσιών, και κατά συνέπεια έχουν εξελιχθεί στα πλαίσια αυτών των κοινωνιών.

Για αυτόν τον λόγο, οι έννοιες της κοινωνικής συνοχής και της αλληλεγγύης είναι στην καρδιά των συνεταιριστικών τραπεζικών εργασιών.

Σήμερα, οι Συνεταιριστικές Τράπεζες προσφέρουν ισχυρή ώθηση στον τοπικό οικονομικό δυναμισμό, ιδιαίτερα μέσω της χρηματοδότησης της γεωργίας, της τοπικής κοινωνίας και των ΜΜΕ, καθώς και από την προώθηση της κοινωνικής ολοκλήρωσης και εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Επιπλέον, είναι πηγή θέσεων εργασίας και συνειδητοί φορολογούμενοι για την περιοχή τους.

Ο μακροπρόθεσμος στόχος των Συνεταιριστικών Τραπεζών τους παρέχει την δυνατότητα οικονομικής ωφέλειας η οποία ξεπερνά την απλή οικονομική απόδοση. Υπογραμμίζοντας αυτήν την προσέγγιση, οι Συνεταιριστικές Τράπεζες είναι πρωτοπόροι στον τομέα της βιώσιμης ανάπτυξης και της εταιρικής, κοινωνικής ευθύνης, προτεραιότητες στις οποίες οι ανταγωνιστές τους, μόλις πρόσφατα έστρεψαν την προσοχή τους.

Όσον αφορά το νέο πλαίσιο κεφαλαιακής επάρκειας της Βασιλείας III, οι Ευρωπαϊκές Συνεταιριστικές Τράπεζες περιόρισαν τα λανθασμένα αποτελέσματα των εσωτερικών εκτιμήσεων, λόγω του υψηλού δείκτη φερεγγυότητάς τους. Το σημαντικότερο είναι ότι, λόγω της αποκεντρωμένης διαδικασίας λήψης αποφάσεων προωθεί την αποτελεσματική και υγιή διαχείριση κινδύνου. Τέλος, λόγω της οικονομικής ευρωστίας τους, οι Συνεταιριστικές Τράπεζες ενισχύουν τη σταθερότητα και ανταγωνιστικότητα και επομένως την εμπιστοσύνη στο ευρωπαϊκό οικονομικό σύστημα.

Κεφάλαιο 5

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σήμερα στην Ευρώπη, ο τραπεζικός τομέας χαρακτηρίζεται από την ισότητα στους όρους του ανταγωνισμού, σε μια αγορά όπου συνυπάρχουν διαφορετικά επιχειρηματικά μοντέλα. Το συνεταιριστικό πρότυπο αποδεικνύει την αποδοτικότητά του, η οποία αναγνωρίζεται από τα μέλη και έχει μια ουσιαστική συμβολή από πλευράς ανταγωνιστικότητας και σταθερότητας στις ευρωπαϊκές οικονομίες και στις χρηματοοικονομικές αγορές. Είναι κυρίαρχο σε ότι αφορά την συνεταιρική, δημοκρατική διακυβέρνηση, την κοινωνική ευθύνη της επιχείρησης και την ικανότητα να ανταποκριθεί στις ανάγκες των πελατών, και σε αυτά τα στοιχεία οφείλεται και η επιτυχία τους.

Μια, σε βάθος, ανάλυση των Ευρωπαϊκών Συνεταιριστικών Τραπεζών, δείχνει ότι η επιτυχία τους οφείλεται στη φιλοσοφία, τη δημοκρατική οργανωτική δομή και την ικανότητά τους να ανταποκριθούν στις ανάγκες της αγοράς.

Στην παρούσα διπλωματική εργασία, προσπαθήσαμε να μελετήσουμε την πραγματική θέση των συνεταιριστικών τραπεζών στον τραπεζικό κλάδο, την αξία και τη συμβολή τους μέσω της ποιότητας των υπηρεσιών τους, στους στόχους της ανταγωνιστικότητας, της απασχόλησης και της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης γενικότερα.

Μελετώντας τα οικονομικά στοιχεία των δεκατριών εν ενεργεία συνεταιριστικών τραπεζών καθώς και την διαχρονική εξέλιξή τους κατά την τριετία 2008-2010, προέκυψαν τα παρακάτω συμπεράσματα :

- Οι συνεταιριστικές τράπεζες στην Ελλάδα αποτελούν πολύ μικρό ποσοστό του τραπεζικού κλάδου, μόλις 1% περίπου του συνολικού ενεργητικού του κλάδου, όμως παρόλα αυτά κατέχουν πολύ σημαντικό ποσοστό της αγοράς και συμμετέχουν ενεργά στην διαμόρφωση των συνθηκών ανταγωνισμού στα διάφορα τραπεζικά προϊόντα.

- Η δομή τους ως πιστωτικά ιδρύματα δεν διαφέρει σημαντικά από τις υπόλοιπες τράπεζες, με την μόνη διαφορά ότι οι συνεταιριστικές τράπεζες επιτρέπεται να δραστηριοποιούνται μόνο στα πλαίσια του Νομού που λειτουργούν, και για οποιαδήποτε γεωγραφική ή επιχειρησιακή τους επέκταση, θα πρέπει να λαμβάνουν

κάθε φορά ειδική έγκριση από την Τράπεζα της Ελλάδος, κατόπιν σχετικού τους αιτήματος, με βάση το ύψος και τις μεταβολές των Ιδίων Κεφαλαίων τους.

- Επιχειρησιακά, απευθύνονται κυρίως σε πελάτες λιανικής τραπεζικής, προσφέροντάς τους πλήρη γκάμα των αντίστοιχων τραπεζικών προϊόντων, καθώς και σε μερικές περιπτώσεις ακόμα και σε επιχειρηματικούς πελάτες, αλλά υστερούν στην διαχείριση χρηματοοικονομικών προϊόντων που διαπραγματεύονται στις αντίστοιχες αγορές.

- Η συνεισφορά τους στην κοινωνική ανάπτυξη είναι πολύ σημαντική, καθώς δημιουργούν θέσεις εργασίας και συσπειρώνουν τον επιχειρηματικό κόσμο της κάθε τοπικής κοινωνίας. Κοινός τους στόχος είναι η επανεπένδυση των κεφαλαίων που παράγονται από τις οικονομικά εύρωστες επιχειρήσεις, προς τόνωση και ισχυροποίηση των ασθενέστερων επαγγελματιών της ίδιας κοινωνίας, μέσω των δανειοδοτήσεων.

- Με βάση την μελέτη των οικονομικών στοιχείων των συνεταιριστικών τραπεζών προκύπτει ότι, αναλογικά του μεγέθους τους, ανταγωνίζονται σε αποδοτικότητα κεφαλαίων τις μεγάλες εμπορικές τράπεζες. Από πλευράς επενδυτικού κινδύνου, οι συνεταιριστικές τράπεζες προσφέρουν πολύ υψηλές και σίγουρες αποδόσεις στους πελάτες τους, συνδυάζοντας καταθετικά και αποταμιευτικά προϊόντα μεγαλύτερης διάρκειας, με σκοπό τόσο την ενίσχυση της κεφαλαιακής τους βάσης, όσο και την ανταγωνιστική απόδοση των προϊόντων τους.

- Συμμετέχουν στο Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων (ΤΕΚΕ) όπως ακριβώς και οι εμπορικές τράπεζες, γεγονός που ακόμα και για τους δύσπιστους πελάτες αποτελεί σοβαρότατη εγγύηση για την ασφάλεια των χρημάτων τους, καθώς σε ενδεχόμενο πιστωτικό γεγονός των συνεταιριστικών τραπεζών, το ταμείο αυτό αναλαμβάνει να αποζημιώσει πλήρως τους καταθέτες της συνεταιριστικής τράπεζας, με τον ίδιο ακριβώς τρόπο που θα έπραττε και σε μία εμπορική τράπεζα.

- Λόγω του έντονου προσωπικού στοιχείου που επικρατεί στη λειτουργία των συνεταιριστικών τραπεζών, σε αρκετές περιπτώσεις οι διοικήσεις τους υστερούν σε αντικειμενικότητα με αποτέλεσμα να παρατηρούνται φαινόμενα μεθοδευμένης λήψης αποφάσεων και μάλιστα εις βάρος του πιστωτικού ιδρύματος. Για τον λόγο αυτό, το χαρτοφυλάκιο των συνεταιριστικών τραπεζών χαρακτηρίζεται ως μειωμένης ποιότητας

σε σχέση με το αντίστοιχο του μέσου όρου των υπόλοιπων τραπεζών, αυξάνοντας έτσι τον πιστωτικό κίνδυνο που αναλαμβάνουν.

- Παρόλα αυτά όμως, στην Κρήτη και τα Δωδεκάνησα, οι συνεταιριστικές τράπεζες κατέχουν το υψηλότερο ποσοστό της αγοράς, διαθέτουν όργανα Διοίκησης και Ελέγχου πλήρως καταρτισμένα και απόλυτα ανεξάρτητα από εκτελεστικά και μη όργανα, με αποτέλεσμα να διατηρούνται στην κορυφή και της εμπιστοσύνης των πελατών τους, αλλά και της φερεγγυότητάς τους σε σχέση με τις υπόλοιπες τράπεζες.

- Κατά μέσο όρο όμως, η βιωσιμότητα των συνεταιριστικών τραπεζών κρίνεται περισσότερο εύθραυστη από τις εμπορικές, λόγω της ιδιαιτερότητας των Ιδίων κεφαλαίων τους και σε συνδυασμό με τους υψηλούς κινδύνους που αναλαμβάνουν. Σε περιπτώσεις ακραίων καταστάσεων κρίσης, οι συνεταιριστικές τράπεζες δεν μπορούν να διαθέσουν μεγάλο ποσοστό των κεφαλαίων τους για ανάκαμψη, καθώς τις περιορίζει το κατώτατο όριο Ιδίων κεφαλαίων που έχει θέσει η Τράπεζα της Ελλάδος προκειμένου να διατηρούνται σε λειτουργία.

Η δημοσιονομική κρίση και το κλίμα αβεβαιότητας επιδείνωσαν τις χρηματοπιστωτικές συνθήκες τα δύο τελευταία χρόνια. Η αμφισβήτηση της δυνατότητας εξόδου της οικονομίας από τον φαύλο κύκλο συμπάρεσυρε τις τράπεζες, με επακόλουθα τον αποκλεισμό τους από τις διεθνείς αγορές και τη συνεχή υποχώρηση των καταθέσεων.

Για τις συνεταιριστικές τράπεζες, που έτσι και αλλιώς λόγω του «μικρού» τους μεγέθους, κρίνονταν ανέκαθεν ως ριψοκίνδυνη επιλογή για τους καταθέτες και εύκολη λύση για τους δανειολήπτες, η κρίση δυσκόλεψε ακόμα περισσότερο την προσπάθεια διακράτησης των πελατών τους οι οποίοι αντιμετωπίζουν πλέον με καχυποψία ολόκληρο τον τραπεζικό κλάδο στη χώρα μας.

Από τα τέλη του 2009 μέχρι το Φεβρουάριο του 2012 οι τραπεζικές καταθέσεις του ιδιωτικού τομέα μειώθηκαν κατά περισσότερο από 70 δισεκ. ευρώ, ποσό που ισοδυναμεί με το ένα τρίτο περίπου του ΑΕΠ.²⁴ Έτσι περιορίστηκαν αισθητά οι χρηματοδοτικές δυνατότητες των τραπεζών, με αποτέλεσμα να επηρεαστεί γενικότερα

²⁴ Πηγή ιστότοπος της Τράπεζας της Ελλάδος, www.bankofgreece.gr

ο εμπορικός κόσμος ο οποίος λόγω της υπερχρέωσής του τα τελευταία χρόνια, χρηματοδοτούνταν εξ ολοκλήρου σχεδόν μέσω του διατραπεζικού δανεισμού.

Από τις αρνητικές αυτές συνέπειες δεν εξαιρέθηκαν και οι συνεταιριστικές τράπεζες, οι οποίες είναι πιστωτικά ιδρύματα περιορισμένης σχετικά επιχειρηματικής λειτουργίας και με ιδιαιτερότητα στην δομή των Κεφαλαίων τους, η οποία επηρεάζει ακόμα περισσότερο τις αποφάσεις τους αναφορικά με την πιστωτική τους επέκταση αλλά και την εταιρική διακυβέρνηση.

Σύμφωνα με τα οικονομικά τους στοιχεία όμως, οι συνεταιριστικές τράπεζες κατά την διάρκεια της δύσκολης αυτής περιόδου, κατάφεραν να διατηρήσουν τόσο την κερδοφορία και αποδοτικότητα των κεφαλαίων τους, όσο και την φερεγγυότητα και βιωσιμότητά τους. Σε αντίθεση με τις υπόλοιπες εμπορικές τράπεζες, οι οποίες επέλεξαν να επενδύσουν τα κεφάλαιά τους κατά πολύ μεγάλο ποσοστό, σε κάτι που μέχρι τότε φάνταζε risk-free επένδυση, δηλαδή τα Ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου, με αποτέλεσμα να εκτεθούν λόγω της απομείωσης της αξίας τους και να δημιουργήσουν πολύ υψηλές ζημιές.

Οι παράγοντες που στηρίζουν μέχρι και σήμερα την λειτουργία των συνεταιριστικών τραπεζών, ισορροπώντας έτσι τις ελλείψεις τους σε καταγεγραμμένες διαδικασίες και μεθοδευμένα λανθασμένες αποφάσεις, είναι η εμπιστοσύνη στα πρόσωπα της Διοίκησης και του ανθρωπίνου δυναμικού τους από τους συντοπίτες – πελάτες τους, και η περιορισμένη έκθεσή τους σε κινδύνους όπως αγοράς, τιτλοποιήσεων, αντισυμβαλλομένου, συναλλαγματικό κλπ, οι οποίοι συμπαρασύρονται από τον συστημικό κίνδυνο ο οποίος επηρεάζει πολύ τις εμπορικές τράπεζες που διαπραγματεύονται παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα στα χαρτοφυλάκιά τους.

Προκειμένου να επιτευχθεί ανάκαμψη της οικονομίας, θα πρέπει να τεθεί σε κίνηση ένας μηχανισμός, όπου η βελτίωση των προοπτικών της οικονομίας να υποβοηθά την ενδυνάμωση του τραπεζικού συστήματος, έτσι ώστε αυτό με την σειρά του να διοχετεύει τους πόρους στην πραγματική οικονομία και τις υγιείς επιχειρήσεις, ώστε να ανατροφοδοτεί με τον τρόπο αυτό τις θετικές προοπτικές για ανάπτυξη, και ούτω καθεξής.

Η Τράπεζα της Ελλάδος, ήδη από τις αρχές του 2011, διαβλέποντας τις προκλήσεις, άρχισε να σχεδιάζει, σε συνεργασία με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, την Ευρωπαϊκή

Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, σειρά ενεργειών για τη διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Οι ενέργειες αυτές περιλαμβάνουν κυρίως τα εξής:

- κάλυψη των βραχυχρόνιων αναγκών ρευστότητας μέσω του Ευρωσυστήματος,
- διαμόρφωση, σε συνεργασία με την Πολιτεία, νομικού πλαισίου εξυγίανσης και αναδιάρθρωσης πιστωτικών ιδρυμάτων και εφαρμογή του όπου χρειάστηκε,
- εξασφάλιση μέσω του Προγράμματος Στήριξης πόρων ύψους 50 δισεκ. ευρώ για την ανακεφαλαιοποίηση και την αναδιάρθρωση του τραπεζικού συστήματος.

Βασικός παράγοντας ώστε να είναι εφικτή η βελτίωση των δυνατοτήτων χρηματοδότησης της οικονομίας, είναι η αποκατάσταση της εμπιστοσύνης, η οποία θα μπορούσε σε πρώτη φάση να επαναφέρει τις τραπεζικές καταθέσεις που αποσύρθηκαν εντός της χώρας, και ακολούθως να ενθαρρύνει τον επαναπατρισμό των υπόλοιπων κεφαλαίων, ώστε να βελτιωθεί ουσιαστικά και η ρευστότητα των τραπεζών.

Ο τραπεζικός τομέας μετά την ανασυγκρότησή του, θα έχει απαλλαγεί από βάρη του παρελθόντος, θα είναι πιο υγιής, πιο αποτελεσματικός, πιο εύρωστος. Με την αποσαφήνιση των κεφαλαιακών αναγκών θα επιτευχθεί σημαντική ενίσχυση της διαφάνειας, η οποία εκτιμάται ότι θα συμβάλει στη σταδιακή αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των αγορών και των καταθετών. Θα διευκολυνθούν έτσι οι τράπεζες να επιτελέσουν το βασικό διαμεσολαβητικό τους ρόλο και να συμβάλουν στην επάνοδο της οικονομίας σε τροχιά διατηρήσιμης οικονομικής ανάπτυξης.

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Βιβλιογραφία

Ελληνική :

1. Μιχάλης Γκλεζάκος, (2008). *Αξιολόγηση των επιχειρήσεων*. Εκδότης, Μιχάλης Γκλεζάκος.
2. Κωνσταντίνος Ζοποννίδης, Αγγελική Λιαδάκη (2006), «Banking and Finance», Τεύχος Ιανουαρίου 2006, «Κεφαλαιακή επάρκεια και το νέο Πλαίσιο Εποπτείας των Τραπεζών».

Ξένη :

1. *Basel Committee on Banking Supervision. International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards. A Revised Framework Comprehensive Version. June 2006.*
2. Ιστότοπος Τράπεζα της Ελλάδος, www.bankofgreece.gr
3. Ιστότοπος European Association of Cooperative Banks, www.eacb.eu
4. Ιστότοπος Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών, www.hba.gr
5. Ιστότοπος εταιρείας ICAP GROUP, www.icap.gr

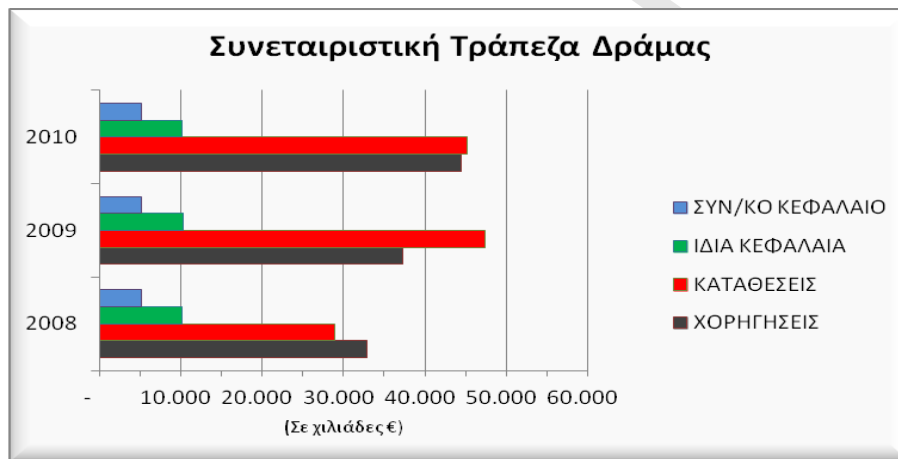
Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Παραρτήματα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

1. Συνεταιριστική Τράπεζα Δράμας

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Δράμας δημιουργήθηκε με πρωτοβουλία του επιμελητηρίου Δράμας, με στόχο να ιδρυθεί ένας χρηματοπιστωτικός φορέας που θα μπορούσε να υποστηρίξει την τοπική οικονομία.

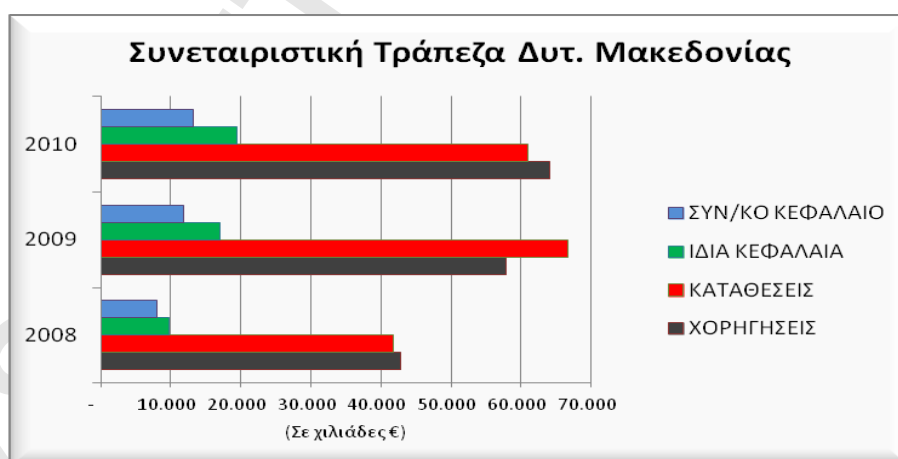
Η προσπάθεια ξεκίνησε την 17.12.1994 με την ίδρυση του Πιστωτικού Συνεταιρισμού «Μακεδονική Πίστη» και από τις αρχές του 1999 η Συνεταιριστική Τράπεζα Δράμας αφού έλαβε την άδεια λειτουργίας από την Τράπεζα της Ελλάδος, προσφέρει χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες στα μέλη της και στις επιχειρήσεις του Νομού.

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Δράμας έχοντας συμπληρώσει δώδεκα έτη επιτυχούς λειτουργίας, πέτυχε να αποκτήσει την εμπιστοσύνη των κατοίκων του Νομού αλλά και να συμβάλει σημαντικά στην ανάπτυξη του, καθώς :

- Πρωτοπόρησε στην υλοποίηση των Υπουργικών Αποφάσεων για την άρση της οικονομικής δυσπραγίας του Νομού.
- Ανέπτυξε το σύνολο των οικονομικών μεγεθών της σε υψηλά επίπεδα.
- Δημιούργησε προϊόντα και υπηρεσίες που της επιτρέπουν ν' ανταποκρίνεται στις ανάγκες των μελών της αλλά και τον ανταγωνισμό.
- Δημιούργησε νέες θέσεις εργασίας επιτελώντας και κοινωνικό έργο.
- Καθ' όλη τη διάρκεια της λειτουργίας της είχε θετικά αποτελέσματα διανέμοντας μέρος των κερδών της και δημιουργώντας υπεραξίες με τα εναπομένοντα.
- Λειτουργήσε με αυστηρά και ταυτόχρονα ρεαλιστικά πιστωτικά κριτήρια με αποτέλεσμα να διαθέτει ένα υγιές χαρτοφυλάκιο με ελεγχόμενες επισφάλειες.

Οι προοπτικές της συνίστανται στην περαιτέρω βελτίωση των μεγεθών της, το διαρκή εκσυγχρονισμό της και τη μεγιστοποίηση των αποτελεσμάτων της.

2. Συνεταιριστική Τράπεζα Δυτικής Μακεδονίας

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Δυτ. Μακεδονίας, δημιουργήθηκε με την πρωτοβουλία και υποστήριξη του Εμποροβιοτεχνικού Επιμελητηρίου, του οποίου Πρόεδρος ήταν ο σημερινός Πρόεδρος της Τράπεζας, κ. Παναγιώτης Αποστολίδης.

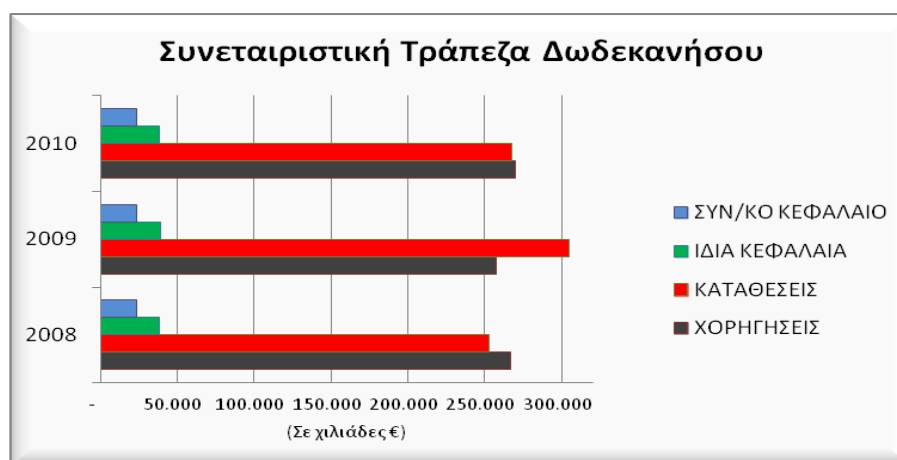
Στόχος της είναι να προσφέρει εξειδικευμένες, γρήγορες και ευέλικτες λύσεις σε όλους τους τομείς της οικονομίας και ειδικότερα σε επιχειρήσεις μικρού και μεσαίου μεγέθους που αποτελούν και τον κύριο παραγωγικό ιστό της περιοχής, προς όφελος της τοπικής κοινωνίας αλλά και της χώρας γενικότερα.

Οι εργασίες της πρωτοξεκίνησαν στις 12.07.1995, με τη μορφή του Αστικού Πιστωτικού Συνεταιρισμού και από τις 03.01.2001, αφού πήρε την έγκριση από την Τράπεζα της Ελλάδος, μετεξελίχτηκε σε Συνεταιριστική Τράπεζα Δυτ. Μακεδονίας, ενώ από το 2010 λειτουργεί πλέον ως περιφερειακή τράπεζα.

Στα 11 χρόνια λειτουργίας της, η Συνεταιριστική Τράπεζα Δυτ. Μακεδονίας, κατόρθωσε την προώθηση και ανάπτυξη της οικονομικής και επιχειρηματικής δραστηριότητας των πελατών - μελών της και την εξασφάλιση χρηματοδοτικών πόρων για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, με συνθήκες ευμενέστερες από αυτές που ισχύουν στο Τραπεζικό Σύστημα.

Παράλληλα, εξασφάλισε υψηλότερες αποδόσεις καταθέσεων για τους πελάτες - μέλη της, συνεισφέροντας έτσι σημαντικά, στη στήριξη της τοπικής ανάπτυξης με την ανακύκλωση των καταθέσεων στην τοπική αγορά.

3. Συνεταιριστική Τράπεζα Δωδεκανήσου

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Δωδεκανήσου ιδρύθηκε το 1994 μετά από πρωτοβουλία του Επιμελητηρίου Δωδεκανήσου και με την υποστήριξη των παραγωγικών φορέων. Ξεκίνησε τη λειτουργία της ως Τράπεζα τον Νοέμβριο 1995 και σκοπός ήταν να αποκτήσει η Δωδεκανήσος ένα αυτόνομο ισχυρό χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, που θα αποτελέσει κινητήριο μοχλό στην ανάπτυξη του τόπου και θα προσφέρει συμφέρουσες Τραπεζικές υπηρεσίες υψηλού επιπέδου σε όλους τους Δωδεκανήσιους, νοικοκυριά και επιχειρήσεις.

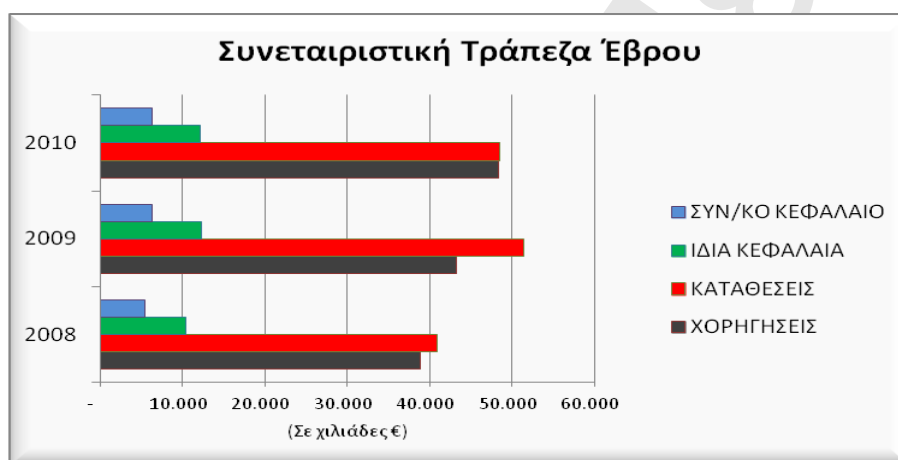
Μέσα στα 16 χρόνια της επιτυχημένης λειτουργίας της, η Τράπεζα Δωδεκανήσου αναπτύχθηκε δυναμικά, πετυχαίνοντας μεγέθη αξιοζήλευτα για τοπική Τράπεζα, αποτελεί ουσιαστικό παράγοντα για την οικονομική ζωή του τόπου, εξυπηρετώντας σήμερα πάνω από 9.700 νοικοκυριά και 11.600 επιχειρήσεις. Απασχολεί συνολικά προσωπικό 133 ατόμων, αριθμεί πάνω από 21.000 μέλη και έχει αναπτύξει ένα δίκτυο 20 καταστημάτων με παρουσία σε 12 νησιά της Δωδεκανήσου, μεταξύ των οποίων και η Νίσυρος, η Κάσος η Τήλος, οι Λειψοί, και η Χάλκη (μόνο ΑΤΜ) τα οποία απέκτησαν τραπεζική εξυπηρέτηση για πρώτη φορά στην ιστορία τους.

Από τον Μάρτιο 2007 έχοντας πετύχει πλέον τα μεγέθη και πληρώντας τα κριτήρια που θέτει η Τράπεζα Ελλάδος, πήρε την άδεια για επέκταση πέρα από τον Νομό Δωδεκανήσου και ως πρώτο βήμα ίδρυσε το κατάστημα στον Πειραιά.

Διαθέτει από τις καλύτερες οργανωτικές και τεχνολογικές υποδομές και με τη στενή συνεργασία με την Πανελλήνια Τράπεζα, προσφέρει σήμερα στα μέλη – πελάτες της

μια σειρά από σύγχρονα ανταγωνιστικά προϊόντα και υπηρεσίες στις επιχειρήσεις, τους οργανισμούς και τα νοικοκυριά της Δωδεκανήσου. Με την δυναμική πορεία ανάπτυξης της όλα αυτά τα χρόνια και με την σημερινή ισχυρή της θέση στην τοπική αγορά, απέδειξε ότι διαθέτει την εγρήγορση, την ευελιξία και τις ισχυρές βάσεις που απαιτούνται στο σημερινό ανταγωνιστικό τραπεζικό περιβάλλον.

4. Συνεταιριστική Τράπεζα Έβρου

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Ν. Έβρου, ιδρύθηκε το 1996, με πρωτοβουλία του τότε Διοικητικού Συμβουλίου του Επιμελητηρίου Έβρου, και με παροχή άδειας λειτουργίας από την Τράπεζα της Ελλάδος. Το απαιτούμενο κεφάλαιο συγκεντρώθηκε σε χρόνο ρεκόρ για τα δεδομένα της εποχής, με μαζικές εγγραφές από όλο το Νομό Έβρου.

Με σταθερά βήματα λειτούργησαν κατά σειρά τα καταστήματα Αλεξανδρούπολης (Νοέμβριος 1996), Ορεστιάδας (Δεκέμβριος 1997), Διδυμοτείχου (Φεβρουάριος 2003), Σουφλίου (Απρίλιος 2006) και η Κινητή Μονάδα Φερών (Απρίλιος 2006).

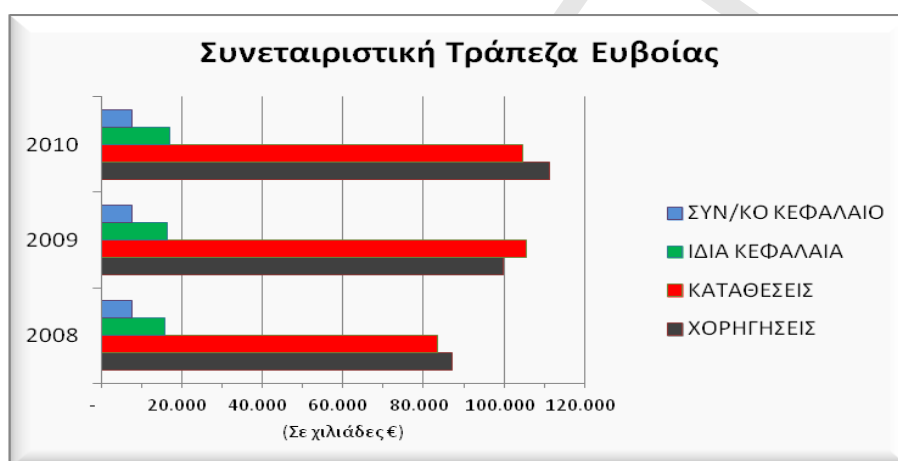
Σήμερα μετά από 16 έτη λειτουργίας, η Τράπεζα Έβρου έχει εδραιωθεί στην αγορά του Νομού, αποκτά όλο και περισσότερους συνεταιίρους - πελάτες, στους οποίους προσφέρει σύγχρονα τραπεζικά προϊόντα, υψηλές αποδόσεις από τα ίδια κεφάλαια καθώς και άμεση εξυπηρέτηση σε κάθε είδους συναλλαγή.

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Έβρου δημιουργεί τις προϋποθέσεις για μια σταδιακή μετατόπιση του κέντρου βάρους της χρηματοδοτικής ενίσχυσης των περιφερειακών

ΜΜΕ του Νομού, από τα κεντρικά ή τα Καταστήματα των Εμπορικών Τραπεζών, σε ένα τοπικά αυτόνομο Συνεταιριστικό Πιστωτικό Ίδρυμα, ενισχύοντας έτσι την τοπική οικονομία αλλά και την ευρωστία των μελών της.

Σκοπός της Τράπεζας για το μέλλον είναι η μεγαλύτερη διείσδυση στον πληθυσμό του Έβρου αλλά και η περαιτέρω ανάπτυξή της, με επέκταση στους Νομούς Ροδόπης και Ξάνθης.

5. Συνεταιριστική Τράπεζα Ευβοίας

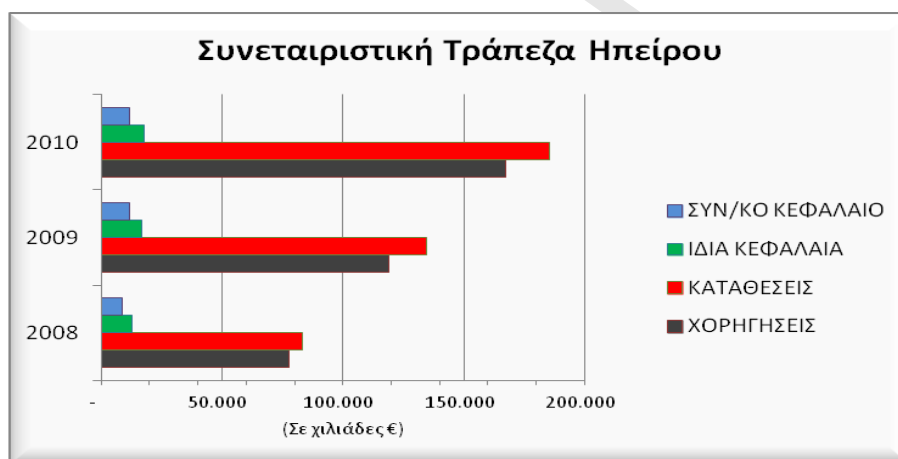
Η Συνεταιριστική Τράπεζα Ευβοίας ιδρύθηκε το 1995 με τη μορφή Αστικού Πιστωτικού Συνεταιρισμού του Ν. Ευβοίας και σύμφωνα με το Ν. 1667/86 μετεξελίχθηκε σε Τραπεζικό Ίδρυμα τον Δεκέμβριο του 1998. Διοικείται από το Διοικητικό Συμβούλιο που εκλέγεται κάθε 4 χρόνια από την Γενική Συνέλευση των μελών και ως φιλοσοφία της έχει να αποτελεί την κύρια τράπεζα χρηματοδότησης των πολύ μικρών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων και να αποτελεί μία από τις βασικές τράπεζες για όλες τις μεγάλες επιχειρήσεις του Νομού ενώ παράλληλα να στηρίζει τις πραγματικές ανάγκες των νοικοκυριών.

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Ευβοίας κατέχει το μεγαλύτερο δίκτυο στο Νομό με 11 καταστήματα (2 στη Χαλκίδα, στο Βασιλικό, στην Αμάρυνθο, στο Αλιβέρι, στα Νέα Στύρα, στην Κάρυστο, στην Νέα Αρτάκη, στα Ψαχνά και στην Ιστιαία), 10 ΑΤΜ και το

2010 απασχολούσε 5 ανώτατα διευθυντικά στελέχη και 54 υπαλλήλους, ενώ εξυπηρετεί 8.189 μεριδιούχους και ακόμα περισσότερους πελάτες- μη μέλη.

Σήμερα, η Συνεταιριστική Τράπεζα Ευβοίας είναι δυναμικός χρηματοοικονομικός οργανισμός στην Εύβοια, διαθέτοντας διαρκώς αναπτυσσόμενο δίκτυο, αποτελούμενο από καταστήματα που καλύπτουν το σύνολο του Νομού, και στόχος της είναι η παροχή υπηρεσιών με τους πιο ανταγωνιστικούς όρους και τον υψηλότερο βαθμό εξυπηρέτησης των μελών της.

6. Συνεταιριστική Τράπεζα Ηλείου

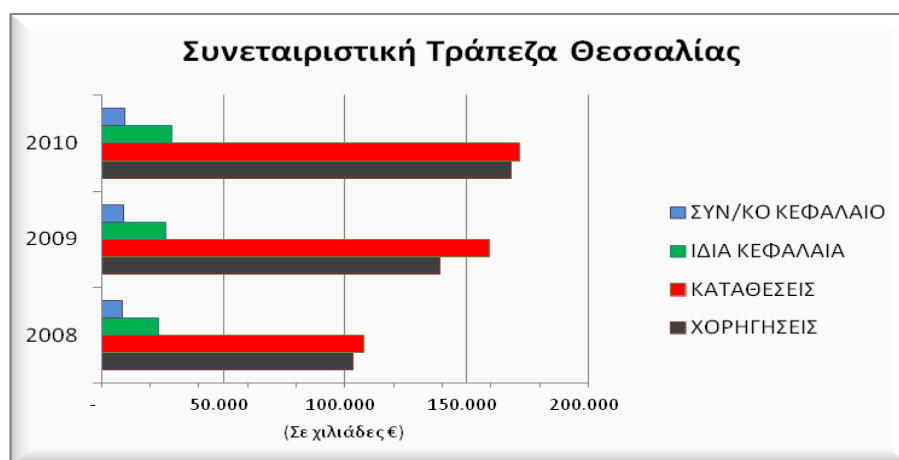
Η Συνεταιριστική Τράπεζα αρχικά ιδρύθηκε και λειτούργησε στην πόλη των Ιωαννίνων με την επωνυμία «Αναπτυξιακός Πιστωτικός Συνεταιρισμός Νομού Ιωαννίνων Ο ΣΤΟΧΟΣ – ΣΥΝ.Π.Ε.» με την υπ' αριθμ. ΕΣ 33048/12.12.1978 απόφαση του Νομάρχη Ιωαννίνων.

Την πρωτοβουλία για την σύσταση του Πιστωτικού Συνεταιρισμού ξεκίνησαν άνθρωποι του Επιμελητηρίου Ιωαννίνων με την συμμετοχή επιχειρηματιών της τοπικής κοινωνίας. Η συμμετοχή του Επιμελητηρίου αλλά και του τοπικού επιχειρηματικού κόσμου προσέδωσαν στο νέο Πιστωτικό Συνεταιρισμό την αναγκαία εμπιστοσύνη που αποτελεί και απαραίτητη προϋπόθεση για να αναπτυχθεί μια πρωτοβουλία ΠΙΣΤΗΣ σε τοπική κοινωνία.

Τον Νοέμβριο του 1993, με την υπ' αριθμ. 535/5/02.11.1993 απόφαση της Επιτροπής Νομισματικών και Πιστωτικών Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος μετεξελίχθηκε σε Πιστωτικό ίδρυμα με τον διακριτικό τίτλο «Συνεταιριστική Τράπεζα Ηπείρου ΣυνΠΕ – Ο Στόχος» και έπειτα με την υπ' αριθμ. 269/30-09-2008 απόφαση, η Επιτροπή Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων ενέκρινε την εξέλιξή της σε περιφερειακή πλέον τράπεζα και την τροποποίηση της επωνυμίας σε «Συνεταιριστική Τράπεζα Ηπείρου Συν.ΠΕ» ενώ εγκρίθηκε το πρώτο κατάστημα εκτός Νομού Ιωαννίνων με την απόφαση 259/02.05.08, στη διοικητική περιφέρεια της Τράπεζας, στην Πρέβεζα.

Η Τράπεζα Ηπείρου διαθέτει για τους πελάτες της 5 καταστήματα (δύο στην πόλη των Ιωαννίνων, ένα στο Δήμο Ανατολής, ένα στο Δήμο Μπιζανίου και ένα στη Πρέβεζα), πανελλαδικό δίκτυο εξυπηρέτησης 200 περίπου καταστημάτων στα πλαίσια του Ομίλου Συνεταιριστικών Τραπεζών της Πανελληνίας Τράπεζα Α.Ε., 24ωρη εξυπηρέτηση σε τοπικό και εθνικό επίπεδο με Αυτόματες Ταμειολογιστικές Μηχανές (ΑΤΜ), πιστωτικές και χρεωστικές κάρτες, καταθετικά προϊόντα υψηλών αποδόσεων, χορηγητικά προϊόντα λιανικής τραπεζικής και συνεχείς μερισματικές αποδόσεις.

7. Συνεταιριστική Τράπεζα Θεσσαλίας

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Θεσσαλίας ξεκίνησε ως Πιστωτικός Συνεταιρισμός Περιορισμένης Ευθύνης με την επωνυμία "Πιστωτικός Αναπτυξιακός Συνεταιρισμός Ν. Τρικάλων Συν.Π.Ε." ο οποίος συστάθηκε στα Τρίκαλα την 29.05.1994, μετά από συνέλευση φυσικών προσώπων. Την πρωτοβουλία της σύστασης ανέλαβαν οι κύριοι επιχειρηματικοί και επαγγελματικοί φορείς του νομού, το Εμπορικό Βιομηχανικό Επιμελητήριο, ο Εμπορικός Σύλλογος και η Σύνδεσμος Επαγγελματιοβιοτεχνών. Την περίοδο εκείνη, ο μοναδικός στόχος ήταν η συγκέντρωση του αναγκαίου κεφαλαίου για να μετατραπεί ο Πιστωτικός Συνεταιρισμός σε Πιστωτικό Ίδρυμα.

Από το Ιούνιο του 1996 ο Πιστωτικός Συνεταιρισμός άρχισε να αναλαμβάνει και νέες δραστηριότητες. Έτσι άρχισε τη χορήγηση δανείων, μια δράση η οποία συνέβαλε αφενός στη συγκέντρωση του κεφαλαίου με μεγαλύτερους ρυθμούς, ενώ αφετέρου έδωσε τη δυνατότητα εκπαίδευσης του προσωπικού στις διαδικασίες Πίστης, εμπειρία που αποδείχθηκε πολύτιμη στη μεταγενέστερη λειτουργία της ως Πιστωτικό Ίδρυμα.

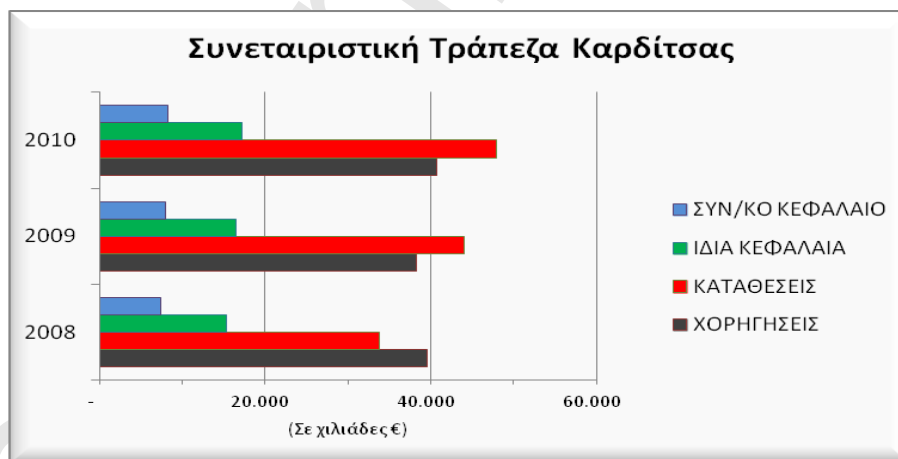
Τον Ιούνιο του 1998 με την απόφαση ΕΝΠΘ 605/9/15.12.97 της Τράπεζας της Ελλάδος, ο Πιστωτικός Συνεταιρισμός μετεξελίχθηκε σε Πιστωτικό Ίδρυμα, μετατρέποντας την επωνυμία του σε «Συνεταιριστική Τράπεζα Νομού Τρικάλων».

Μετά τη συγκέντρωση του απαιτούμενου κεφαλαίου, με την Απόφαση της Γενικής Συνέλευσης της 07.06.2007 και την έγκριση από τη Τράπεζα της Ελλάδος, δημιουργήθηκε το πρώτο κατάστημα σε επίπεδο Περιφέρειας, και η Συνεταιριστική Τράπεζα Ν. Τρικάλων, μετονομάστηκε σε «Συνεταιριστική Τράπεζα Θεσσαλίας».

Η Τράπεζα σήμερα διαθέτει στα 9.000 περίπου μέλη της, εννέα καταστήματα σε όλους τους νομούς της Θεσσαλίας (2 καταστήματα στα Τρίκαλα, στη Καλαμπάκα, στην Ελάτη, στη Λάρισα, στη Φαρκαδόνα, στο Βόλο, στον Ιωλκό Βόλου και στη Καρδίτσα), πανελλαδικό δίκτυο εξυπηρέτησης στα πλαίσια του Ομίλου Συνεταιριστικών Τραπεζών και της Πανελληνίας Τράπεζας, 24ωρη εξυπηρέτηση με Αυτόματες Ταμειολογιστικές Μηχανές (ATM), Internet banking, πιστωτικές και χρεωστικές κάρτες, καθώς και όλα τα χορηγητικά προϊόντα λιανικής τραπεζικής.

Στόχοι της Τράπεζας Θεσσαλίας είναι η λειτουργία ενός νέου καταστήματος στην πόλη του Βόλου, φτάνοντας συνολικά τα 2 καταστήματα στο Βόλο και τα 10 καταστήματα συνολικά, η ανάπτυξη όλων των υπηρεσιών ΔΙΑΣ (ΔΙΑΣ Credit Transfer, ΔΙΑΣ Debit, ΔΙΑΣ Direct Debit) σε όλες τις υπηρεσιακές μονάδες και η προώθηση νέων τραπεζικών προϊόντων (Factoring), η αύξηση κεφαλαίου 10 εκατομμύρια ευρώ, καθώς και η ενίσχυση των Μονάδων εσωτερικής επιθεώρησης και η δημιουργία της Μονάδας Κανονιστικής Συμμόρφωσης.

8. Συνεταιριστική Τράπεζα Καρδίτσας

Με πρωτοβουλία του Εμπορικού & Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Καρδίτσας το 1994 κατατέθηκε η πρόταση στην τοπική κοινωνία για ίδρυση συνεταιριστικής τράπεζας στο νομό και στις 28/3/1994 η ιδρυτική συνέλευση του Πιστωτικού Συνεταιρισμού ανέδειξε το ιδρυτικό της Διοικητικό Συμβούλιο.

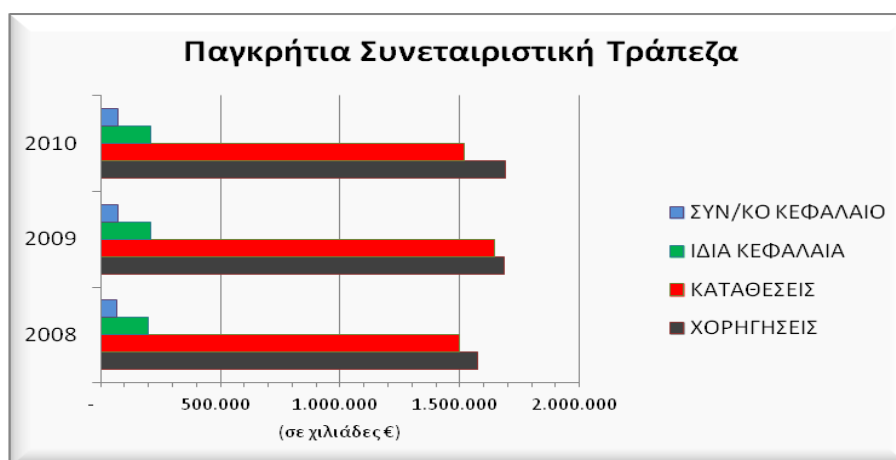
Αφού εξασφάλισε όλες τις προϋποθέσεις που έθετε η Τράπεζα της Ελλάδος από τον Απρίλιο του 1998 άρχισε να λειτουργεί πλέον σαν Πιστωτικό Ίδρυμα. Η ανταπόκριση της τοπικής κοινωνίας ήταν μεγάλη και ένας νομός με χαμηλούς ρυθμούς ανάπτυξης στον ελλαδικό χώρο απέκτησε ένα σημαντικό αναπτυξιακό εργαλείο που τέθηκε με μεγάλη φιλικότητα στη διάθεση των 4.000 μελών του δίνοντας τη δυνατότητα σε αυτά να έχουν τη δική τους τοπική Τράπεζα, η οποία από τότε απαντά και δίνει λύσεις σε όλες τις δανειακές ανάγκες των πολιτών.

Ο τοπικός χαρακτήρας της Συνεταιριστικής Τράπεζας Καρδίτσας προσδίδει στην Τράπεζα ισχυρά ανταγωνιστικά στοιχεία και συνεπάγεται για τα μέλη της μοναδικά πλεονεκτήματα όπως:

- Προϊόντα σχεδιασμένα με βάση τις συνθήκες της Τοπικής Αγοράς, έτσι ώστε να ανταποκρίνονται πλήρως στις ανάγκες των μελών της.
- Ευελιξία, ταχύτητα στην λήψη αποφάσεων και διαφάνεια, καθώς διοικείται τοπικά από συνεταίρους που εκλέγονται από τα μέλη.
- Σύγχρονη γκάμα προϊόντων και υπηρεσιών με ανταγωνιστικότητα επιτόκια και τους πλέον συμφέροντες όρους τις αγορές.
- Πελατοκεντρικό σύστημα λειτουργίας που έχει ως αποτέλεσμα το υψηλό επίπεδο εξυπηρέτησης των πελατών - μελών.
- Υψηλή απόδοση της επένδυσης, καθώς οι Συνεταιριστικές μερίδες απολαμβάνουν κάθε χρόνο υπεραξίας και μερίσματος έχοντας απόδοση πολλαπλάσια από οποιαδήποτε μορφή κατάθεσης.
- Συμβολή στην ανάπτυξη του τόπου, καθώς τα χρήματα των συνεταίρων μένουν και αξιοποιούνται στον νομό.

Σημαντικός στόχος για την Τράπεζα αποτελεί η ποιοτική αναβάθμιση των λειτουργιών, η βελτιστοποίηση των διαδικασιών αλλά και η διεύρυνση των προϊόντων της, έχοντας ως κύριο μέλημα την περαιτέρω ενίσχυση των εργασιών της.

9. Παγκρήτια Συνεταιριστική Τράπεζα

Η Παγκρήτια Συνεταιριστική Τράπεζα ξεκίνησε τη λειτουργία της ως Πιστωτικό Ίδρυμα Ν. Ηρακλείου τον Ιούνιο του 1994 και αναπτύχθηκε με ταχύτατους ρυθμούς κάνοντας αισθητή την παρουσία της στην οικονομική ζωή της Κρήτης αλλά και ευρύτερα.

Αποτελεί την μεγαλύτερη συνεταιριστική τράπεζα, είναι πρωτίστως επιχείρηση κοινωνικής οικονομίας, χρήσιμη και αναγκαία για την περιφερειακή ανάπτυξη, αφού λειτουργεί ανθρωποκεντρικά και τα κέρδη της παραμένουν στην Κρήτη επ' ωφελεία των συνεταίρων της που έχουν επενδύσει σ' αυτή και είναι χρήστες των προϊόντων και υπηρεσιών της.

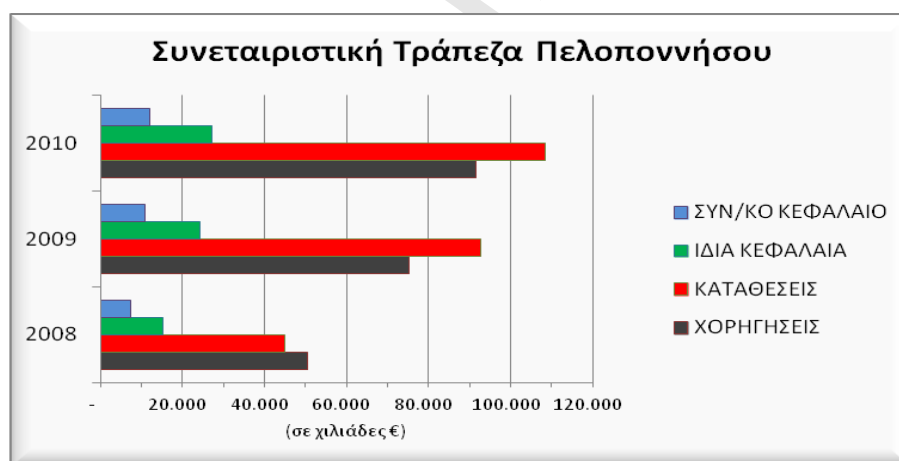
Η Παγκρήτια είναι μια Περιφερειακή Τράπεζα, που διαθέτει το μεγαλύτερο δίκτυο στο νησί με 53 καταστήματα και 8 ακόμη εκτός Κρήτης. Εξυπηρετεί 80.000 περίπου μέλη και πολύ περισσότερους πελάτες μη μέλη, ενώ το ανθρώπινο δυναμικό της απαρτίζουν περισσότεροι από 400 υπάλληλοι. Έρχεται πρώτη στις καταθέσεις στην Κρήτη, με μερίδιο αγοράς πάνω από 14% και πάνω από 20% στο Νομό Ηρακλείου, ενώ πρώτη θέση κατέχει επίσης στις χρηματοδοτήσεις προς τις Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις του νησιού. Αποτελεί μέλος του Ομίλου Συνεταιριστικών Τραπεζών, δίνοντας τη δυνατότητα στους πελάτες της για γρήγορη και ανέξοδη εξυπηρέτηση μέσα από ένα ενοποιημένο δίκτυο καταστημάτων και ATM Πανελλαδικά.

Η εκτεταμένη εμπειρία της Τράπεζας από την εδραιωμένη για χρόνια συνεργασία της με την τοπική αυτοδιοίκηση (ΟΤΑ και Νομαρχίες), τα Επιμελητήρια, τους τοπικούς

Εμπορικούς Συλλόγους, τους Συνεταιριστικούς φορείς του Αγροτικού τομέα και όλους τους τοπικούς φορείς της Κρήτης, δημιούργησε τις προϋποθέσεις ώστε να αναπτύξει ολοκληρωμένα προϊόντα και υπηρεσίες, προσαρμοσμένα στις ανάγκες τους.

Η οικονομική θέση και οι προοπτικές της Παγκρήτιας έχουν αξιολογηθεί αυστηρά από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων που την έχει επιλέξει σαν ενδιάμεσο φορέα για την χρηματοδότηση αναπτυξιακών έργων και έργων υποδομής από τους ΟΤΑ στην Κρήτη, καθώς και επενδυτικών σχεδίων από μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Η συνεργασία αυτή είναι στρατηγικής σημασίας για την Παγκρήτια, αφού τόσο το κύρος όσο και οι πόροι της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων της επιτρέπουν να αναπτύξει ακόμη περισσότερο τους δεσμούς της με τις αγορές που δραστηριοποιείται και να συμβάλλει ουσιαστικά, ως χρηματοπιστωτικός οργανισμός, στην περιφερειακή ανάπτυξη της Κρήτης.

10. Συνεταιριστική Τράπεζα Πελοποννήσου

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Πελοποννήσου, ιδέα του Επιμελητηρίου Κορίνθου και του τότε Προέδρου του κ. Αθανάσιου Δασκαρόλη, ιδρύθηκε το 1994 ως Πιστωτικός Συνεταιρισμός.

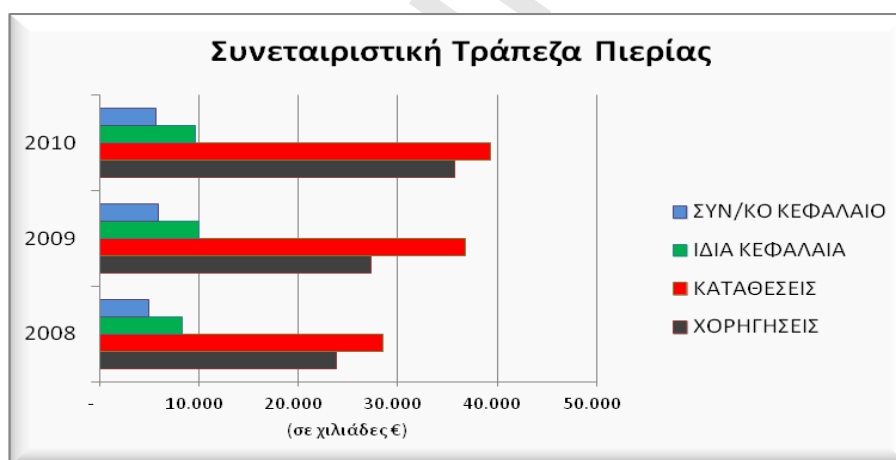
Από το 1998 αναβαθμίστηκε σε Τραπεζικό Ίδρυμα και μετρά 14 χρόνια επιτυχημένης πορείας, με 14 καταστήματα και 58 άτομα προσωπικό που εξυπηρετούν 3.500 πελάτες – μέλη περίπου. Θεμελιωμένη σωστά, ενισχύει καθημερινά την οικονομική της

ευρωστία και λειτουργεί με υγιείς κανόνες και αρχές που στοχεύουν στην οικονομική ανάπτυξη του Νομού στον οποίο δραστηριοποιείται.

Με στόχο πάντα τη μείωση των λειτουργικών εξόδων, την εκμετάλλευση των οικονομιών κλίμακας, την απλούστευση των διαδικασιών, την εσωτερική οργάνωση και τον τεχνολογικό εξοπλισμό, τα στελέχη της επιτυγχάνουν μέσα από ένα κλίμα εμπιστοσύνης και φιλικής εξυπηρέτησης να διεκπεραιώνουν με ταχύτητα, συνέπεια και ακρίβεια τα αιτήματα των συνεταίρων και να δίνουν σαφείς λύσεις στα προβλήματα.

Η ευελιξία που τη διακρίνει και η γνώση της τοπικής αγοράς, διασφαλίζει και προωθεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τα συμφέροντα των συνεταίρων - μελών της, ενισχύοντας την πίστη στον θεσμό και συμβάλλοντας στην ανάπτυξη του Νομού.

11. Συνεταιριστική τράπεζα Πιερίας

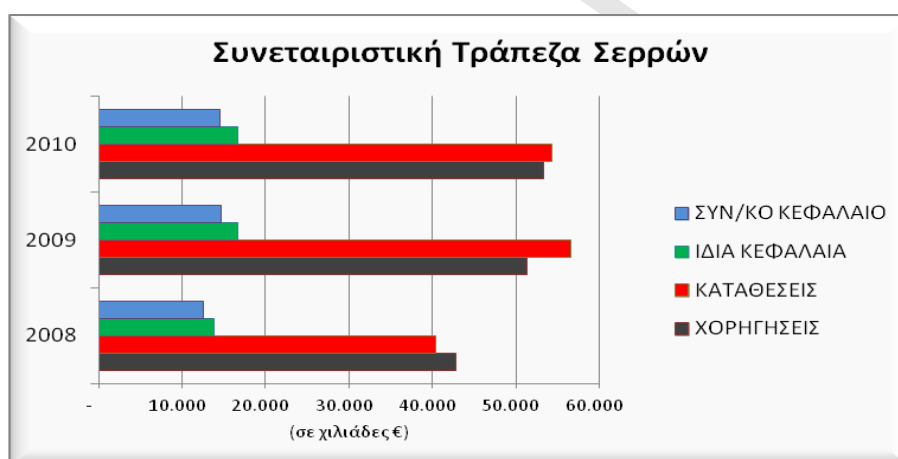
Η Συνεταιριστική Τράπεζα Πιερίας, ιδρύθηκε ως Πιστωτικός Αναπτυξιακός συνεταιρισμός με την επωνυμία «Ολυμπιακή Πίστη» και το 1998, ύστερα από αρκετές δυσκολίες και αντιξοότητες, μετεξελίχθηκε σε Συνεταιριστική Τράπεζα Πιερίας με τη χορήγηση από την Τράπεζα Ελλάδος της σχετικής άδειας λειτουργίας ως Πιστωτικό Ίδρυμα.

Στα τέλη του 2010 κλείνοντας δώδεκα χρόνια περίπου από το ξεκίνημά της, διατηρεί δύο καταστήματα απασχολώντας 14 άτομα προσωπικό και εξυπηρετεί 3.500 περίπου

συνεταίρους δίνοντας καθημερινά το παρόν στην ανάπτυξη του Νομού αποτελώντας ένα σταθερό αναπτυξιακό βραχίονα της ευρύτερης περιοχής.

Έκτοτε υπερβαίνοντας τα προβλήματα που αντιμετώπισε, πέτυχε εντυπωσιακούς ρυθμούς ανάπτυξης. Σημειώνεται ότι, ιδιαίτερα την τελευταία τριετία, η ανοδική πορεία όλων των μεγεθών της, είναι αξιοσημείωτη και οφείλεται στην αλλαγή φιλοσοφίας της, στην επιθετική της πολιτική και στην αναδιάρθρωση και καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού της.

12. Συνεταιριστική Τράπεζα Σερρών

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Ν. Σερρών λειτούργησε το 2004 με απόφαση της Τραπέζης της Ελλάδος και αποτελεί τη συνέχεια του Αστικού Πιστωτικού Αναπτυξιακού Συνεταιρισμού, ο οποίος ιδρύθηκε τον Οκτώβριο του 1995 από μία ομάδα μικροεπιχειρηματιών που προερχόταν κατά βάση από το Εμπορικό και Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Σερρών.

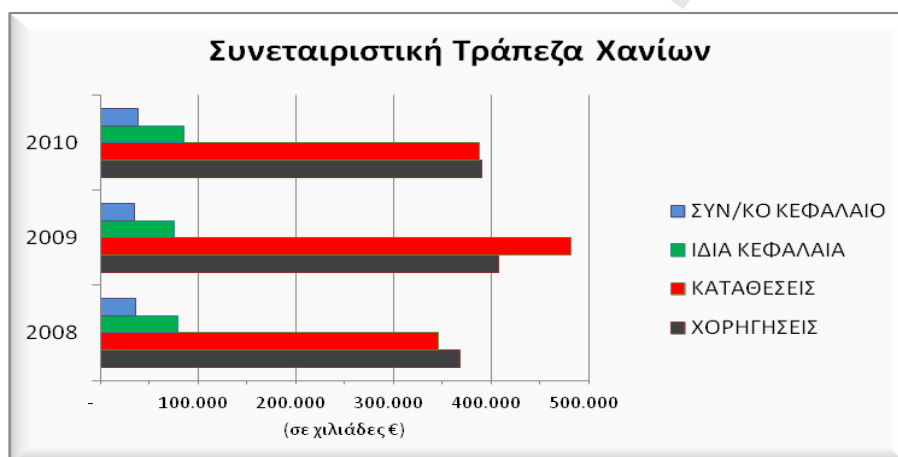
Μετά από 8 περίπου χρόνια λειτουργίας, η τράπεζα διαθέτει 2 καταστήματα και 20 περίπου εργαζόμενους, εξυπηρετώντας περίπου 4.000 πελάτες - μέλη της, στους οποίους παρέχει χαμηλότοκα δάνεια χωρίς χρονοβόρες διαδικασίες με ευελιξία στην λήψη αποφάσεων, αποδοτικά καταθετικά προϊόντα και αξιόλογο μέρισμα.

Ο βασικότερος στόχος της Συνεταιριστικής Τράπεζας Σερρών είναι η διαμόρφωση των κατάλληλων χρηματοδοτικών προϋποθέσεων που σκοπό έχουν την υποστήριξη των

ΜΜΕ που ήδη λειτουργούν στο Νομό Σερρών (και κατά συνέπεια, τη διατήρηση των θέσεων εργασίας) αλλά και τη δημιουργία νέων.

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Σερρών, πέρα από τα χορηγούμενα δάνεια, παρέχει και υποστήριξη τόσο πριν όσο και μετά τη δημιουργία μιας χρηματοδοτούμενης επιχείρησης. Η αύξηση των κερδών της Συνεταιριστικής Τράπεζας δεν αποτελεί αυτοσκοπό. Εκείνο που προέχει είναι η θεμελίωση της συνεταιριστικής πίστης στο Νομό Σερρών, η προσέλκυση σημαντικού μεριδίου της τοπικής αποταμίευσης των 192.828 κατοίκων του και η συμβολή της στην βελτίωση του τοπικού εισοδήματος.

13. Συνεταιριστική Τράπεζα Χανίων

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Χανίων ξεκίνησε τη δραστηριότητά της ως Πιστωτικός Συνεταιρισμός το έτος 1993, με σκοπό την παροχή υπηρεσιών επαγγελματικής και καταναλωτικής πίστης, υψηλής ποιότητας με χαμηλό κόστος, και μετεξελίχθηκε σε τράπεζα το 1995.

Στα 16 χρόνια από την ίδρυσή της ως τράπεζα, έπαιξε σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας ακολουθώντας ένα δυναμικό σχέδιο δράσης με εντυπωσιακά αποτελέσματα. Το 2007 η Συνεταιριστική Τράπεζα Χανίων έλαβε άδεια από την Τράπεζα της Ελλάδος για συναλλαγές με μη μέλη της, στα πλαίσια του ν. 3601/2007. Το 2008 αξιοποίησε τη δυνατότητα που παρασχέθηκε με την τροποποίηση του Ν.

1667/1986 για την απόκτηση έως 1502 μερίδων συνολικά από κάθε φυσικό πρόσωπο ή Ν.Π.Ι.Δ.

Έτσι σήμερα η Τράπεζα με τα 24 Καταστήματα και τα 200 περίπου άτομα προσωπικό, αποτελεί έναν οργανισμό ουσιαστικής σημασίας για την ανάπτυξη της Κρήτης, μια τράπεζα κοινωνικής οικονομίας, ανοικτή σε όλους, και ιδιαίτερα στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, η οποία έχει οικοδομηθεί με σύγχρονες δομές και με ανθρώπινο πρόσωπο. Η Συνεταιριστική Τράπεζα Χανίων διαθέτει υγιείς και στέρεες βάσεις, υψηλή κερδοφορία και ασφαλή λειτουργία ενώ παράλληλα εξασφαλίζει πολύ καλές αποδόσεις για τους καταθέτες, τους επενδυτές και τους 22.000 μετόχους που την εμπιστεύονται.

Παράλληλα ίδρυσε την εταιρία Ανάπτυξης Ακινήτων ΚΡΗΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ Α.Ε. η οποία δραστηριοποιείται ήδη σε μεγάλα έργα στην αγορά ακινήτων στην Κρήτη με εντυπωσιακά αποτελέσματα. Στις αρχές του 2009 η Συνεταιριστική Τράπεζα Χανίων ίδρυσε την εταιρεία «ΚΡΗΤΙΚΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ» με στόχο την ενίσχυση της τοπικής επιχειρηματικότητας με την προώθηση σχεδίων τοπικών εταιρειών και επιχειρηματιών.

Στους βασικούς σκοπούς της εταιρείας των επιχειρηματικών συμμετοχών συγκαταλέγεται η συμμετοχή στο κεφάλαιο επιχειρήσεων, παρέχοντας έναν εναλλακτικό τρόπο χρηματοδότησης της ίδρυσης ή ανάπτυξής τους, υποστήριξης της διοίκησής τους, δυνατότητα πρόσβασης και αξιοποίησης σύγχρονων μεθόδων ανάπτυξης ώστε να μπορέσουν να ενισχύσουν την κεφαλαιακή τους επάρκεια και να επιτύχουν ταχύτερη και αποτελεσματικότερη ανάπτυξη σε στέρεες βάσεις.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ.

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

	<u>ΔΡΑΜΑΣ</u>			<u>ΔΥΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ</u>			<u>ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ</u>			<u>ΕΒΡΟΥ</u>			<u>ΕΥΒΟΙΑΣ</u>		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010
2008-2010															
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	41.403	59.163	57.268	53.441	84.866	84.559	297.750	350.207	311.402	51.746	65.439	61.416	102.275	124.689	131.096
ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	32.924	37.217	44.479	42.741	57.780	64.070	266.894	257.607	270.061	38.882	43.275	48.363	87.057	99.853	111.264
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	28.987	47.317	45.151	41.754	66.685	60.947	252.850	304.690	267.766	40.928	51.517	48.554	83.468	105.438	104.622
ΣΥΝ/ΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	5.123	5.214	5.151	8.028	11.879	13.200	23.427	23.452	23.462	5.443	6.312	6.269	7.758	7.809	7.599
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	10.149	10.337	10.133	9.715	16.947	19.490	37.987	38.762	38.604	10.432	12.389	12.182	15.936	16.452	16.968
ΚΕΡΔΗ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ	604	369	431	220	138	133	2.303	2.029	1.500	180	634	138	1.102	730	847
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ	2	3	3	5	5	5	19	19	20	5	5	5	10	10	11
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	20	20	22	25	38	36	135	129	133	27	27	28	47	50	54
ΜΕΛΗ	3.822	4.274	4.627	4.155	5.056	5.580	20.030	20.667	21.393	4.927	5.204	5.362	6.522	7.858	8.189

2008-2010	<u>ΗΠΕΙΡΟΥ</u>			<u>ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ</u>			<u>ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ</u>			<u>ΠΑΓΚΡΗΤΙΑΣ</u>			<u>ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ</u>		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	98.775	149.000	218.242	137.381	191.413	212.644	51.410	63.002	67.021	1.896.030	2.153.156	2.063.379	62.051	117.571	136.594
ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	77.568	119.111	167.359	103.492	139.123	168.341	39.585	38.265	40.695	1.574.572	1.683.794	1.691.342	50.502	75.202	91.457
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	83.226	134.361	185.516	107.668	159.235	171.557	33.850	44.069	47.860	1.496.390	1.644.750	1.517.931	45.107	92.785	108.377
ΣΥΝ/ΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	8.898	11.607	11.735	8.506	9.031	9.550	7.480	8.007	8.283	69.603	70.591	70.684	7.400	11.019	11.952
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	12.807	16.708	17.770	23.459	26.440	29.063	15.327	16.435	17.206	199.016	210.296	210.488	15.386	24.195	27.345
ΚΕΡΔΗ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ	1.397	1.908	1.562	3.021	2.873	3.305	1.827	1.844	1.671	31.103	27.366	17.121	497	761	909
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ	4	5	7	7	8	9	1	1	2	59	62	61	10	11	14
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	38	50	61	48	55	68	15	16	17	437	451	415	36	49	58
ΜΕΛΗ	6.936	7.885	8.633	6.939	8.009	8.934	4.012	4.109	4.251	76.143	77.809	79.585	2.580	3.113	3.439

2008-2010	<u>ΠΙΕΡΙΑΣ</u>			<u>ΣΕΡΡΩΝ</u>			<u>ΧΑΝΙΩΝ</u>		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	41.278	48.097	54.038	55.309	74.378	72.524	468.516	577.000	507.741
ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	23.793	27.347	35.689	42.748	51.366	53.312	368.034	407.505	391.005
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	28.536	36.838	39.341	40.409	56.608	54.370	346.616	482.061	388.004
ΣΥΝ/ΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	4.999	5.906	5.646	12.611	14.645	14.584	36.258	34.881	38.909
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	8.340	10.021	9.656	13.814	16.724	16.737	80.037	75.971	85.638
ΚΕΡΔΗ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ	607	715	934	640	674	765	4.551	3.084	2.063
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ	1	1	2	2	2	2	24	24	24
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	11	13	14	21	20	19	199	193	197
ΜΕΛΗ	3.222	3.070	3.382	3.304	3.593	3.847	21.174	21.825	21.865

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

(ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ €)	<u>ΕΘΝΙΚΗ</u>				<u>EFG EUROBANK</u>			
	2011	2010	2009	2008	2011	2010	2009	2008
ΔΑΝΕΙΑ	52.891.237	58.242.991	58.129.698	53.440.200	36.087.000	43.539.000	42.015.000	43.570.000
ΕΝΣΩΠΑΤΑ ΠΑΓΙΑ	353.093	388.104	381.642	986.405	232.000	296.000	318.000	342.000
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	87.307.550	96.304.857	91.220.464	83.819.855	75.782.000	90.372.000	99.856.000	93.065.000
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	44.025.167	52.471.008	58.081.167	56.291.053	26.864.000	40.522.000	45.807.000	44.467.000
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	9.462.575	8.464.273	6.728.589	5.172.821	3.626.000	3.881.000	3.745.000	3.190.000
ΕΣΟΔΑ ΑΠΌ ΤΟΚΟΥΣ	2.329.781	2.428.777	2.231.060	2.047.580	1.235.000	1.213.000	1.332.000	1.536.000
ΕΣΟΔΑ ΑΠΌ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ	44.127	200.967	279.438	279.287	162.000	254.000	251.000	226.000
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	3.407.844	1.044.586	787.532	408.558	1.086.000	1.003.000	836.000	719.000
ΚΕΡΔΗ / ΖΗΜΙΕΣ	13.135.565	333.607	403.627	633.174	6.636.000	45.000	-	263.000

ALPHA BANK**ΠΕΙΡΑΙΩΣ**

(ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ €)	2011	2010	2009	2008	2011	2010	2009	2008
ΔΑΝΕΙΑ	36.152.015	39.919.035	41.810.755	42.189.278	29.897.655	33.620.102	31.245.446	33.482.618
ΕΝΣΩΠΑΤΑ ΠΑΓΙΑ	628.171	631.262	639.222	649.452	314.133	321.149	313.451	317.266
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	55.196.949	63.770.895	67.848.576	66.738.174	43.840.306	51.699.707	48.922.004	50.212.997
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	23.749.193	31.233.710	35.258.048	33.816.094	18.334.429	24.051.885	25.729.695	24.109.587
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	3.857.934	3.857.934	3.857.934	1.931.590	4.046.354	2.901.759	2.901.759	2.499.698
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΤΟΚΟΥΣ	1.353.554	1.350.881	1.344.212	1.350.506	766.265	813.207	783.713	849.688
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΠΡΟΜΗΘΕΙΣ	219.562	241.950	278.732	317.076	104.971	101.919	85.514	107.614
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	897.803	758.198	532.300	495.382	7.578.403	368.963	262.584	239.876
ΚΕΡΔΗ / ΖΗΜΙΕΣ	4.781.819	45.755	567.706	395.403	7.326.785	5.441	200.774	137.089

ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

(ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ €)	2011	2010	2009	2008
ΔΑΝΕΙΑ	2.710.174	3.565.734	4.006.165	4.148.707
ΕΝΣΩΠΑΤΑ ΠΑΓΙΑ	76.776	87.541	96.443	102.428
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	3.321.301	4.309.050	4.841.371	4.972.987
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	1.853.724	2.380.808	2.666.170	2.538.289
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	969.619	519.796	468.454	334.020
ΕΣΟΔΑ ΑΠΌ ΤΟΚΟΥΣ	103.976	126.675	149.998	141.065
ΕΣΟΔΑ ΑΠΌ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ	23.643	31.654	33.449	34.502
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	462.400	407.414	136.925	51.090
ΚΕΡΔΗ / ΖΗΜΙΕΣ	- 775.124	- 401.312	- 104.882	- 18.492

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

ΔΕΙΓΜΑ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

<u>ΣΥΝΟΛΑ 5 ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ</u>					<u>ΣΥΝΟΛΑ 5 ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ</u>			
(ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ €)	2008	2009	2010	2011	(ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ €)	2008	2009	2010
ΔΑΝΕΙΑ	177.465.084,00	177.878.600,00	179.517.965,00	157.738.081,00	ΔΑΝΕΙΑ	2.257.419,96	2.430.965,30	2.478.653,87
ΕΝΣΩΠΑΤΑ ΠΑΓΙΑ	2.404.144,00	1.754.557,00	1.729.657,00	1.604.173,00	ΕΝΣΩΠΑΤΑ ΠΑΓΙΑ	36.247,29	41.837,29	45.011,50
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	299.643.019,00	313.529.256,00	307.420.253,00	265.448.106,00	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	2.823.122,00	3.352.881,00	3.237.358,00
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	161.715.917,00	168.052.314,00	151.160.675,00	114.826.513,00	ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	2.223.932,00	2.658.499,00	2.467.400,00
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	13.207.320,00	17.808.478,00	19.720.101,00	21.962.482,00	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	345.233,00	365.932,00	379.845,00
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΤΟΚΟΥΣ	5.943.299,00	5.864.806,00	5.955.575,00	5.788.576,00	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΤΟΚΟΥΣ	91.810,00	98.452,00	104.050,00
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ	968.880,00	931.443,00	833.413,00	554.303,00	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ	14.646,71	15.538,00	14.372,00
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	1.920.366,00	2.568.939,00	3.599.401,00	13.432.450,00	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	24.766,00	31.665,00	40.369,00
ΚΕΡΔΗ / ΖΗΜΙΕΣ	1.410.409,00	1.067.896,00	- 738.027,00	- 32.655.293,00	ΚΕΡΔΗ / ΖΗΜΙΕΣ	39.851,00	34.772,00	23.155,00

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

ΠΙΝΑΚΕΣ ΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

→ Δεκέμβριος 2008 – Σεπτέμβριος 2009

(ποσοστά %)

	Τράπεζες		Τραπεζικοί όμιλοι	
	Δεκέμβριος 2008	Σεπτέμβριος 2009	Δεκέμβριος 2008	Σεπτέμβριος 2009
Ποιότητα χαρτοφυλακίου				
Δάνεια σε καθυστέρηση – σύνολο	5,0	7,2		
– Στεγαστικά δάνεια	5,3	6,9		
– Καταναλωτικά δάνεια	8,2	11,7		
– Επιχειρηματικά δάνεια	4,3	6,4		
Κάλυψη δανείων σε καθυστέρηση από συσσωρευμένες προβλέψεις	48,9	41,9		
“Καθαρές” καθυστερήσεις προς εποπικά ίδια κεφάλαια	26,1	34,5		
Ρευστότητα				
Λόγος δανείων προς καταθέσεις	108,4	104,7	115,1	113,4
Δείκτης ρευστών διαθεσίμων	19,0	24,7		
Δείκτης ασυμφωνίας ληκτότητας απαιτήσεων - υποχρεώσεων	-7,1	0,2		
Κεφαλαιακή επάρκεια				
Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας	10,7	13,2	9,4	11,7
Δείκτης Βασικών Κεφαλαίων	8,7	11,7	7,9	10,6
	Ιαν.-Σεπτ. 2008	Ιαν.-Σεπτ. 2009	Ιαν.-Σεπτ. 2008	Ιαν.-Σεπτ. 2009
Αποδοτικότητα²				
Καθαρό επιτοκιακό περιθώριο	2,2	1,9	2,9	2,6
Λειτουργικά έσοδα/λειτουργικά έξοδα	56,5	52,7	55,8	51,9
Αποδοτικότητα ενεργητικού (μετά από φόρους)	0,5	0,2	1,0	0,5
Αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων (μετά από φόρους)	8,9	4,7	14,6	7,5

Πηγές: Τράπεζα της Ελλάδος και οικονομικές καταστάσεις τραπεζών και τραπεζικών ομίλων.

1 Τα στοιχεία για την ποιότητα χαρτοφυλακίου των διεθνών δραστηριοτήτων δεν είναι συγκρίσιμα και γι' αυτό δεν δημοσιεύονται στοιχεία σε επίπεδο ομίλων.

2 Τα στοιχεία για την αποδοτικότητα αφορούν μόνο τις ελληνικές εμπορικές τράπεζες με μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών και τους ομίλους τους.

→ Δεκέμβριος 2009 – Σεπτέμβριος 2010

(ποσοστά %)

	Τράπεζες		Τραπεζικοί όμιλοι	
	Δεκέμβριος 2009	Σεπτέμβριος 2010	Δεκέμβριος 2009	Σεπτέμβριος 2010
Ποιότητα χαρτοφυλακίου¹				
Δάνεια σε καθυστέρηση - σύνολο	7,7	10,0		
– Στεγαστικά δάνεια	7,4	9,7		
– Καταναλωτικά δάνεια	13,4	18,4		
– Επιχειρηματικά δάνεια	6,7	8,5		
Κάλυψη δανείων σε καθυστέρηση από συσσωρευμένες προβλέψεις	41,5	43,2		
“Καθαρές” καθυστερήσεις προς εποπτικά ίδια κεφάλαια	38,2	49,9		
Ρευστότητα				
Λόγος δανείων προς καταθέσεις	106,6	114,4	113,5	119,9
Δείκτης ρευστών διαθεσίμων	24,2	23,1		
Δείκτης ασυμφορίας ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων - υποχρεώσεων	-4,2	-9,5		
Κεφαλαιακή επάρκεια				
Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας	13,2	12,8	11,7	11,4
Δείκτης Βασικών Κεφαλαίων	12,0	11,2	10,6	10,1
	Ιαν.-Σεπτ. 2009	Ιαν.-Σεπτ. 2010	Ιαν.-Σεπτ. 2009	Ιαν.-Σεπτ. 2010
Αποδοτικότητα				
Καθαρό επιτοκιακό περιθώριο	1,9	2,0	2,6	2,7
Λειτουργικά έξοδα/λειτουργικά έσοδα	53,1	63,9	52,2	58,4
Αποδοτικότητα ενεργητικού (μετά από φόρους)	0,2	-0,5	0,5	-0,3
Αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων (μετά από φόρους)	4,2	-8,4	7,2	-3,8

Πηγές: Τράπεζα της Ελλάδος και οικονομικές καταστάσεις τραπεζών και τραπεζικών ομίλων.

¹ Τα στοιχεία για την ποιότητα χαρτοφυλακίου των διεθνών δραστηριοτήτων δεν είναι συγκρίσιμα και γι' αυτό δεν δημοσιεύονται στοιχεία σε επίπεδο ομίλων.

→ Δεκέμβριος 2010 – Σεπτέμβριος 2011

(ποσοστά %)

	Τράπεζες		Τραπεζικοί όμιλοι	
	Δεκέμβριος 2010	Σεπτέμβριος 2011	Δεκέμβριος 2010	Σεπτέμβριος 2011
Ποιότητα χαρτοφυλακίου¹				
Δάνεια σε καθυστέρηση - σύνολο	10,5	14,7		
– Στεγαστικά δάνεια	10,3	14,0		
– Καταναλωτικά δάνεια	20,0	26,4		
– Επιχειρηματικά δάνεια	8,8	13,0		
Κάλυψη δανείων σε καθυστέρηση από συσσωρευμένες προβλέψεις	46,2	46,2		
“Καθαρές” καθυστερήσεις προς εποπτικά ίδια κεφάλαια	46,9	78,6		
Ρευστότητα				
Λόγος δανείων προς καταθέσεις	116,8	130,1	120,9	132,7
Δείκτης ρευστών διαθεσίμων	25,5	12,8	25,6	22,2
Δείκτης ασυμφωνίας ληρωτότητας απαιτήσεων - υποχρεώσεων	-6,9	-23,2	-3,9	-23,6
Κεφαλαιακή επάρκεια				
Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας	13,9	11,7	12,3	10,1
Δείκτης Βασικών Κεφαλαίων	12,5	10,7	11,2	9,2
Δείκτης Κύριων Βασικών Ιδίων Κεφαλαίων	10,6	8,9	9,9	8,2
	Ιαν.-Σεπτ. 2010	Ιαν.-Σεπτ. 2011	Ιαν.-Σεπτ. 2010	Ιαν.-Σεπτ. 2011
Αποδοτικότητα²				
Καθαρό επιτοκιακό περιθώριο	1,9	2,0	2,7	2,6
Λειτουργικά έξοδα/λειτουργικά έσοδα	63,9	58,6	58,2	56,5
Αποδοτικότητα ενεργητικού (μετά από φόρους)	-0,5	-2,1	-0,3	-1,9
Αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων (μετά από φόρους)	-8,6	-34,2	-3,8	-28,2

Πηγές: Τράπεζα της Ελλάδος και οικονομικές καταστάσεις τραπεζών και τραπεζικών ομίλων.

1 Τα στοιχεία για την ποιότητα χαρτοφυλακίου των διεθνών δραστηριοτήτων δεν είναι συγκρίσιμα και γι' αυτό δεν δημοσιεύονται στοιχεία σε επίπεδο ομίλων.

2 Περιλαμβάνει την επίπτωση από τη συμφωνία της 21ης Ιουλίου 2011 για τη Συμμετοχή του Ιδιωτικού Τομέα.